

**Islamofobia –
rassismi uus ja
lubatud vorm?**

Islami kindlustus

Meestemaailm

UUS!

**Väikese Bahreini
suured sündmused**

UUS!

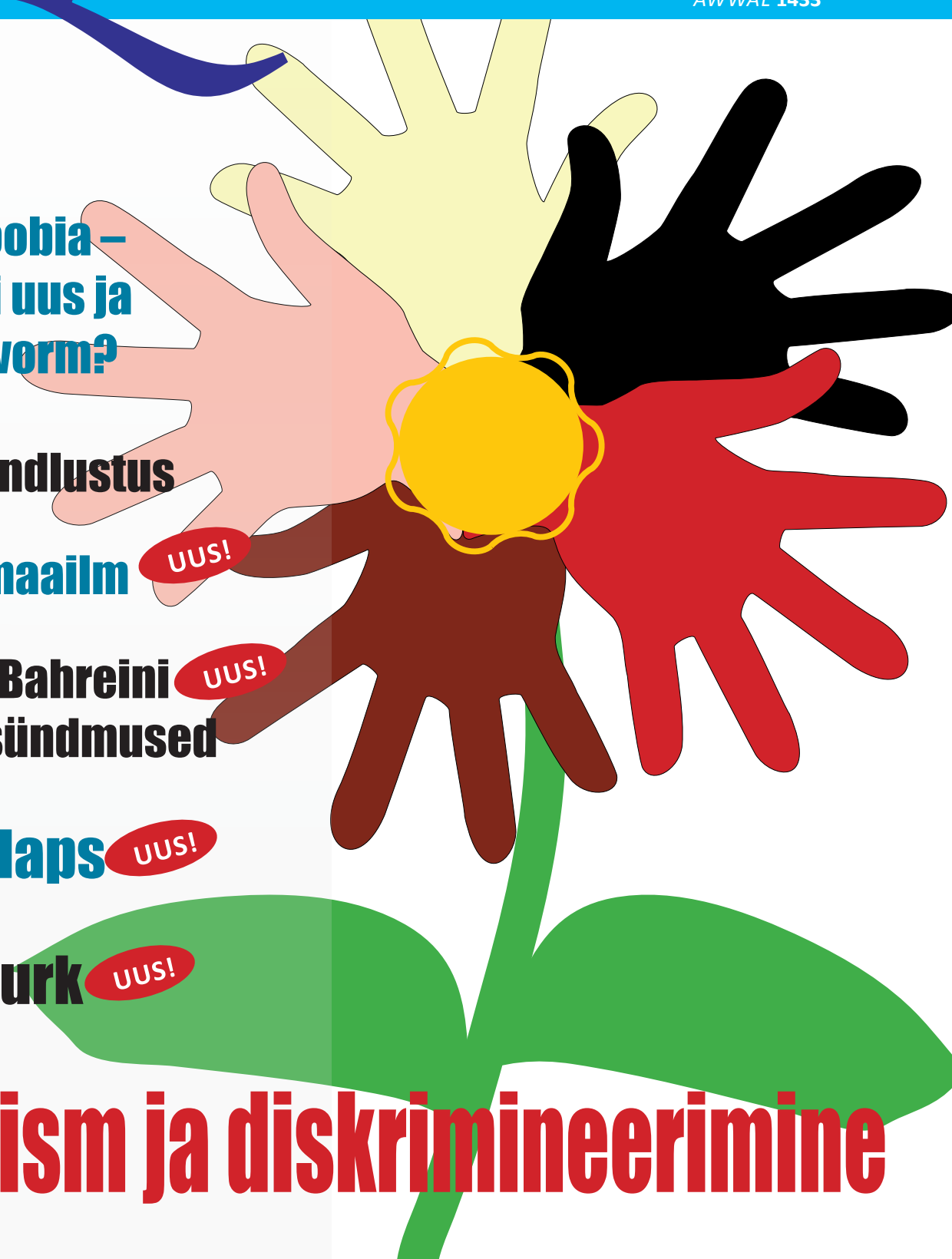
Eriline laps

UUS!

Toidunurk

UUS!

Rassism ja diskrimineerimine

السلام عليكم ورحمة الله وبركاته

Seekordse kuukirja peateemaks on rassism ja diskrimineerimine. Selle äärmiselt olulise ning hella teemaga on seotud nii alguse tekstid kui ka mitmed püsirubriigid.

Veelkord suured tänud meie küsitluses osalenutele, heade ideede jagajatele! Tänu teile on selles numbris paljugi uut ja huvitavat. Alustame näiteks uue rubriigiga meestele, mida hakkab vedama vend Aivar. Kuna laste teema vastu on huvi äärmiselt suur, lisame uue rubriigi „Eriline laps“, milles eripedagoog Rubaba hakkab meie emmedele jagama tarkust erivajadusega lapse kasvatamiseks. Täiesti uus on ka „Toidunurk“, kus Zeynep hakkab meid harima *halaali/haraami* teemadel ning Raili aeg-ajalt kaasa aitama tervisliku toitumise nõu jagades. Pudrupotikese rubriik on küll endine, kuid meie kööki on lisandunud paar uut kokka, kellega koostöö loodetavasti ka edaspidi jätkub, *inšaAllah*. Standard araabia keele asemel hakkame lugejate palvel nüüdseks õpetama Egiptuse dialekti.

Kuna Bahreini Amina jutustab meile seekordsest peateemast innustatult šiidi naiste diskrimineerimisest Bahreinis ning samalaadseid mõtteid jagub tal veel edaspidigi, läheb „Lääne oma moslemid“ vähemasti mõneks ajaks puhkusele ning teeb ruumi uuele rubriigile „Väikese Bahreini suured sündmused“. Bahreiniga on seekord seotud ka Margus Lepa huvitav reisikiri, milles ta kirjeldab Bahreinis nähtut, kuuldut, mõeldut.

Teiste toimetuse uute liikmete hulgas sooviksime tervitada ka Ailet, kes alates sellest numbrist meie ajakirja keeleteimetaja kohustuse on enda kanda võtnud. Loodame *inšaAllah*, et tänu sellele saab meie lugejatel meiega mõnusam olema.

Nii nagu on loomulik uus algus, on ka loomulik, et vana saab mingil hetkel otsa. Otsa on saanud rubriik „Naised islamis“ ja oma lõpukummarduse selles numbris teeb „Jeesuse tõeline sõnum“.

Meeldivat lugemist!

Fi amani llah!

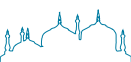
Kuukirja koostajad

SISUKORD

- Rassism ja islam (Aisha) 5*
- Palverännak – rituaal rassismi vastu (Amina lirimaalt) 7*
- Islamofobia – rassismi uus ja lubatud vorm? (Amina lirimaalt) 8*
- Aga kes löi Allahi? (Amina lirimaalt) 10*
- Näpunäiteid umma ühendamiseks (Amina lirimaalt) 11*
- Islami kindlustus – takaaful (Anu Köve) 13*
- Reisikiri Bahreinist (Margus Lepa) 17*
- Islamiuudised (Kauthar) 24*
- Minu lugu (Kätlin A.) 26*
- Moslemipäevikud : Absoluutne tõde (Kristi Um Sayid) 29*
- Minu Mediina : Istanbulis ja tagasi Mediinas (Yusuf Saeed) 30*
- Reis ümber islamimaailma : Island (Sarah Egiptist) 33*
- Väikese Bahreini suured sündmused : Šiia naiste diskrimineerimisest Bahreinis (Amina Bahreinist) 34*
- Eriline laps : Lapse arengust esimestel eluaastatel (Rubaba) 38*
- Lisateavet lapsest : Täiesti võimatu laps! (Annely) 39*
- Meestemaailm : Rassismist ja diskrimineerimisest (Aivar) 41*
- Looduslik ravi : Dattel (Khadija) 44*
- Toidunurk: Halal toit Eestis (1. osa) (Zeynep) ja Holistilisest tervisekäsitlusest islamis (1. osa) (Raili) 48*
- Elu eesmärk - Paradiis : Kannatlikkus ehk sabr (Amina lirimaalt) 53*
- Surmast : Surmapalvus (2. osa) (Aisha) 56*
- Poiss, kes püüdis põgeneda surma eest (8. osa) (Khadija) 58*
- Jeesuse tõeline sõnum : Lõppsõna (Aisha) 60*
- Lugeja küsib, lugeja vastab! 61*
- Pudrupotike keeda! (Karima, Sarah, Nele, Zeynep) 76*
- Kust leida vajalikke toiduaineid? (Gaili Kalberg) 80*
- Koraaninurk: Basmallah 82*
- Hadiithinurk: Rassismist (Aisha) 83*
- Fatwanurk: Rassism ja diskrimineerimine (Aisha) 84*
- Duaanurk: Probleemaatiline uni (Aisha) 86*
- Õpime Egiptuse dialekti: Primaarne sõnavara (Nele) 87*
- Lastele (Khadija) 88*

TAGAOTSITAV

Nimi: Rassism

Vanus: teadmata

Päritolu: Aadamast

Tunnusjooned: enda paremaks pidamine; viha, hirm ja põlastus teistsuguse vastu; sallimatus; kiuslikkus; ebaõiglane käitumine; valetamine; emotsioonitu suhtumine; agressiivsus

Rass: teadmata

Juuksevärv: teadmata

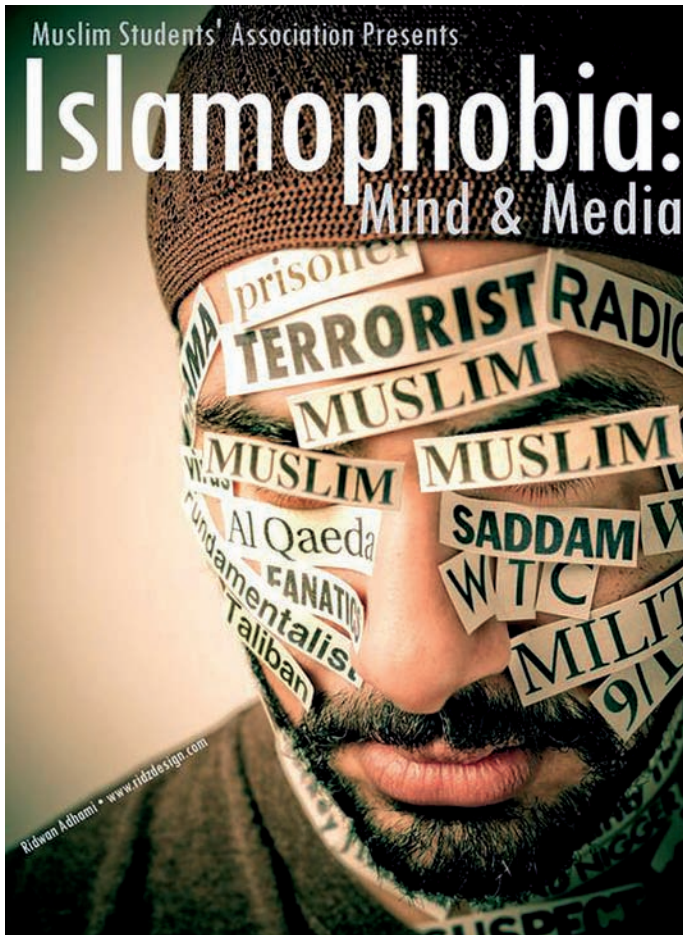
Usuline kuuluvus: teadmata

Elukoht: alaline elanik planeedil Maa

Ettevaatust! Eriti manipuleeriv, libekeelne, valelik, lipitsev, uhke. Võib olla agressiivne! Oskab väga hästi ümber sõrme keerata ning omakasu eesmärgil viha ja vaenu ärgitada.

RASSISM JA ISLAM

Autor: Aisha

Rassismist islamis ei olegi eriti midagi rääkida – **islami seaduse järgi on rassism keelatud**. Prohvet Muhammed (صلى الله عليه وسلم) ütles oma hüvastijätujutluses – mis oma olemuselt on kokkuvõte kõigest kõige olulisemast islamis – muu hulgas: „... Kogu inimkond pärineb Adamast ja Eevast, araablane ei ole üle mittearaablasest, nagu ka mittearaablane ei ole üle araablasest; samuti ei ole valge (inimene) üle mustast, nagu ka must ei ole üle valgest; välja arvatud jumalakartlikkuses ja heades tegudes. Teadke, et iga moslem on teisele moslemile vennaks ja moslemid moodustavad ühtse vennaskonna...” (Bukhari, Muslim).

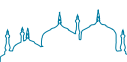
See muidugi ei tähenda iseenesest, et maailmas poleks ühtki rassistist moslemit – loomulikult on! Nagu ühegi riigi seadus ei muuda kõiki selle riigi kodanikke automaatselt seaduskuulekaks, nii ei tee ka islami seadus automaatselt kõigist moslemitest ingliseid. Näiteks võib tuua osade rikaste Pärsia lahe riikide moslemite suhtumise, mille kohaselt nad peavad end paremateks kui kõik muu rahvas Maa peal – nafta olevat Jumala eriline õnnistus

neile. On veel moslemeid, kes peavad end teistest ülema- teks, kuna kuuluvad teatud hõimu või klanni. Selline käitumine peegeldab väga selgelt islamieelse ignorantsusaja käitumist, mille Prohvet (صلى الله عليه وسلم) väga rangelt hukka mõistis. Veel võivad moslemid end teistest ülema- na tunda, kuna nende emakeel on juhtumisi Jumala il- mutuse – Koraani – keel.

Islami ajalugu näitab mõnel oma leheküljel eriti huvita- vaid rassismi ilminguid – näiteks kohitud orjade erineva- tesse kategooriatesse klassifitseerimist selle järgi, kuidas nende higi haiseb. Selle kategoriseeringu järgi oli ühis- konna kõige madalamaks kihiks slaavlastest kohitud or- jad, kuna nende higi hais pidi kõige vängem ja ebameel- divam olema.

Põhjuseid end teistest paremaks pidada on muidugi palju enam. Samas ei tohiks omavahel segi ajada rassismi (enda grupi teistest paremaks pidamist) ja lihtsalt soovi- matust end liialt „võõraga“ siduda. Islam taunib täieli- kult ideed, et üks inimene võiks teisest ülem olla vaid ta päritolu, rassi vmt tõttu, kuid samas ei peeta rassismiks soovimatust väljaspoole oma kultuuri abielluda, kui see ei ole tingitud n.ö üleväärsuskompleksist. Naisel on lu- batud keelduda abiellumast mehega, kes võib olla küll hea moslem, aga on pärit täiesti teisest kultuuriruumist ja kelle kombed ja elustiil on tema omadest väga eri- nevad. See ei tähenda automaatselt, et ta peaks seda meest endast alamaks või ennast mitte väärivaks, vaid kõigile on ju teada, et erinevate kultuuride vahelised abi- elusidemed nõuavad abiellupaarilt palju rohkem tööd ja kompromissioskust. Võib-olla pole see konkreetne naine (või mees) selleks valmis. Seega seni, kuni ta keeldumise põhjus ei seisne selles, et ta kosilast tema rassi, nahavärvi, kultuuritausta vmt tõttu endast alamaks peab, ei ole te- gemist rassismiga. Inimesel on õigus valida oma partne- ri kultuuritausta, samamoodi kui on loomulik, et kõigile meestele kõik naised ja kõigile naistele kõik mehed füü- siliselt ei meeldi.

Seega, kuigi maailmas leidub rassistlike moslemeid, ei ole nende rassism tingitud mitte islami seadusest vaid nende konkreetsete inimeste isiklikest arvamustest ja veendumustest. **Õige uskliku südames aga rassis- mile kohta ei ole**. Üks islami olulistest printsiipidest on vendlus kõigi moslemite vahel, olenemata nende nahavärvist, emakeelest, kultuuritaustast, majanduslikust olukorrast või muust taolisest. Ainus, mis loeb, on *imaan*

(usk) nende südames. Vendluse ja ühtluse parimaks väljenduseks on islami viies tugisammas – palverännak Mekasse. Kõik moslemimehed, kes koos palverännakul on, kannavad ühesugust *ihraami*, palvetavad samal ajal ja samas suunas, must kõrvu valgega, õpetlane kõrvu kirjaoskamatuga, kuningas kõrvu kerjusega. Ka paast aitab kaasa moslemite vendlusele ja ühtsustundele.

610. aastal, kui Jumal Prohvet Muhammedile (صلى الله عليه وسلم) oma sõnumit ilmutama hakkas, valitses araabia ühiskonnas klanni süsteem. Kuigi ühiskond oli väga tugevalt kihistunud, võitis islam algusest peale väga erinevatest kihtidest pärit inimeste südamed, muutes islami-eelse aja ühiskonna kõrgeimate ja madalaimate kihti esindajad vendadeks ja sõpradeks.

Juba oma algusest on islam rassismi vastu võidelnud. Näiteks võib kasvõi tuua selle, kuidas Prohvet (صلى الله عليه وسلم) oma erinevatest rassidest ja kultuuridest kaaslasi alati võrdselt kohtles. Tema kaaslaste hulgas oli näiteks mustanahaline Etioopia ori Bilal (رضي الله عنه). Kui Bilali (رضي الله عنه) omanik Ummayah ibn Khalaf teada sai, et ta oli moslemiks hakanud, hakkas ta teda füüsiliselt piinama, et teda islamist loobuma sundida. Näiteks saatis ta Bilali (رضي الله عنه) raudrüüs kuuma kõrbepäikese alla istuma ning sundis ta nägu kõrvetavasse kõrbeliiva suruma. Ta ei tulnud poolsurnud Bilali (رضي الله عنه) ligi muidu, kui vaid ta keha ringi keeramiseks. Seejärel lasi ta hiiglasliku kivi Bilali (رضي الله عنه) rinnale panna, ise samal ajal küsides, kas ta nüüd on nõus islamist loobuma. Bilal (رضي الله عنه) vastas aga aina: „Üks, Üks!“ (st Jumal on Üks ja Ainus).

Ka tänapäeval võib inimesi nende rassi pärast taga kiusata, mõnitada, peksta või isegi tappa. Aga kui paljud pealtvaatajad sellisel juhul appi tuleksid? Enamik lihtsalt ignoreeriks nähtut ja elaks oma elu lihtsalt edasi. Abu Bakr (رضي الله عنه) – Meka üks rikkamaid ja austatumaid mehi – aga astus kaitsetu orja Bilali (رضي الله عنه) kaitseks välja. Ta ostis Bilali (رضي الله عنه) Ummayah ibn Khalafi käest lausa hiiglasliku summa eest ära ning vabastas ta orjusest. Ummayah narris Abu Bakrit (رضي الله عنه), et ta oleks „väärtusetu orja“ ka vaid ühe untsi kulla eest müünud, kuid Abu Bakr (رضي الله عنه) vastas: „Ma oleks ta ostnud, isegi kui sa oleksid küsinud sada untsi.“ Hiljem eraldas Abu Bakr (رضي الله عنه) suure summa, mille eest lasi oma kaaslastel piinatud moslemitest orje vabaks osta.

Islam ei ole küll otsesõnu orjust keelustanud, kuid määratud hulga seadusi, mille kohaselt paljude pattude lunastamiseks tuleb orjasid vabastada. Võiks öelda, et islami-eelne Araabia seisis orjajõul. Islam valmistas aga Araabiat ette ilma orjadeta läbi saama, sest kõik inimesed on Jumala silmis võrdsed. Orjadele anti enneolematud õigused – ori pidi saama kanda samu riideid mis ta omanik, sööma sama sööki, mis ta omanik. Kui mees oma or-

jatari vabaks lasi ja temaga abiellus, lubati talle selle eest Jumala ees tohutut tasu. Orjataride prostituudiks sundimine oli islami seaduse järgi keelatud. Neid näiteid võiks tuua veelgi.

See kõik õpetab meile, mil määral islam juba üle 1400 aasta tagasi kõik usklikud võrdseks tegi, hoolimata nende rassilisest kuuluvusest või varalisest seisust. Kõike seda selleks, et need, kes ütlevad „*lää iläähä illa llaah*“ oleksid ühtsed nii palvereas kui ka tunnetes oma vendade ja õdede vastu. Jumal on Koraanis öelnud: „**Oo, inimesed, tõesti, Me lõime teid mehest ja naisest ja tegime teid rahvasteks ja hõimudeks, et te üksteist (erinevuste järgi) tunneksite. Tõesti, kõige auväärsem teie seas on Jumala meelest see, kes on kõige vagam** (ja mitte kõige valgem või kõige rikkam). **Tõesti, Jumal on Kõige Teadja ja Kõige Tundja.**“ (49:13).

Islam keelustas ka usulise diskrimineerimise. Islami impeeriumi aladel elavad kristlased ja juudid olid täieõiguslikud riigi kodanikud, neile ei kehtinud vaid sõjaväekohustus ja neil oli õigus omavahelisi probleeme oma usu kohtus lahendada. Sellest tingituna arendasid moslemid, kristlased ja juudid väga pikka aega üheskoos Islami impeeriumis erinevaid teadusharusid. Paljud Pürenee poolsaare kristlikel põhjaladel elavad juudid kolisid islamlikele lõunaaladele, kus neil oli palju lihtsam elada ja oma usku praktiseerida.

Jumal on määranud, et kõik usklikud olgu Tema silmis võrdsed. Jumala Sõnumitooja (صلى الله عليه وسلم) on öelnud: „*Ukslik on teisele usklikule nagu ehituskivi – üks toetamas teist.*“ (Muslim, raamat nr 32, hadiith nr 6257).

Viimisel Kohtupäeval ei mõisteta meie üle kohut mitte meie rassi, perekonna päritolu, pangaarve suuruse või kuulsuse, vaid meie kavatsuste, heade tegude ja südame järgi. Seega, selle asemel et muretseda rassipuhtuse, kultuuri säilitamise jmt pärast, peaksime muretsema, kas Jumal on meiega rahul. „**Tõesti, me kardame oma Isandalt karmi ja murettekitavat Päeva.**“ (76:10)

PALVERÄNNAK - RITUAAL RASSISMI VASTU

Tõlkinud: Amina Iirimaalt

Allikas: <http://www.islamawareness.net/Racism/hajj.html>

Paljud moslemid, keda on õnnistatud palverännaku sooritamise, räägivad tihtilugu sellest, kuidas see reis on neile üheks läbimurdeliseks kogemuseks. Osade jaoks on sellel aga suurem tähendus kui teiste jaoks.

Malcolm X (mosleminimega El Hajj Malik El Shabazz) on üheks selleks moslemiks, kes tutvus tõelise islami valgusega oma palverännakul, mille ta sooritas aprillis 1964.

Ta oli endine mustanahaliste ülimuslikkust kuulutava USA religioosse ja poliitilise liikumise Nation of Islam organisatsiooni liige ja eestkõneleja, kes uskus, et valge mees oli kurat ja must mees ülim. Peale sellest organisatsioonist lahkumist, märtsis 1964, läks Malcolm X palverännakule. See aitas tal totaalselt oma vaateid valgenahalistest ja rassismist muuta.

Järgnev on väljavõte kirjast, mille ta kirjutas oma palverännaku kogemustest. Ta selgitab selles, mis sellel õnnistatud teekonnal nii kapitaalselt tema arvamus rassist ja rassismist muutis:

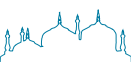
„Seal oli kümneid tuhandeid palverändureid üle kogu maailma. Nad olid kõikvõimalike erinevate nahavärvidega – sinisilmsetest heledajuukselistest mustanahaliste aafriklasteni. Me kõik võtsime osa samast rituaalist, mis tõi esi-

le vaimse ühtsuse ja vennuse, mida ma oma Ameerika kogemustest ei oleks iialgi suutnud valge ja mitte-valge vahel võimalikuks pidada.

Te võite küll mu sõnadest šokeeritud olla, kuid sellel palverännakul nähtu ja kogetu sundis mind paljusid oma kinnistunud mõttemalle ümber korraldama ja minetama mitmeid kinnisideid.

See ei olnud minu jaoks liialt raske. Oma vankumatu- test veendumustest hoolimata olen ma alati olnud mees, kes proovib faktidega silmitsi seista ja elu tegelikkust kui uut kogemust vastu võtta ning uued teadmised avavad selle tee. Olen alati olnud eelarvamusteta, mis on paindlikkuseks vajalik ja peab tõe otsimisel iga intelligentsuse vormiga käsikäes käima.

Selles islamimaailmas nende üheteistkümne veedetud päeva kestel olen ma söönud samast taldrikust, joonud samast klaasist, maganud samal asemel ja palvetanud samale Jumalale usukaaslastega, kelle silmad on sinisemast sinisemad, kelle juuksed on heledamast heledamad ja nahk valgemast valgem. Nende moslemite sõnadest ja tegudest tunnetan ma samasugust siirust ja ühtekuuluvust nagu Nigeeria, Sudaani või Ghaana moslemitega olles. Me tõepoolest oleme üksteisega sarnased vennad. Kõik kiitused kuuluvad maailmade Isandale, Allahile.”

ISLAMOFOBIA – RASSISMI UUS JA LUBATUD VORM?

Autor: Amina Iirimaalt

Allikad: <http://www.todayszaman.com/columnist-123174-a-new-form-of-racism-islamophobia.html>, <http://fra.europa.eu/fraWebsite/material/pub/muslim/EUMC-highlights-ET.pdf>, <http://en.wikipedia.org/wiki/Islamophobia>

Islamit nähakse väga erinevas valguses. Aastal 1996 uuris Runnymede Trust inimeste arvamusi islamist. See näitas, et inimestel on islami suhtes väga erinevad hoiakud. Nendest seisukohtadest mõned negatiivseimad :

- I - islamivastane vaenulikkus on loomulik ja normaalne
- S - separaatne, seksistlik
- L - liigategev, loogiliselt mitteseletatav ja liikumatu
- A - agressiivne ja terrorismi abistav
- M - „muu“
- O - ohtlik
- F - (islamo)foobiat kasutatakse õigustusena
- O - „oota sa“ suhtumisega
- O - ometi ka jõuline ja vägivaldne
- B - barbaarse kultuuriga
- I - ideoloogia, mida saab kasutada poliitikas ja sõjas
- A - algeline

Islamofobia tähendab põhjendamatu hirmu islami ja moslemite vastu. See väljendab erinevaid rassismi akte, diskrimineerimist ja sallimatust moslemite ja nende kogukondade suhtes. Islamofobsed teod avalduvad arvukatel viisidel: osad neist on nähtavad ja ilmsed; teised jälle varjatud ja vaevu hoomatavad. Islamofobiline käitumine võib endaga kaasa tuua ka erineva tõsidusega ahistamist. Moslemeid võidakse ähvardada või isegi rünnata; mošeesid, islamikeskuseid ja muid moslemitele kuuluvaid paiku hävitada, lõhkuda või muul viisil rüvetada; islami sümboleid meedia vahendusel mõnitada.

Moslemite diskrimineerimise põhjusteks võivad olla nii islamofobsed hoiakud kui ka rassistlik ja ksenofoobne vimm, kuna need elemendid on tihtipeale omavahel põimunud.¹

¹ <http://fra.europa.eu/fraWebsite/material/pub/muslim/EUMC-highlights-ET.pdf>

Aeg-ajalt kajastatakse uudistes, jutlustes, poliitilistes kõnedes ja TV debattides negatiivseid stereotüüpe nii islami kui ka moslemite kohta. Seda peetakse täiesti normaalseks nähtuseks.

*Rassismi ja Ksenofoobia Euroopa Järelevalvekeskuse (EUMC) raporti andmetel peaks ajakirjandus olema selles suhtes valvsam, mida ja kuidas ta kajastab, et tagada teemade käsitlemisel korrektsus ja kõikehõlmavus.*²

Nii mõnigi uudis või lugu oleks absoluutselt vastuvõetamatu, kui selle sihtmärgiks oleksid juudid, mustanahalised või muud vähemusrühmad, kuid moslemite ründamisest suudetakse alati kuidagi „üle libiseda“ ning seda peetakse normaalseks. Üldise tavana süüdistatakse lääneriikide moslemitest kodanikke tihti selles, et nad ei ole isegi korralikult ühiskonda integreerunud, mille läbi pannakse nende riiklik ja poliitiline ustavus küsimärgi alla. Moslemitest räägitakse kui teiste kõrval demokraatiasse, põhiseadusesse ja inimõigustesse vähem pühendunud isikutest.

Üks Euroopa ajakirjanik kirjutas jaanuaris 2004: „Araablased ähvardavad meie tsiviilelanikkonda keemiliste ja bioloogiliste relvadega. Nad lubavad enesetaputerroristid läänes ja Ameerika linnades lahti lasta. Nad üritavad meid terroriseerida ja meie elud lõhestada.“

Loo iroonia seisneb aga selles, et nende lausete kirjapanija soovis tegelikult rääkida Iraanist ning uskusi, et Iraan on araabia riik ja seega on tal lubatud rääkida „araablastest“. Kas see pole mitte parim näide kitsarinnalisusest, võhiklikkusest ja vaenu õhutamistest?

Islamofobia ei tööta kellelegi head, sest see loob ühiskonnasiseseid konflikte ja mõrasid, kokkupõrkeid ja vastandumist, mida üheski ühiskonnas vaja pole.

Islamofobia mõiste kasutamine võttis hoogu 1980-ndatel aastatel. Briti siseminister Jack Straw lasi selle käiku 1997-nda aasta novembris Runnymede raportis „Islamophobia: A Challenge for Us All“. See raport defineeris islamofobiat järgmiste sõnadega: „*Õudus, viha ja vaenulikkus islami ja moslemite suhtes toimib suletud arvamuste tsükliks, mis süvendavad hukkamõistvaid ja halvustavaid stereotüüpe moslemite ja nende uskumuste suhtes.*“ Islamofobia on „*maailmavaade, mis sisaldab alusetut moslemite kartust ja põlgust, mida peetakse õigusega diskrimineerivaks.*“

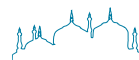
Islamofobial on ühiskonnas väga lai haare, alustades poliitikast ja lõpetades haridussüsteemiga. Terminit „islamofobia“ kasutatakse jätkuvalt, kuid erinevatel viisidel. EUMC avaldas oma esimese suurema raporti sel teemal peale 9/11 rünnakuid. Raportis olid välja toodud moslemitevastased rassistlikud ja

² <http://fra.europa.eu/fraWebsite/material/pub/muslim/EUMC-highlights-ET.pdf>

diskrimineerivad muutused 15-s EL-i liikmesriigis. Need leiud näitasid, et „islami kogukonnad ja teised haavatavad rühmad on pärast 9/11 muutunud suurenenud vaenulikkuse objektideks. Paljudes Euroopa liikmesriikides on lihtrahva suur hirm veelgi süvendanud juba olemasolevad eelarvamusi, ka õhutanud kallaletungile ja ahistamisele. Samas on näha ka suurenevat huvi islami vastu.“

Islamofobia on rassismi üks vorme ja kõik kohusetundlikud isikud, valitsused ja rahvusvahelised organisatsioonid peavad selle vastu võitlema.

AGA KES LÕI ALLAHI?

Tõlkinud: Amina lirimaalt

Allikas: <http://shaikhalbaani.wordpress.com/2011/07/06/revive-a-sunnah-the-answer-to-who-created-allaah/>

Aisha (رضي الله عنها) jutustas, et Allahi Prohvet (صلى الله عليه وسلم) ütles: „Tõepoolest, saatana tuleb su ligi ja lausub: „Kes sind lõi?“ Ta vastab: „Allah.“ Saatan aga küsib: „Aga kes lõi Allahi?“ Kui kellelegi peaks saatana midagi sellist sosistama, siis ta retsiteerigu: „Ma usun Allahisse ja Tema sõnumitoojatesse!“ ja see tõesõnu jätab tema.“ [Silsilah 116 Hasan]

Abu Huraira (رضي الله عنه) jutustas, et Allahi Prohvet (صلى الله عليه وسلم) ütles: „Saatana tuleb teist ühe juurde ja teatab: „Kes lõi selle ja tolle? Kes lõi selle ja tolle? Ja kes lõi selle ja tolle?“ kuni ta viimaks küsib: „Kes lõi sinu Isanda?“ Las ta otsib Allahi kaitset ja väldib selliseid mõtteid, kui ta jõuab sellele tasemele.“ [Bukhari ja Muslim, Silsilah nr. 117]

„Inimesed pärivad üksteise käest, kuni üks neist kostab: „See sinu ütlemine on hästi tuntud, et Allah on loomingu Loojaks, kuid kes lõi Allahi?“ Kui nad seda ütlevad, lausu: „Allah on Üks ja Ainus, Iseseisev ja Igavene, Ta ei eosta ega ole ka eostatud ja Talle ei ole kedagi võrdset.“ Las ta puhub kolm korda oma vasakule poole ja otsib saatana eest kaitset.“ [Silsilah 118 Hasan]

Shaikh al-Albaani (rahimahu Allah) ütles: „Need autentsed jutustused näitavad, et saatana sosistuste „Kes

lõi Allahi?“ ohvri kohuseks on temaga vaidlemist mitte isegi alustada, vaid ta peab Prohveti (صلى الله عليه وسلم) jutustustega sellele vastama.

Kui kedagi selline küsimus vaevama peaks hakkama, peab ta ütleva:

أَمَنْتُ بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ
اللَّهُ أَحَدٌ اللَّهُ الصَّمَدُ
لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ
وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ

Ämantu billähi wa rusulihi.
Allaahu aḥād. Allaahu ṣamad.
Läm jälid wa läm juuläd.
Wa läm jakul-lä-hu kufuwan aḥäd.

Ma usun Allahisse ja Tema sõnumitoojatesse.
Allah on Üks ja Ainus. Allah on Iseseisev ja Igavene.
Ta ei eosta ega ole ka eostatud ja Talle ei ole kedagi võrdset.

Puhu üle vasaku öla kolm korda ja otsi Allahi kaitset neetud saatana eest ning hoidu saatana sosina küüsi langemast. See on üks neid küsimusi, milles pole üldse mõtet diskuteerima hakata. Argumentatsioon ei anna siin midagi juurde, sest kes tahab näha, see näeb ja kes ei taha näha, see ei näe.

Oo moslemid, pöörake siis sellele tähelepanu, tehke Prohveti (صلى الله عليه وسلم) sunnaga tutvust ja toimige selle järgi, sest selles on teie ravim ja au.“

NÄPUNÄITEID UMMA

Tõlkinud: Amina Iirimaalt

Allikas: Al-Istiqamah, 8. väljaanne - šawwal 1418H / veebruar 1998

KOLM KAHELDAMATUT

Kõige esimeseks ja olulisimaks juhendiks on kolme kaheldamatu külge klammerdumine, milles on Koraan, sunna ja see, milles selle *umma* ehk kogukonna vagadel ja õiglastel eelkäijatel oli ühine arvamus (*idžma*). Just need määravad korraliku viisi religiooni mõistmiseks ja moodustavad tugevad alused, millele see kallis *umma* peaks ühinema ja kokku tulema.

Ibn Taymiyya (rahimahu Allah) lausus: „Islami religioon baseerub Allahi Raamatu, Prohvet Muhammadi (صلى الله عليه وسلم) sunna järgimisel ja *umma* konsensusel, milles õiglastel eelkäijatel oli ühine arvamus. Need on kolm eksimatut alust (*usuul*).“

SALLIVUS

Veel üheks oluliseks tegevusjuhiseks on suurema sallivuse arendamine – me peame teadma, milles on islamis lubatud eriarvamusel olla ja milles mitte, et vältida olukorda, kus moslemid üksteisega tühja-tähja pärast konflikti lähevad. Lubamatu erinevused sisaldab iga tugeva *usuuli* vastustamist. Erineda ei ole lubatud nendes küsimustes, milles meie kolm primaarset allikat on selgesõnaliselt Looja seaduse meile teada andnud. Kõigis sellistes küsimustes aga, mille kohta need kolm tähtsamat allikat vaikivad, on lubatud moslemitel vastavalt igaühe teadmistele ja eelistustele, oma arvamusel erineda.

TRUUDUS

Ibn Taymiyya (rahimahu Allah) lausus: „Kellegi ei ole õigust ühtki inimest ummale eeskujuks panna, et umma tema järgi toimiks ja tema kohaselt liitlasi ja vaenlasi valiks, välja arvatud Prohvet Muhammedi (صلى الله عليه وسلم) eeskujul. Ka ei tohi ummale ühtki kõnet eeskujuks seada, välja arvatud Allahi või Tema Sõnumitooja (صلى الله عليه وسلم) kõne või see, milles umma on üksmeelele jõudnud.“

Seega on islamis keelatud liituda

ÜHENDAMISEKS

või vastanduda muul viisil kui nii, nagu Allah ja Tema sõnumitooja on meile õpetanud. Igasugune koolkondade või parteide kaupa üksteise soosimine või vihkamine ei ole lubatud.

PUHTUS

Väga oluline on, et moslemid puhastaksid oma kavat-suse, et nad teeksid kõike Allahi pärast ja mitte oma ego upitamiseks, juhtiva positsiooni saavutamiseks või isikliku vimma, kadeduse ja vaenu välja valamiseks.

Šeikh Abdullaah al-Ghunaymaan ütles: „Kõik, kes usu teemal sõna võtavad, peavad seda tegema vaid Allahi pärast ja südamest südamesse töö eesmärgil. Nad peaksid ise oma hingest jagu saama ja enda tujude ja ihade jälitamise vastu võimekalt võitlema. Nad peaksid hoiduma kiituse ar-

mastusest, kuulsuse ja staatuse otsingust ja muudest taoliste maiste hüvede poole kaldumisest, sest kes neist ainsatki saavutamiseks otsib, sellele saab osaks vaid selle ilma tühi puru.”

ÕPETLASED

Prohvet (صلى الله عليه وسلم) ütles: „Allah ei võta inimeselt lihtsalt teadmisi ära vaid teadmised kaovad koos õpetlaste surmaga. Inimesed võtavad võhiklikud oma juhtideks, kui pole enam järgi ainsatki õpetlast. Need juhid jagavad teadmisteta määruseid ja seeläbi eksitavad endid ja teisi.” [sahiih]

Niisiis olenevad selle *umma* teadmised õpetlaste olemasolust, kes hoiavad ja säilitavad sellele *ummale* korrektset usu mõistmist. Selle *umma* ühendamine sõltub õpetlastest kinni hoidmisest, sest nendeta jäävadki häving ja teadmatus levima.

LOOTUS

Allah ütleb Koraanis, et Ta lubas uskujatele ja õiglaste tegude sooritajatele maapealse võimu. (24:55)

Prohvet (صلى الله عليه وسلم) lausus: „Maale rajatakse kõrge seisus, siis jagage *ummale* häid uudiseid sellest, võidust ja ülevast positsioonist nii siin maa peal kui Teis-poolsuses.” [sahiih]

Lootuse levimine on seega *ummale* äärmiselt oluline. Samuti peame olema kindlad, et Allahi võit tuleb, sest Ta on seda lubanud, kuid see läheb täide vaid juhul, kui moslemid pöörduvad koos läbi Allahi käskude õigetele tegudele; nii sisemiselt kui ka väliselt.

ISLAMI PÕHIMÕTETEGA KOOSKÕLAS OLEVA KINDLUSTUSE TAKAAFUL MÕISTEST JA OLEMUSEST

Autor: Anu Kõve, Tartu Ülikooli õigusteaduskonna doktorant (dokoritöö islami finantsteenustest ja nende pakkujatest Euroopa Liidus)

Miks räägime islami finantsteenustest, kuid pole eraldi välja toodud nt. kristlikke või budistlikke finantsteenuseid? Islami finantsteenuste kandvate põhimõtete hulka kuuluvad intressi arvestamise ja maksmise keeld, ebakindlusest kasu saamise keeld ja õnnemängu elementide keeld. Intressi (araabia keeles (edaspidi *riba* - ar.k. ربا) võtmise keeldu on Koraanis korduvalt rõhutatud. Intressikeelu kõrval on islami majandusfilosofia kandvaks ideeks, et raha saab juurde tekkida ainult reaalmajandusest, st. reaalse väärtuste loomisest või nendega kauplemisest. Millegi omandamine lisafinantseerimise, nt tagatise abil loob uue rahalise kohustuse, tuletise reaalsest tegevusest ning see on islami mõtteviisiga vastuolus, kuna sisaldab spekulatsiooni elemente ning suurendab kogu tehingute struktuuri ebakindlust ja petlikkust (*gharar*, ar. k. غرار - petlikkus, näilisus) ning omab seega õnnemängu (*maysir*, ar. k. ميسر - iidne araabia õnnemäng; Koraaniga keelatud) tunnuseid, mille kohta Koraan taas tauniva hinnangu annab. öeldes 2. suura salmis 219: „**Nad küsivad sinult veini ja õnnemängu kohta. Vasta: nii üks kui ka teine on suur patt, ja kuigi neist võib inimestele olla mõningast tulu, on pattu nendes ikkagi rohkem kui kasu**“.¹

Eeltoodust tuleneb, et islami finantsteenuste juures on keelatud mitmed, kui mitte kõik elemendid, mida võib pidada meil tavapäraseks – ehk inglisekeelses kirjanduses

¹ Araabia keelest tõlkinud Haljand Udam, *AS Bit* 2007, lk 35. Vaata ka 2:275, 3:130, 30:39.

nimetatud konventsionaalsete (*conventional financial services*) finantsteenuste – elementideks. Seega, kui islami põhimõtetega ei ole kooskõlas raha pealt raha tootmine, vaid lubatud on kapitali kasv vaid reaalmajanduses, tekitab see vähemalt esmapilgul terve rea küsimusi niisuguse äritegevuse võimalikkusest. Siiski on olemas islami põhimõtetega kooskõlas olevad pangateenused, investeerimisteenused kui ka kindlustus.

Islami põhiolemuseks on kuuletumine Ainujumala ehk Allahi taatele, kes valitseb kõike olevat ja toimuvat. Võiks ju järeldada, et kõik mis toimuma peab – sh kindlustusjuhtumid – toimuvad niikuinii, seega justkui pole mõtet ka end riskide vastu kindlustada. Siiski viidatakse islami kindlustust käsitlevates teostes juhtumile, kus prohvet Muhamed nägi kõrbes üht beduiini, kes jättis oma kaamel omapead. Muhamed küsinud beduiinilt: „*Miks Sa oma kaamelit kinni ei seo?*“ Beduiin vastanud, et jätab kõik Allahi hooleks ning Muhamed vastanud: „Kõigepealt seo oma kaamel ja seejärel pane oma lootused Allahile“.² Seega prohvet Muhamed isiklikult ohutas beduiini, et see vähendaks oma riske kaamel kaotada.

Mekas 1976 toimunud Esimesel Rahvusvahelisel Islami Majanduskonverentsil, kus osales rohkem kui 200 islami õigus- ja majandusteadlast leiti, et kommertskindlustusandjate (aktsiaseltsid) poolt pakutav teenus ei sobi šariaadi printsiipidega

² Kettell Brian. *Introduction to Islamic Banking and Finance*, Bradford UK, 2008, lk 163.

koostööst ja solidaarsusest, kuna ei täida šariaadi tingimusi, mis muudaks selle vastuvõetavaks. Antud konverentsil leiti, et šariaadi eksperdid ja moslemi majandusteadlased peavad välja pakkuma uue kindlustussüsteemi, mis oleks vaba islamis taunitavatest elementidest (intressiliikasuvõtmine, hasartmängulisus ja ebakindlus).³

Islami kindlustus nihutab laiema fookuse kindlustusele kui kollektiivsele ettevõtmisele, mis on alternatiiviks kahepoolsetele suhetele baseeruvale konventsionaalsele mudelile. See kollektiivne mudel on välja kasvanud sotsiaalkindlustuse tavadest, mida praktiseeriti varases islamis, nagu *al-diyah* (vere raha), praktika, kus mõrvari sugulased maksid raha surnu pärijatele, et võimaldada mõrvaryl „põgeneda“ seadusliku koormise taha.⁴

Analoogiliselt konventsionaalse kindlustusega on ka islami põhimõtetega kooskõlas olev kindlustus riskide juhtimise vorm, mida kasutatakse ettevaatusabinõuna ootamatute ja rahas mõõdetavate kaotuste riski suhtes.

Professor Tom Baker iseloomus-

³ Liaquat Ali Khan, *How does Takaful differ from insurance?*, Kättesaadav veebis: <http://www.kantakji.com/fiqh/Files/Insurance/n104.pdf> lk 6

⁴ Hania Masud, *Takaful: An innovative approach to insurance and islamic finance*, Kättesaadav veebis: [http://www.law.upenn.edu/journals/jil/articles/volume32/issue4/Masud32U.Pa.J.Int'IL.1133\(2011\).pdf](http://www.law.upenn.edu/journals/jil/articles/volume32/issue4/Masud32U.Pa.J.Int'IL.1133(2011).pdf), 15.01.2012, lk 1141-1143.

tab teoreetilisi erinevusi konventsionaalse ja islami kindlustuse vahel järgnevalt: „Konventsionaalne kindlustus püüab kõrvaldada riski individuaalse isiku tasemel, samas islami kindlustuse eesmärk on riskide kõrvaldamine sotsiaalse grupi tasandil. *Takaafuli* puhul liikmed teevad perioodilisi makseid, mida ettevõtete säilitab üksikkontodel iga liikme kohta; need summad on investeeritud islami jaoks usaldusväärsetesse finantstoodetesse. Osana lepingust, liikmed lepivad kokku, et kui mõni neist kannab kahju, siis igaüks teeb proportsionaalse kingituse oma kontolt, et hüvitada kannatanule kahju. Seega islami kindlustus on rohkem sarnane heategevusliku asutusega, mitte kasumiteenimise institutsiooniga, ja seda juhivad ühistu liikmed. *Takaafuli* mudelil on üldiselt juhtorgan, mida tuntakse kui šariaadi juhatust, mis juhhib ühingat, tagades, et pakutavad tooted on islami seadustega (šariaadiga) kooskõlas. *Takaafuli* ühingat jagavad kasumi kindlustusvõtjatele, mitte ei anna seda kolmandatest isikutest aktsionäridele nagu toimub tavapärasel konventsionaalsel kindlustuses.“⁵

Kui kindlustusteenuste pakkujate-na seostame kindlustusega eelkõige piiratud vastutusega äriühinguid – kindlustusseltse – siis islami kindlustus on rohkem ühistuline. **Islami kindlustust tähistatakse eelkõige araabiakeelse sõnaga „takaaful“ (تكاافل), mis tähendab araabia keeles vastastikku või ühist vastutust** (Wehr, H, lk. 976). Islami põhimõtete-ga kooskõlas olev kindlustus põhineb liikmete vastastikusel koostööl ja annetustel – liikmed lepivad kokku kanda ühiselt riski, mille läbi kas üks, mitu või neist kõik võivad kannatada kahju ning teevad makse fondi tekkida võiva kahju hüvitamiseks.

5 Hania Masud, *Takaful: An innovative approach to insurance and islamic finance*, Kättesaadav veebis: [http://www.law.upenn.edu/journals/jil/articles/volume32/issue4/Masud32U.Pa.J.Int'IL.1133\(2011\).pdf](http://www.law.upenn.edu/journals/jil/articles/volume32/issue4/Masud32U.Pa.J.Int'IL.1133(2011).pdf), 15.01.2012, lk 1141-1143

Kui meie mõistes tavapärasel kindlustuses kandub kohustus hüvitada kindlustusriski realiseerumisest tulenev kahju kindlustusvõtjalt kindlustusandjale, siis islami põhimõtete-ga niisugune korraldus kooskõlas ei oleks, kuivõrd sel juhul tekiks islamis keelatud ebakindluse element ning võimalus, et üks lepingu pooltest saab kahju.

Takaaful põhineb ideel, et „mis on ebakindel üksikisiku suhtes, võib olla ebakindel väga palju sarnaste üksikisikute suhtes“. Kindlustus ühendab paljude inimeste riskid, võimaldades igal üksikisikul nautida eeliseid, mida pakub suurte arvude seadus. Nagu vastastikusel kindlustuses, nii ka *takaafulis* kindlustusvõtjad jagavad kasumit ja kahjumit, st kõik kindlustusvõtjad jagavad kindlustusriski – nad „ei anna riski“.

Takaaful ettevõtte toimib nagu tavaline aktsionäridega kindlustuselts. Seega, kui eelarveaasta lõpus

deli puhul risk kõigi liikmete vahel ning seeläbi on lepingulisest suhtest kõrvaldatud nii ebakindluse, kui ka õnnemängu element. Sõnajuur K-F-L viitab vastastikuse koostöö ja annetuse põhimõtetele, millega osapooled lepivad omavahel kokku jagada neist kõiki tabada võivast kahju riski ning teevad annetusi selle kahju katmiseks lähtudes endi individuaalsest riskist ja nende realiseerumise tõenäosusest. Riski laad ja periood fikseeritakse lepingus. *Takaafuli* fondi kogunenud vahendid investeeritakse ainult islami põhimõtete-ga kooskõlas olevatesse ettevõtmistesse. Seega vastab kindlustus šariaadi nõuetele, kui see põhineb koostöö ja mitte ostu või vahetustehingule ja pehmendab *gharari*, *maisyri* ja intressi vastuväiteid esilekutsuvaid tegureid. Konventsionaalsel kindlustuses kindlustusvõtja maksab selle eest, et ta riski realiseerumisel oleks kaitstud ja tema kahjud saaksid hüvitatud. Kui risk ei realiseeru, siis kindlustusvõtja kaotab kindlustusandja-

tekib *takaaful* ettevõttes ülejääk, siis see jagatakse *takaaful* kindlustusvõtjate vahel. Kui eelarve aasta lõpus on fondil puudujääk, siis defitsiiti rahastatakse intressivaba laenuna osalejate fondi. *Takaaful* ettevõtete investeeringud peavad vastama šariaadi õigusele, s.o. näiteks investeeringuid ei saa teha hasartmängude-ga tegelevatesse ettevõtetesse, alkoholi müüvatesse ettevõtetesse, relvi müüvatesse ettevõtetesse või ettevõtetesse, millest saab intressi.

Seega jagatakse islami põhimõtete-ga kooskõlas oleva kindlustusmu-

le makstud raha, kindlustuspreemia. Erinevalt konventsionaalsel kindlustusest on panustamine (*contribution*) *takaafuli* fondi osapooltevaheline kokkulepe aidata teineteist vastastikku rahaliselt, kui mõni liikmetest peaks kahju kannatama.

Kui kahjud kaetakse islami põhimõtete-ga kooskõlas toimiva kindlustuse puhul liikmete panustest tekkinud fondi, siis tegelikult toimub islami kindlustuse, *takaafuli*, käitamine kahe osafondi kaudu, millest üks on nn kindlustusvõtjate osafond, mis toimib ühistulisena väga sarnaselt

vastastikuste kindlustustega ja kuhu kantakse ka kindlustustegevusest tulenevad kahjud ja ülejäägid; teine osafond on operaatori osafond, kust kaetakse valitsemiskulud ja kuhu laekub ette kokkulepitud suuruses valitsemiskulu või ette kokkulepitud proportsioonis investeerimistulu.

Kui konventsionaalses kindlustuses on tegemist vahetustehinguga, kui ostu-müügilepingus kindlustusandja müüb ja kindlustusvõtja ostab poliisi, siis islami põhimõtetele vastava kindlustuse puhul sõlmitakse liikmete vahel annetusleping (*tabarr'a* – ar.k. تبرع – panustama, andma, annetama; *tabarr'u* – ar.k. تبرع - kingitus, annetus, panus – Wehr, H, lk 66), kinnitamaks liikmete tahet nendevaheliseks koostööks ja vastastikuseks abiks. Vastutuse osas kaitse ja abi andmise eest näeb šariaadiga kooskõlas olev kindlustus ette *tabarr'u* ehk annetuse, mida *takaafuli* käitaja valitseb liikmete kasuks. Konventsionaalses kindlustuses annavad kindlustusseltsid kindlustuskaitset kokkulepitud ulatuses ning kindlustusvõtjatel mingit omavahelist suhet ei teki, kuigi tehniliselt võttes tehakse ka konventsionaalse kindlustuse puhul makseid ühisesse fondi. Kindlustusjuhtumi realiseerimisel rahuldab *takaafuli* käitaja liikmete nimel tegutsedes nõuded fondi arvel, konventsionaalses kindlustuses maksab kindlustus hüvitised oma varast. Kui riskide realiseerumisel makstavatest hüvitistest jääb midagi üle, siis konventsionaalses kindlustuses kuulub see kindlustusandjale ja islami põhimõtetelega kooskõlas olevas kindlustuses kuulub see liikmetele ning jaotatakse nende vahel.

Islami finantsteenused põhinevad kasumi ja kahjumi jagamise põhimõtetele, mida järgides on üles ehitatud mitmeid skeeme, millest mõned pärinevad juba islami-eelsest ajast. Asjakohane on siinkohal lühidalt peatuda *mudaarabal* – tehingul, mille käigus eset müüakse korduvalt ja hinnale lisatakse eelnevalt kokkulepitud kasumiosa ja teenustasu, mida

on selguse mõttes hea võrrelda *mušaarakaga* – paindliku partnerlusega, kus kõik osapooled panustavad rahaliselt finantseerimaks projekti ning osalevad sellest saadava kasu jagamises eelnevalt kokkulepitud proportsioonides ning võimaliku kahju puhul kaetakse see ettevõttes osalenud partnerite poolt vastavalt nende poolt projekti panustatud kapitalile.⁶

Islami põhimõtetelega kooskõlas olevat kindlustust saab käitada mitmeti islami majandusmudeli alustalaks olevate riskide jagamise ning kasumi ja kahjumi jagamise põhimõtetest lähtudes.

Mudeli puhul, mille eesmärgiks ei ole toota kasumit, kasutatakse liikmetelt saadud annetust lihtsalt kogukonna nende liikmete toetamiseks, kes mingil põhjusel abi vajavad.

Teisena tuleb välja tuua *mudaaraba*-mudel, mille puhul sõlmivad islami kindlustusandja ja kindlustusvõtja lepingu, mille kohaselt kindlustusandja ehk *takaafuli* käitaja (i.k. *takaful operator*) valitseb kindlustusvõtjate vara. Kui niisuguse valitsemise käigus – mis eeldab investeerimist islami põhimõtetelega kooskõlas olevasse reaalmajandusse – vara suureneb, siis jaotatakse tulem investeerimisega tegelenud isiku (*mudaarib*) ja vahendid panustanud isiku(te) vahel vastavalt eelnevalt kokkulepitule. Kui investering peaks ebaõnnestuma, siis raha panustanud osapoole vastutus piirdub tema poolt panustatud summaga ning investeringu eest

6 مضاربة „*mudaaraba*“, pl. مضاربات „*mudarabat*“ – spekulatsioon (stock exchange); vaikiv partnerlus (Isl. Law). – H. Wehr. *A Dictionary of Modern Written Arabic*. J. Milton Cowan (ed.). 4rd considerably enl. and amended by the author. Spoken Language Services, Inc., Urbana, IL, US 1994, p. 631.)

مشاركة „*mušaaraka*“, partnerlus, osalus, koostöö: H. Wehr. *A Dictionary of Modern Written Arabic*. J. Milton Cowan (ed.). 4rd considerably enl. and amended by the autor. Spoken Language Services, Inc., Urbana, IL, US 1994, p. 548.

hoolitsenud osapoole kanda jäävad tema poolt investeringu tegemiseks kantud kulud ning ta ei saa palka, vms.⁷

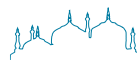
Kuivõrd islami majandusmudeli teoorias on oluline roll sotsiaalsel aspektis, siis on kohane välja tuua ka islami põhimõtetelega kooskõlas oleva kindlustuse käitamisel nn *waqf* mudeli kohaselt. Niisuguse mudeli korral ei kuulu kahjude hüvitamisest ülejäävad vahendid ei kindlustusandjale ega kindlustusvõtjatele ning

puudub mehhanism nende jääkide jagamiseks, kuid kindlustusandja säilitab ülejäägi kindlustuses osaleva kogukonna toetamiseks. Piirkonnades, kus islamiusulised on vähemuses, *waqf* mudelit ei praktiseerita.

Kui teoorias selgitatakse islami põhimõtetelega kooskõlas oleva kindlustuse erinevaid mudeleid ükshaaval, siis praktikas esinevad nad sageli kombineeritult ja erinevates variatsioonides. Kui vastastikuse kindlustuse puhul peetakse kohaseks, et vara valitsemise eest vastutaks mitte keegi liikmetest (kelle kompetents kindlustuses ja vara valitsemises ei pruugi piisav olla), vaid anda see asjatundja kätte, siis sõlmitakse sellega vastavaid õigusi ja kohustusi reguleeriv agendileping, mille alusel käsundisaaja (*wakiil*) liikmete esindajana valitseb fondi selle vara šariaadiga kooskõlas olevatele põhimõtetele vastavalt investeerides ja selle eest

7 Kettell Brian, *Introduction to the Islamic Banking and Finance*, 2008, lk 168.

tasu saades. *Wakala*-mudel kitsamas mõttes lubab niisugusele käsundisaajale ainult eelnevalt kindlaksmääratud tasu maksmist, kuid praktikas on islami finantsteenuste pakkujate teenuste šariaadile vastavust kontrollinud islami õpetlased pidanud lubatavaks käsundisaajale ka tulemustasu maksmist. (Elaine Housby, lk 108)

Kindlustuskahjude katmiseks panustatud vara valitsemise eest on õigus tasu nõuda, kui vara valitsemine toimub selleks volitatud isiku poolt, nn. *wakala* وكل – käsundama; وكييل - käsundisaaja – Wehr, H, 1284) *wakala*-mudeli korral, kui vara valitseja saab tasu vara valitsemise (see võib sisaldada nii tasu fondi valitsemise eest kui ka tulemustasu), kuid ei osale saadud tulu jagamises.

Peaaegu kõigis maailmajagudes tegutsev HSBC pakkus islami kindlustusteenused ka Ühendkuningriigis, kus kasutas kombineeritud *wakala*-mudelit. Liikmete panustest kaetakse vara valitsemiskulud (*wakala-fee*) ja investeeritakse šariaadiga kooskõlas olevatesse majandusharudesse. Kasum jagatakse võrdselt liikmete ja vara valitseja vahel. Kui kasumist ei piisanud sissemaksetest 5 % ulatuva nõude rahuldamiseks, arvati kogu kasum liikmetele ning kindlustusfondi käitaja ei saanud midagi. Oli ka võimalik lahend, mille kohaselt liikmed said alla 5 % oma sissemaksetest või üldse mitte. HSCB müüs islami põhimõtetega kooskõlas olevat kodukindlustust 2005 – 2008, vahendades kindlustusandja Hamilton Insurance poliise. HSCB pidas *takaafuli* enda poolt pakutava seas nn premium-tooteks. Aruandlusest tulenes, et islami põhimõtetega kooskõlas olevate kindlustuspoliiside läbimüük oli suhteliselt tagasihoidlik ning kui 2008 Hamilton Insurance, kelle *takaaful* poliise HSCB vahendas, Norwich Unionile müüdi, lõppes ka *takaafuli* kättesaadavus HSCB-s. HSCB on edaspidigi üritanud leida partnerit islami põhimõtetega olevate kindlustustoodete müügiks.

Kui HSCB pakkus islami põhimõtetega kooskõlas olevat kindlustust

ainult osana oma laiast teenustevalikust, siis 2008 sai Ühendkuningriigi finantsjärelevalveasutuselt tegevusloa eraldiseisev *takaafuli* pakkuja Salaam Halaal Insurance. Teenusepakkuja varasem nimi oli British Islamic Insurance Holdings, mille kapital pärit suures osas Saudi Araabiast ja teistest islamimaadest. Kui islami põhimõtetega kooskõlas oleva kindlustuse kohta on kasutusele võetud selle araabiakeelne nimetus *takaaful*, siis Salaam Halaal Insurance ärinimes seda sõna ei olnud. Kuigi moslemeid on ka Euroopas miljoneid, siis arvestades, et islami põhimõtetega kooskõlas olevat kindlustust peetakse küll suure potentsiaaliga, kuid tänase seisuga siiski suhteliselt tagasihoidliku levikuga tooteks. Seega on eriti praegusel internetiajastul keeruline pakkuda Ühendkuningriigis kindlustust, mille tootenimes või pakkuja ärinimes pole sõna „insurance“. Nii on teenusepakkuja nimes sõna „insurance“ ning moslemitele annab signaali teenuse šariaadile vastavuse osas sõnade „salaam“⁸ ja „halaal“⁹ kasutamine. Salaam tegutseb *wakala*-mudeli alusel, st tegevuskulud ja kasum aktsionäridele kaetakse tasust *wakiil*ile ning kogu kasum investeringutest lisandub ühisesse fondi. Ülejääk tabarr'u fondist jagati kindlustusvõtjate vahel arvestades muidu laialijagamisele kuuluv summa maha liikmete järgmise aasta maksest. Salaam teatas, et tal on u 10 000 klienti, kuid 2009. aastal enam uusi kliente ei võetud. Tegevuse pidurdumise põhjuseks oli see, et Salaam ei suutnud moodustada piisavalt reserve vastamaks Ühendkuningriigi finantsjärelevalve asutuse nõuetele. Samal ajal on huvitav teada, et Salaam väitis end olevat mitte ainult lä-

8 سلام; - terviklikkus, kindlus – Wehr, Hans *A Dictionary of Modern Standard Arabic*, J Milton Cowan, Fourth Edition, Considerably enlarged and amended by the author, USA 1994, lk 496

9 حلال - see, mis on lubatud, seaduslik – Wehr, Hans *A Dictionary of Modern Standard Arabic*, J Milton Cowan, Fourth Edition, Considerably enlarged and amended by the author, lk 232.

binisti islami põhimõtetega kooskõlas oleva, vaid pakkuvat ka soodsamat teenust, kui konventsionaalsed kindlustusseltsid. Viimati on omavist islami põhimõtetega kooskõlas oleva kindlustuse pakkumisest teatanud Lloyds.¹⁰

Konventsionaalses kindlustuses on eriti suuremahuliste tehingute puhul aktuaalne edasikindlustamise temaatika. Islamiga kooskõlas olevate kindlustuslepingute edasikindlustamise eesmärgiks on suuremahuliste riskide maandamine, millega *takaafuli* pakkuja kindlustab oma riskid edasi kas konventsionaalse kindlustusandja või *re-takaafuli* pakkuja juures. Põhimõtteliselt ei erine *re-takaaful takaafuli* toimimisest: oluliseks tingimuseks on ka siin vastavus šariaadi reeglitele. Erisuseks on see, et kui *takaafuli* liikmed on enamasti füüsilised isikud, siis *re-takaafuli* liikmed on islami põhimõtetega kooskõlas olevate kindlustusteenuste pakkujad.

Konventsionaalses kindlustuses on islami õpetlaste arvates esindatud kõik islami majandusmudelid taunitavad elemendid, kuid kuna islami kindlustusturul on väga vähe edasikindlustajaid, on šariaadi õpetlased lubanud islami põhimõtetega kooskõlas tegutsevatel kindlustusandjatel ajutiselt kindlustada oma riske edasi konventsionaalset edasikindlustusteenust pakkuvate kindlustusandjate juures. Analoogiliselt erinevate *takaafuli* käitamise mudelitele, on ka *re-takaafuli* puhul kasutuses nii *wakala*, *waqf* kui ka *mudaaraba*-mudelit kui ka nende kombinatsioon. Juhul kui *re-takaafuli* fondi ressurssidest ei jätku, on *re-takaafuli* käitaja siiski kohustatud hoolitsema nõuete rahuldamise eest, nt. laenu andmisega.¹¹

10 Housby, Elaine, *Islamic Financial Services in the United Kingdom*, Edinburgh Guides to Islamic Finance, 2011, lk 107 - 119

11 Archer, Simon, Rifaat Ahmed Abdel Karim, Nienhaud Volker, *Takaful Islamic Insurance. Concepts and Regulatory Issues* John Wiley & Sons (Asia) Pte.Ltd, Singapore, 2009. ; 8.10.

REISIKIRI BAHREINIST

Autor: Margus Lepa

Pärast tunde kestnud mugavat lendu KLM-i pardal, sai lõpuks jalge alla ammu oodatud Bahreini Kuningriigi pind. Lennujaam oli vaikne, viisakas ja paljurahvuseline. Vaid üks pisukene kamandamine hakkas silma, kui passikontroll lahkus oma postilt ja kindlameelselt nõudis, et saabunud hindude, ilmselt gastarbaiterite, grupp seisaks rahulikult järjekorras ja ei suruks oma kõhtu eesseisja selja vastu nii, et esimene mees vaata et kontrollist lihtsalt mööda tõugatakse.

Eesti pass äratas uudishimu ja tähelepanu ning kuna seal sees veel viisat ei olnud, viisalaadne Cash Receipt oli väljatrükina kaasas küll, siis asuti viisakalt vabandades konsulteerima ülemusega. Kuningriigi värk – ega siis passilaua ülem otsusta, kes riiki külla tuleb, ikka kuningas. Ja kuningale ju kahtlaste dokumentidega seltskonda ei vahendata, ikka kontrollitakse, kas kõik on reeglitega kooskõlas.

Sai siis istunud ja oodatud ja ametnikule kaasagi tuntud, et talle nii väikeses tassis kohvi toodi. Hiljem sel-

gus, et araabia kohv ongi pisikeses tassis, roheline, köömnete ja safraniga tehtud jook, milles leidub üllatavalt palju kofeiinigi, mis kodumaal pakutavast kohvist vist küll täielikult meditsiinitöösusse on siirdatud. Kohvist hiljem, sest pass ulatati viisakalt ja viisaga. Järgnes marss kohvri otsingule ja siis vastuvõtjate leeri juurde.

K-Hotel on ilus, ruumikas, puhta õhuga ja igati maitsekas. Kohe fuajees hakkas kenasti silma kaks suurt plakatit kümnes keeles tervitustega,

kus kesksel kohal oli eesti keeles Teretulnud! Esialgu harjumatu sõnavorm, ent kontekstiliselt täiesti õige – kui sa juba nii kaugelt oled jõudnud, küllap oledki teretulnud. Teenindamine hotellis on vaikne, kiire ja pea märkamatu. Esimese hooga oli ruumi valitseva magnetkaardi kasutamine pisut harjumatu, aga mõistus võidab ja saab hakkama. Numbritoas on meetrit ületava diagonaaliga teler ja umbes kuue ruutmeetriline voodi, ruumikas vannituba nii vani kui dušinurgaga, lisaks stereoheli, telefon ja suurendav lisapeegel, konditsioneer, vahendid kohvi ja tee valmistamiseks, külmkapp ja palju-palju ruumi. Ja igal hommikul koputatakse uksele ning hääl küsib: „Laundry, sir?“ – et kas pesu ka oleks vaja pesta. Viimase jaoks on kapis riilul kilekotid, milles paber võimalike pesutükkide ära märkimiseks.

Selle üle, kui palju ruumi ja avarust on ühel Eestist viis-kuuskümmend korda väiksemal saarel, tuli hiljem veel mitmeid kordi imestada. Ja kuidas inimesed oskavad liikuda nii, et nad kedagi oma lärmakuse või tuamisega ei sega, on samuti imetlusväärne. Kõik on rahulikud, viisakad,

naeratavad ja äärmiselt puhtad. Nagu muide ka kauplused, näitused, õppehooned, vanadekodud ja isegi „ühiskondlikud asutused“ ja teedel ringi vurav transport. Kogu saar näikse olevat tolmu ja mustusevaba ehkki on rajatud kõrbe ja roheline taimestik on kaunis haruldane, enamalt jaolt pottides või istutatud. Aga ilus on!

Bahrein ehitab. Kiiresti kerkivad uued kõrghooned, rajatakse laiemaid teid, viadukke, teemaparke, atraktsioone... kusjuures on ka vahe sees: riik rajab riigile esmavajalikke ehitisi, aga kaubanduskeskused tuleb erakapitalil valmis teha, nagu, muide, ka Bahreini suurim mošee – usklike raha eest, mis loomulikult

ei välistanud toetust kuningalt. Mis puutub erakapitali, siis tänu islami-pangandusele on välisfirmadel võimalik riigis tegutseda vaid 50/50 valitsuse osalemisel, millest tuleb ka kuningriigi tulu.

Kummaline on mõelda, et kuninga kalleim vara on kuningriigi alam ja ta hoiab seda vara. Meie aladel on küll levinud arvamus, et kui juba kuninga, siis küllap laisk, loll, korrumppeerunud, makse tõstev ja rahvast lüpssev välismaal priiskaja või vähemalt verejanuline türann, keda kukutada soovivale „opositsioonile“ tuleb tiibrakettidega hommepäev appi minna, aga... enne tuleb palgata ja välja õpetada see „opositsioon“. Kunin-

gasse suhtutakse Bahreinis äärmise austusega. Palun viimast sõna mitte tõlgendada pugejaliku lipitsemise või lihtlabase kintsukraapimisena. Kuningat austatakse ja kuningas austab oma alamaid, Bahreini kodanikke. Muide, kas keegi on kunagi mõelnud kui pikk on ühe õige kuninga tööpäev? Õige vastus on: 24 tundi. Ja tal ei ole ega saagi olla puhkust, sest... ta on kuningas.

Plakatitel on kuningas harva üksi. Tavaline kolmikpildi järjekord vasakult paremale on: peaminister, kuningas, kroonprints. Neil kõigil on oma kindlad tööülesanded ja ilmselt ühepikkune tööpäev. Igatahes ei ole keegi neist reipalt väljapuhanud välimusega, pigem on neis töömeheliku väsimust ja kuninglikku elegantsi. Maestoso, termin, mis kirjutatakse hümnidele suuniseks ja mis eesti keeli kõlaks – pidulikult kuid pisut väsinult.

Bahrein on väike saareriik, mis koosneb 33 saarest, umbes viis-kuuskümmend korda väiksem kui Eesti, ent elanikke laias laastus sama arv. Et maad vähe on ja merd küllaga, siis muudetakse merd maaks kõrbe-pinnase abil, mida saudidelt saadavat, üle mandriga ühendava 25-kilomeetri pikkuse silla, millel nimeks King Fahad Causeway toodavat ja tänu millele on Bahreini pindala suhteliselt kiiresti vaata et kahekordistunud. Ka seda silda käisin kaemas ja kui minna silla keskel oleval saarekesel asuvasse vaatetorni, siis on selgelt näha, et tegu on mõlemal pool ühesuguse ehitusega – peegelpilt. Muide, maismaaühendus Katariga peaks valmima 2013. aastal. Sellest tuleb siis maailma pikim 40 kilomeetrite sild.

Silla kohta veel nii palju, et ka selle kaitseks ollakse valmis, eriti saudide poolel, kus kuulu järgi ka hulk ujusilla elemente ootamas on, et õigel ajal käiku minna. Kas nüüd siin just õige aeg ja koht selle teabe jaoks on, aga rünnakut oodatakse just teistpoolt merd Iraani aladelt ja selle tarvis on

Bahreinis esindatud ka USA V laevastik oma lennukikandja ja hetkel ka suure hulga Iraagist toodud militaarmonstrumite ja –träniga.

kümne aasta polevat nagu mõeldavgi, aga mida kõike selleks tegema peab, seda mina ei tea. Ilmselt peab olema... hea kodanik.

ridus, diabeediravi, füsioteraapia ja apteegid. Kordan: arstiabi on Bahreini kodanikele tasuta, välismaalastele on visiiditasu 3 dinaari.

Siinkohal tulevad mängu ka „kõrgemad jõud“ nagu *huvid*, mille tööriistadeks võivad olla nii majandushoovad kui religioon, poliitilised huvid ja nn. demokraatia. Viimase kohta olen viimasel ajal paljudelt ja erinevates keeltes küsinud, et mis asi on demokraatia, aga selget vastust pole saanud. Ise arvan, et ainus demokraatlik otsus, mida tean, oli bahreinlaste otsus kehtestada kuningriik ja seega proffide juhtimine, et igaüks omal alal rahumeeli tegeleda saaks.

Loomulikult peame siinkohas pisut pikemalt peast läbi laskma, mida me teame ühiskonnaõpetuse sellest osast, mis käsitles kuningriike. Peale „veriste diktaatorite“ nagu ei teagi midagi, eks? Aga mis on parlamentaarne monarhia, eriti kui kaasatud on võimas maailmausk, mille kohta samuti peavoolumeediast vaid halba kuuleme? Vaat' siin ongi mõtlemisülesanne lugejale: kuidas võiks olla kujundatud Bahreini ühiskond, kui seal mängivad oma rolli religioon(id), kuningavõim + parlament, aktiivne majanduselu oma eraisikute maksuvabadusega ja... suhted muu maailmaga ehk välispoliitika?

Nagu mainisin, on kuninga kalleim vara kuningriigi kodanik. Järelikult peab kodaniku eest ka hoolitsema. Ja ega mujalt tulnud ei ole kodanikuks saamine kerge, alla viieteist-

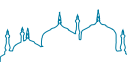
Väga tähtis on Bahreinis kodanike ehk siis kuninga alamate tervise eest hoolitsemine. See on teema, mille puhul näidatakse põhjendatud uhkusega juba toimivaid terviseasutusi ja valgustatakse ka tulevikuplaanidest. **Tervishoiusüsteem on seal meie mõistes niisugune, et kui sellest meie riigikogus rääkida, siis vist visatakse** nõukogude võimu aktiivse taganutmise ettekäändel krattipidi välja ja saadetakse veel meedia kaudu hullu dissidendi paberid takkajärele – **ühesõnaga, tervishoid on tasuta.** Ja hambaravi käib tervishoiu alla!

Bahreinis on 21 meie mõistes pearearstikeskust ja vanas keeles polikliinikut inglise keeles *health center*it. Asjaajamine käib vaikselt, rahulikult ja niisuguse tempoga, et... parem ei kirjelda, peate veel hulluks. Loomulikult käib asjaajamine ID-kaardi ja arvuti vahendusel, analüüsid valmivad nii ruttu, et (liialdusega öeldud, aga ligilähedaselt tõsi) mõni sinne ei suuda nii kiiresti analüüsi andagi kui seal vastus juba käes. Pakutakse meie mõistes teenuseid, nende mõistes meditsiinilist tuge järgmistes valdkondades: perearstid, hooldusõendus, hambaravi, laboratoorsed analüüsid, radioloogia, ema ja lapse tervishoiu keskused, terviseha-

Bahreini üks suurem probleem on geneetilised haigused. Eks see ole mõistetav ka – vähivõõraga ju nii kergelt ühte ei heidetud. Seetõttu on Bahreinis alates 2004. aastast seadusega kohustulik abielu-eelne tervisekontroll, mille käigus testitakse mõlemad pooli geneetiliselt ja tehakse HIV, B-hepatiidi ja teiste nakkushaiguste uuringud. Vajadusel viiakse läbi vaksineerimised ning pakutakse meditsiinilist, sotsiaalset ja psühholoogilist nõustamist. Abort on keelatud, kuid laialdaselt kasutatakse pe-replaaneerimisvahendeid, mille kasutamise peavad olema nõus mõlemad ning mille kasutamiseks peab naisel olema mehe nõusolek. Muide, kuulsin ka, et laste rinnaga toitmist peetakse ülimalt vajalikuks ning emadel soovitatakse lapsi rinnaga toita vähemalt nende kahe aastaseks saamiseni.¹

Probleem on ka diabeet, mille põhjuseks on vähene liikumine, vale toitumine ja geneetilised probleemid. Hiljutise uuringu põhjal põeb ligikaudu 40% üle 45 aastastest bahreinlastest diabeeti ning ohustatud on rohkem kui 30% lastest. Samuti on vastuoluline, et riigis, kus vihma sajab umbkaudu 14 päeval aastas ja päike paistab, on probleemiks D-vitamiini puudulikkus ent nii see on. Vihje: kui vaid kaks kuud aastas on õhutemperatuur nagu meil jaanipäeval ja ülejäänud aja praeb päike, kui tõenäoline on, et käite oma vitamiinivarusid soomesaunalikus leitsakus täiendamas? Sellepärast on ka lapsed varjus ja nn telkimishooaeg kestab vaid kaks kuud.

Selle kõige juures mõjuvad laste mänguväljakud pisut „üldsuse nõudmisel“ loodud poliitpropagandana. Eks proovige ise istuda päikese käes **kiigelauale kui varjus on +50!** Aga ja-
1 Nii on see ka Koraanis kirjas.
(toimetaja märkus)

hedamal ajal ajavad lapsed seal oma asju küll, kusjuures mänguväljakule minnake ikka perede kaupa, vähemalt nädalavahetustel.

Loomisel on veel viis tervisekeskust ning hetkel on käimas läbirääkimised Bahreini meditsiiniülikooli ületoomiseks Bahreini riikliku ülikooli alluvusse. See on suur ja võimas kompleks juba nüüd, aga perspektiivplaanis nähakse ette tõelise teadustempli loomist. Muide, ketserlik märkus taaskord: 80% meditsiinitudengeist on tütarsoost ja üldse tudengeist on naissoo esindajaid üle 60%. Riiklik ülikool on üldiselt tasuline, kuid enam kui kaheksajale vaesemale tudengile tasuta. Teised üliõpilased peavad maksma „hingehinda“: tervelt 6% õppemaksust, ülejäänud maksab valitsus, sest kuningriigile on vaja haritud inimesi. Ja see 6% on isegi meie mõistes sümboolne summa.

Veel vaesusest: kui pere on vaene, siis annab valitsus perele elamiseks maja, sest pered on suured ja ei mahuks korterisse ära ning kui pere sissetulek on meie rahas alla 600 euro kuus, siis ei pea maja kasutamise eest midagi maksma. Kui sissetulek on üle 600 euro kuus, siis on maja rent 25% sissetulekust. Ehitatud on ka terveid elamurajoone riigiteenistujatele – ikka majadest, mitte korteritest. Ja need majakesed on enamalt jaolt mitmekorruselised, sest pered on suured.

Nüüd represseerimisest riietega nagu mina seda mõistan. Araabia-pärane pea maani riietus ja rätiga kaetud pea on mõistetav ja arusaadav kui siia lisada juba mainitud selge taevas ja +50. Kas keegi teist on oma kõrvaletad, sääremarjad ja jalalabad kunagi päikese käes ära kõrvetanud? Mina olen ja seega mõistan. Mõistetavamaks teeb asja ka kohati puhuv päris tugev tuul ja segipuhutud juuste kammimisvaev. Ei tahaks siinjuures usu-

hargnevustel pikemalt peatuda, aga eks ka meil nn kristlikus maailmas ole piisavalt keelan-käsen-poon-lasen tüüpi kogudusejuhte ette tuua, kes enda pimesi järgimist on nõudnud ja kergeusklikumad päris hulle tükke tegema on pannud – kasvõi vara maha müüma ja valget laeva ootama või kummaliselt kargama ja laulma, et „vaat’ need vihad on need tiivad, mis mind siit taeva viivad“. Sellega tahan öelda vaid, et usk peab ikka tuginema mõistusele mitte ole-

ma mõistuse pidur. Või nagu ütles üks kohalik: „Olen näinud islamit ilma moslemiteta ja moslemeid ilma islamita“. Järeldused teeb igaüks ise.

Aga riietutakse suhteliselt vabalt ent taktitundeliselt. Naisterahvad on ikka rohkem kaetud ja mehedki kannavad pigem traditsioonilisi rõivaid. Näiteks mošee külastamisel panid kohalikud noored daamid end kaetumalt riidesse, mošees anti muidugi kõigile pikad riided selga. Ja, kummaline vast minusuguse usukaage ja –leige inimese kohta, aga mõjus sümpaatselt, kui palvuse alates vast kooli lõpetanud meid saatvad noored daamid astusid rõdul kümme-kond meetrit eemale ja asusid õlg-õla kõrval ühispalvesse.

Igapäevapildis võib näha kohalike Bahreini naisi ka taksojuhtidena töötamas. Kui naine on taksojuht, siis on vastavalt korraldusele tema nägu muidugi kaetud. Julm? Ei, hooliv. Sest alati võib sattuda taksoosse keegi, kes tahab maailma muuta oma usutunnistuse ja reeglite järgi ning see võib teinekord elugi maksta. Samas olla see korraldus ka lödvavõitu ja räägitakse ka, et üldse mitte kohustuslik. Ja tundub, et islamis on vastuolulisi grupe rohkem, kui minu mõistus võtab. Aga eks ajaloolises plaanis vist nii peabki minema. Keegi teeb rahvale hea asja ja sureb ära. Edasi tuleb lahknemine: ühed

keskenduvad heale asjale, teised selle looja koha üle võtmisele. Milleni see viib, näete ise kui peavooluudiseid loete. Kusjuures (ei pea ennast

küll tõekuulutajaks, aga...) jääb vägisi mulje, et kogu teemat aetakse tahtlikult segasemaks. Jääb vaid küsida: *que bono?* Meenutaksin ka USA kaheksakümne miljardi suurust „abi“ usukonflikti võimendamiseks ja territoriaalseid ambitsioone. Ikka on riike, mis soovivad kellelegi head teha, kasvõi vastu nende tahtmist.

Ajalugu on Bahreinil rikas ja mõneti mitesobiv meie akadeemilisse ajaloopilti, milles mõnedki asjad näikse olevat pisut teises järjekorras toimunud, aga... Bahreini seni avastatud kultuurijuured asuvad vähemalt viie tuhande aasta taga Dilmuni ajastus ja Bahreini on nimetatud ka Eedeni aiaks. Sellest ajast on säilinud, vaatamata kunagisele hoolimatule ehitustegevusele, tohtu hulk, väidetavalt üle 70 000 kividest kokku kantud hauakünka, mille sees on „tuba“ surnule. Leitud on ka lapsematuseid – väikelapsed maeti õhukeseseinalistes savianumates samasugustesse „surnutubadesse“ hauaküngastes. Inimesed olevat tulnud ka mandrilt saarele, et seal maetud saada. Ja kui nüüd pisut maailma tunnustamata ehk ebaakadeemilise ajaloo radadele kalduda, siis...

...meenub kõigepealt 'lulu'. Selle sõnaga tähistatakse Bahreinis pärlit. Aga tunnustamata ajalookirjeldustes viidatakse ka jumalate loodud olendile, kelle nimi sumeri savitahvlite läbi meie aega jõudnud: Lu.Lu.²

2 Sumerite andmete tuginedes võib väita, et inimkond maal on kestnud n.ö dokumenteeritult umbes 200 000 – 300 000 aastat ent sumerid ise põlistati esimese teadaoleva suurema ühiskonnana umbes 6000 aastat tagasi. Nende kaudu on tuntud ja kirja pandud ka ratas ja loomadel jõul liikuvad veokid, jõepaadid ja merelaevad, põletusahjud ja tellised, kõrgehitised, kiri, koolid, kirjastajad, seadused (Amurapi seadused), kohtunikud ja vandekohtud, kuninga-võim ja kodanikekogud, usk, preestrid, templid, astronoomia, tähtkujude eristamine, kaheteistkümnendsüsteemi kasutuse võtmine, kalendri loomine ja palju muudki. Mis muidugi ei välista, et sumerid olid vaid dokumenteerijad ja ommoodi kirjakunsti pioneerid ning kõik

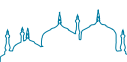
see jäi neile päranduseks eelmistelt... Oma väärtuslikumad jutustused, lepingud ja loomulikult tähtsaima, ajaloo, jäädvustasid sumerid savitahvlitele. Kõigepealt graveeriti vajalikud märgid peegeldusena silindri kujulistele „trükiplaatidele“ ja seejärel rulliti seda niiskel savitahvlil, kuhu saadi tekst õiget pidi. Sumeri linnade varemetest on viimase poolteise sajandi jooksul välja kaevatud ja leitud tuhandeid niisugusi tekste, jooniseid ja pilte. Ka maailma loomine, mida käsitletakse Piiblis, on sumeritel palju põhjalikumalt kirjas ning väidetavalt tugineb veelgi vanematele tekstidele. Moosese raamatute vanuseks väidetakse 1250 – 3250 a, sumerite savitahvlid on seega vähemalt 2000 aastat vanemad. L.W. King avaldas 1902. a raamatu Loomisloo seitse tahvlit (*Enûma Eliš: The Seven Tablets of Creation*, London (1902)), tõestades, et erinevad savitahvlite fragmendid annavad kokku 7 tervet tahvlit, millest kuus jutustavad loomise protsessist ja seitsmes on pühendatud kõrgeima jumala Marduki ülistamisele. Arvatakse, et seitsmeks osaks jaotatud tekst on inspireerinud Piibli loomisloo 6 päeva ja seitsmedat, mil Jumal puhkas. Piibli Genesis on algselt heebrea keeles ja iga faasi tähistamiseks on kasutatud sõna yom, mis ei tähenda mitte maa 24 tunnist ööpäeva, vaid ühte faasi loomises.

Sumerite kirjeldused algavad kusagil kosmoses nefilimide planeedil Nibiru 430 000 – 450 000 aastat tagasi, kus on tekkinud mingid probleemid atmosfääri-ga. Väidetavalt olid need lahendatavad imepisikeste kullaosakeste (see võis ka mõni muu aine olla) laiali pihustamisega atmosfääri kõrgematesse kihtidesse. Sumerite savitahvlitel on pilte nefilimide kosmosesõidukitest, mille tagant väljuvad leegid või „edasi tõukav jõud“. Oli, mis oli, aga pea 400 000 aastat tagasi olla nad Maale jõudnud. Kokku 12 ülemust ja 600 töölist, ülejäänud 300 jäänud orbiidile oma kosmoselaevaga Maa ümber tiirutades ootama. Kuhugi umbes praeguse Iraagi kohale löödud laagrisse ja hakatud elama. Alul rajati baas, siis ehitati ka linnad, mis viitab nende sigivusele. Kulda olla kaevandatud Kagu-Aafrikas. Kirjeldatud kohtades on tõesti leitud sellesse ajajärku kuuluvaid kaevandusi. Kaevureid olla juhtinud mees nimega EN.LIL ja kaevandatu transport olla toimunud iga 3600 aasta tagant kui nefilimide koduplaneet Nibiru olnud Maast möödudes soodsal

Bahrein on viimase poole sajandiga teinud arengus nii võimsa hüppe, et seda on raske ettegi kujutada. Kuulasin kohaliku mehe kirjeldust oma isast, kes möödunud sajandi kuuekümnendate lõpus kirja saanud ning sellega turuplatsile tormanud, et suure häälega hüüda: „Kas siin on keegi, kes oskaks lugeda?“ Täna on kirjaoskus tavaline nähe, kirjutatakse ja loetakse mitmes keeles. Ajalehti ilmub igasuguseid ja vast vaid vanemad inimesed on jäänud meelekindlaks. Muide, austus vanemate inimeste vastu on ülim. Midagi taolist on meie alade inimestel vast isegi raske ette kujutada. Aga eks siingi ole üheks põhjuseks vast... kllii-kaugusel.

Lu.Lu juurde hakkame jõudma aga pärast kaevurite mässu raske töö ja kehvade elutingimuste pärast. Ülemteadur EN.KI tulnud mõttele vabastada oma rahvas tööst ning luua kohaliku elusolendi baasil soodus ja vähenõudlik töötõud. Ta olla öelnud: „See olend on juba olemas. Meil pole vaja teha muud kui siduda ta jumala näoga.“ Sumeri keeles oli tööline LU, akkadi keeles LULU (segatu). Adam tähendab maalane (adamah – maa). Nefilimide linnad ja nende loodud olendite kasvatamiskohad asusid kaevandustest kirdes... sinna jääb ka Bahrein. Kas eelkirjutatu nüüd tõena võetav on, aga mõtelda on mõnus.

ma, mis võimaldab tekkida vastaval mikrokliimal. Lumme tuisanud hooned on ju iga liigne suu peaaegu et vaenlane...

Vaenlase kuju loomise ja vajaduse juurde nüüd jõuamegi. Vaadates elu Eestis, seda just eriti poliitilises plaanis, olen endalt küsinud: „Kui poliitikutel käsutuses ei oleks manipuleerimisobjektina kahepoolne viha muukeelsete vastu, kas nad võtaksid siis õhutada viha luterlaste ja muu-usklike vahel?“ Oletan, et jah. Millegipärast süvendatakse inimestes reflektorset mõtlematut veendumust, et see, kes juhib kogu rahvast, on nats, türann või verine diktaator, ent see, kes suudab oma karjäärilistele ambitsioonidele ellu viimiseks eraldada tervikust killu ja panna selle oma käsu järgi mässama, on opositsioon, positiivne protestija, demokraatia järel januneja ja tal on reeglina õigus rahvusvahelise kogukonna toetusele. Nii on paljudes riikides. Ja kui juba rahvusvahelise kogukonna peavoolumeedia võtab toetada protestijaid, keda on tervelt umbes 3000 inimest, siis on neil ka õigus, ehkki see arv ei moodusta Bahreini rahvaarvust veerandit protsentigi.

Väga raske on niisuguses olukorras täpselt määratleda, kelle huvides mäng käib, sest välismaised lehed annavad reeglina poolmärkamatu kullutatud ja mitte just eriti täieliku teavet toimiva suhtes. Kusjuures mäng käib majanduse kontrolli pärast lausa religiooni tasandil ja ülimalt nipuleerivas kõnepruugis.

Osalesin ka meelevaldusel, vaatlejana küll, ent sündmuste keskel. Traditsioonilises riietuses inimesed tulid pärast reedest palvust, plakatid käes, platsile ning ülistasid Allahit ja rahu. Kõned olid valjuhäälsed ja temperamentsed ent intonatsioonid puudus väiksemgi vihje vaenlasele või vihale, pigem oli see palve mõistusele tulla. Ja ei mingeid maske ega põlevaid autokumme. „Tänavavägivald ei ole inimõigus“, seisis ühel plakatil, teisel oli kirjas „*Ali Salman*

stop terrorism in Bahrain“ kolmandal „*Does the United Nations care about the 800+ policemen injured in Bahrain?*“... Kohal oli ka politsei ise, kes tegi vaikselt ja vaoshoitult märkuse mõne meetri kõrgustele tellingutele pildistama roninud noortele, et need ettevaatlikud oleksid ja alla roniks – juhtub veel midagi. Mullegi esitati palve, et ma mõned meetrid edasi liiguksin – kukub veel tellinguult midagi kaela.

Ja sama politsei kohta öeldakse, et nad „ründavad meie noori“, „nad tulistavad meid“... Lisaks liigub veel hulk linnalegende politseinike tapetud noortest, töölt vallandatud ja vangid pandud arstidest, kelle ainus süü oli, et nad ravisid poolsurnuks pekstud noort teiseusulist „protestijat“... Sel puhul andis opositsiooniline usujuht 2012. aasta jaanuari lõpus välja *fatwa* tappa politseinikke.

Ka ajalehes ilmuvad igapäevased gallupid annavad tihti tunnistust, et Bahrein on justkui nõukogude filmis nähtud koonduslaager, kus üle poole elanikest pole eluga rahul. Ent ühel sellisel gallupil andsin hääle ka mina Eestist; jääb vaid küsida, millis(t) est riigist/riikidest tulevad vastuhääled Bahreinis kehtivale korrale ja arengusuunale?

Ja mida oleks protestijatel Bahreinile anda? Musti lippe? Maske näo ees? Põlevat õli ja põlevaid autokumme magistraalidele? Ma ei taha halvustada sajandeid kestnud religioone, ma tahan halvasti öelda kõigi nende kohta, kes on Jumala muutnud oma sõjanuiks isikliku võimuiha lahinguis.

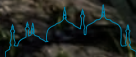
Erinevatesse heatahtlikesse uskudesse suhtutakse Bahreinis hästi. Seda nägin ilmselgelt *American Mission*'i külastusel Bahreini pealinnas Manamanah's, kus olid koos väga erinevate uskude kohalikud juhid. Esitlesin end seal sõnadega

„**Margus, from Estonia**“, surusin kätt ja astusin edasi järgmise vaimuliku juurde. Tervitused lõpetanud,

kuulsin selja tagant inglise aktsendiga: „Tere öhtust!“. Seda ütles Isa Jim, kes oli elanud kuus aastat Elvas ja töötanud Tartus. Jim Harrisson, nagu hiljem Facebookis ära tunti, nüüd on ta siis Bahreinis. Sõbrad, kirjutage talle PO Box No. 1, Manamana, Bahrain.³

Bahrein ja Eesti on oma ajalooprintsiibilt sarnased. Mõlemad on ilmselt määratud olema igavesest ajast igavesti üleminekualal ja üleminekuajas, mõlemal on üks ülesanne: saada naabritega viisakalt läbi ja jääda iseendaks. See oleks palju lihtsam, kui rahval oleks üks usk. Bahreinis on see põhi pisut lõhestatud, Eestis on umbes sama seis, aga muukeelsetega. Bahreinis põhjustab segadusi usukonflikti suurendamiseks saadetakse välisraha (põlev autokumm teel toovat panijale sadakond eurot sisse), meil asi nii temperamentne ei ole, aga üks välisraha toimi ka meil. Meil kerkib sibulkuppel ja nõutakse õigusi, neil seisab USA V laevastik ja laseb Iraani sõjalaevadel rahumeeli Saudis ankrusse heita. Pinged suurenevad, kõigil on huvid ja võitjate üle kohut ei mõisteta. Vähemalt enne kui järgmine jääaeg möödab on.

³ *Ameerika Missionile pani aluse Samuel Marinus Zwemer, kes tegi oma esimese reisi Bahraini juba 1892. aastal. Tema mälestuseks on American Mission Hospital'is ka Samuel Zwemer Chapel. American Mission sai omale kunagi postiteenistuste algaastail postiaadressiks PO Box No. 1, Manamana. PO Box No. 1 kuulub tavaliselt valitsejale või valitsusele. Sama aadressi alla käib ka American Mission Hospital, kadestamisväärne haiglakompleks. Kui kuningale tehti ettepanek postiaadresside „korrigeerimiseks“, öelnud kuningas, et PO Box No. 1, Manama jääb American Missionile, sest nii on see juba ammu olnud. Koosneb see kompleks koguni kolmest osast, viimane on alles ehitamisel ja uhkusega näidati muu hulgas ka üle tänava viivat kahte kompleksi ühendavat sild-koridori, mille rajamiseks saadi kuningalt eriluba.*

Tõlkinud ja koostanud: Kauthar & Rubaba

ISLAMIUUDISED

ILMUS KOKARAAMAT EESTI MOSLEMITELT

Allikas: <http://pegasus.ee/raamat/araabia-koogi-radadel-egiptuses-ja-marokos>

Kaks araabia kultuuriga seotud eestlannat, Nele Siplane ja Reelika Öunpuu, valisid oma Egiptuse ja Maroko perekondade varamutest välja 100 väärt toiduretsepti.

Raamatus „Araabia köögi radadel. Egiptuses ja Marokos“ kohtute parimaga traditsioonilisest ja vahemerehõngulisest Egiptuse köögist ning eksootilise mekiga Maroko roogadest. Kui Maroko köök hiilgab vürtsise, magusa ja soolase maitse oskusliku kombineerimisega, siis Egiptus võib pigem selgete, lihtsate ja kergete maitsetega. Mõ-

lemad köögid ühinevad magustoidulauas - maiustused ja köögid on mesimagusad ning siirupised.

Kõik Nele ja Reelika poolt kogutud retseptid katsetas oma kodus Tallinna köögis läbi Gaili Kalberg, kes need ükshaaval ka piltidele püüdis. Seega võib olla kindel, et kõik vajaminev on saadaval ka Eestis.

AFGANISTAANIS VARISES KOKKU IIDSE KINDLUSE TORN

Allikas: www.postimees.ee/736612/ (12.02.2012)

Afganistani võimude teatel varises täna kokku riigi idaosas asuva iidse Bala Hissari kindluse torn.

Pajhwoki uudisteagentuuri teatel pärineb Ghazni linna lähedal asuv kindlustusrajatis 11. sajandist ning sellel on kokku 36 torni. Kohalike elanike sõnul võis üks tornidest kokku kukkuda piirkonda tabanud vihmasadude tõttu, vahendas uudisteagentuur RIA Novosti.

Seejuures pidid renoveerimistööd kindluses algama tuleval kevadel, kuna UNESCO soovib Ghazni lisada 2013. aastal islami kultuuri pärandisse.

Pilt: Bala Hissar, 1879 Allikas: Wikipedia

BRITI MUUSEUMIS ON AVATUD HADŽI TEEMALINE NÄITUS

Kawthar (22.02.12)

Briti muuseumis on 26. jaanuarist kuni 15. aprillini 2012 avatud näitus palverännaku kohta Mekasse. Näitus kannab pealkirja: „Hajj: journey to the heart of Islam“

Viimase 18 kuu jooksul on Briti Muuseum korraldanud kolm näitust, mille ühendavaks teemaks on olnud usk.

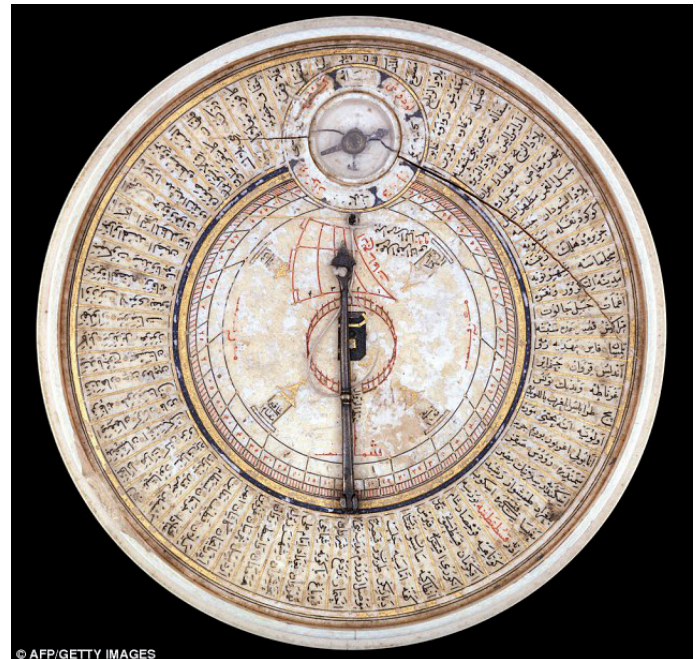
Peamiseks näituse eesmärgiks on püüda võimaldada kõigile - nii moslemitele kui mitte-moslemitele, aru saada palverännaku tähendusest.

Täiendavat teavet näituse kohta: Briti Muuseumi lehelt http://www.britishmuseum.org/whats_on/exhibitions/hajj.aspx

Täispikad artiklid näituse kohta inglise keeles :

* <http://www.dailymail.co.uk/news/article-2092056/British-Museum-Hajj-Exhibition-Mysteries-Muslim-pilgrimage-Mecca-revealed.html>

* http://en.qantara.de/wcsite.php?wc_c=18468&wc_id=19223&wc_p=1&wc_id=19223

© AFP/GETTY IMAGES

SAUDI ARAABIA: DIALOOG SÜÜRIAGA EI VII MITTE KUHUGI

Allikas: <http://uudised.err.ee/index.php?06246565> (22.02.2012)

Saudi Araabia kuningas Abdullah ütles Venemaa riigi- peale Dmitri Medvedevile, et dialoog Süüriaga ei vii praegu mitte kuhugi, ning kritiseeris Moskva otsust panna ÜRO julgeolekunõukogu resolutsioonile veto.

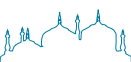
„Praegu on igasugune diskussioon Süüria olukorra üle viljatu,“ ütles Saudi monarh riigi uudisteagentuuri SPA teatel Medvedevile telefonivestluses, vahendas Reuters.

„Parem, kui meie Venemaa sõbrad oleksid enne julgeolekunõukogus veto panekut seda araablastega kooskõ-

lastanud,“ lisas Abdullah.

Tema sõnul ei saa Saudi Araabia Süüria küsimustes hüljata oma religioosset ega moraalselt positsiooni.

4. veebruaril panid Venemaa ja Hiina veto ÜRO julgeolekunõukogu resolutsioonile, mis kutsus president Bashar al-Assadi võimust loobuma.

Minu lugu

Usun, et ka minu lugu sai alguse sellest ajast, kui olin alles väike tüdruk. Mu vanemad on kristlased, kuid mitte just sügavad usklikud, umbes nagu iga kristlik pere Eestis. Raamaturiiulis leidsin meil isegi Piibel ning mäletan, et lapsena oli mul ka paar raamatut, mis rääkisid usust (lood Jeesusest näiteks). Ema õpetas mulle kristlusest ja jumalakarlikkusest ning natuke õppisime isegi koolis – mäletan, kuidas pidime meie-isa palve selgeks õppima.

Juba väiksest peale olen Jumalasse uskunud ning mäletan, et isegi kui käisin „soovi kaevu“ münte viskama, siis ma ei soovind oma soove mitte kaevult ega mündilt vaid ikka Jumalalt. Ma ei saanud päris hästi aru, kuidas see münt seal kaevus nüüd aitab. Samas ei uskunud ma aga kunagi, nagu Jeesus oleks Jumal, kuna see ei olnud minu jaoks absoluutselt loogiline.

Väikesena üritasin ka Piiblit lugeda, kuid väga kaugelt ma ei jõudnud, kuna seda on raske lugeda. Hiljem leidsin lihtsustatud versiooni, kus räägiti lugusi prohvetitest ja see mulle täitsa meeldis. Lugesin vist üle poole raamatu läbi. Mäletan aga, et lugesin Vanast Testamendist sealset 10 käsku, mis olid erinevad sellest, mis meile koolis õpetati. Näiteks ei mainitud koolis kunagi, et Jumalat ei tohi kuidagi kujutada (joonistada jne), kuna see on patt. Kuidas siis on võimalik, et kirikud teevad pattu sellega, et neil Jeesusest maalid on (kui uskuda, et Jeesus on jumal)? Tegelikult ei saanud ma sellestki aru, miks Jeesust koguaeg ristil maaliti ning miks rist on midagi püha, kui Jeesus selle läbi tapeti.

Jõulude ajal käisime me igal aastal kooliga „kontseriti“ andmas ning iga kord mäletan ennast ringi vaatamas ning mõtlemas, miks on nii või miks on naa. Mul oli palju küsimusi, kuid vastust ma neile ei saanudki.

Kunagi oli meil tund, kus erinevaid uske õpetati ning mu sõbrannad väitsid, et Jeesus on Jumal. Sel ajal ma ei saanud aru, et mõned inimesed usuvadki seda ning vaidlesin neile vastu. Ausalt öeldes arvasin ma, et nad on lihtsalt rumalad, et sellist tobedust väidavad. Alles Inglismaale kolides hakkasin ma aru saama, millesse inimesed usuvad. Minu jaoks oli see imelik – nimelt olin ma alati arvanud, et see on loogiline, et Jeesus ei saa Jumal olla ning eeldasin, et kõik jagavad minuga sama loogikat.

Teismelisena hakkasime õppima evolutsiooni teooriat ja lähimat ajalugu ning see viis selleni, et mingil hetkel olin ma usus pettunud: nii palju vägivalda ja ebaausaid tegusi on peidetud just nimelt usu taha. Ma ei saanud aru, miks keegi otsustab, et tema on nüüd püha mees ning võib teha mida iganes ja väita, et see on usu nimel.

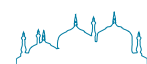
Lõpuks otsustasin, et kristlus on tobe ning väitsin isegi, et olen ateist. Läksin lausa nii kaugele, et väitsin, et kes iganes usu „välja mõtles“, peab ikka hiiglama suure kujutlusvõimega olema. *Astaghfirullah!*

Oma usu Jumalasse sain tagasi, kui kolisin Inglismaale. Töötasin lapsehoidjana juudi peres, kuid see mind usulises mõttes ei kõigutanud. Nendesse halvasti ma ka ei suhtunud; pigem leidsin, et nende traditsioonid olid huvitavad. Samuti avastasin, et mul tekkis austus inimeste vastu, kes oma usku tõsimeeli järgisid, olgu see usk siis mis iganes. Juhtus selline lugu, et ühel päeval olin teel oma sõbranna juurde, kes elas Londonist väljas, ning rongil peletasin igavust lugedes oma tol aja lemmik autori Paulo Coelho raamatut, mis pajatas veidi usuteemadel. Tegelikult arvan ma nüüd, et see raamat on halb, kuna see millest Coelho kirjutab, on üdini vale (maagia, inglitega rääkimine mis tegelikult on ilmselt džinnidega rääkimine jne), aga siis ma seda ei teadnud ja need valed asjad ei olnudki need, millesse uskusin. Ma ei teagi, mis täpselt mulle niimõjus, kuid ühel hetkel panin ma oma raamatu maha ning hakkasin (mõttes) vabandust paluma. Palusin vabandust, et nii kaua olen väitnud, et Jumalat ei eksisteeri ning lubasin, et ei kaota enam kunagi oma usku. Palju see sündmus minus väliselt midagi ei muutnud, kuid ma usun, et see oli vajalik samm islami poole. Tol hetkel olin siiski religiooni mõttes segaduses ning otsustasin, et ma ei peagi ühtegi religiooni järgima, vaid võin lihtsalt Jumalasse uskuda ning üritada hea inimene olla. Kristlus oli ausalt mulle igatepidi vastukarva.

Läks päris kaua aega, enne kui oma tee islami juurde leidsin. Kohtasin Eesti tüdrukut, kes on abielus moslemist mehega ning neil on kaks kaunist last *mašaAllah*. Kui ta oma usust rääkis, sain aru, et islam pole pooltki nii halb kui meile üritatakse näidata. Nii palju kui ma mäletan, polnud mul kunagi midagi moslemite vastu, kuna ma ei teadnud neist suurt midagi ja polnud ka mu loomuses kedagi pimedalt „vihkama“ hakata. Lõplikult islami juurde tõi mind aga mu praegune abikaasa, *alhamdulillah*.

Kohtasin oma abikaasat pea kolm aastat tagasi ja alguses ei teinud me islamist juttu. Ma teadsin, et ta on moslem, kuid ega ma suurt sellest ei mõelnud. Alles peale aastat hakkasin ma selle usu vastu rohkem huvi tundma, kuna mulle ei mahtunud pähe, kuidas inimesed siiani ikka veel nii tugevalt sellesse usuvad. Pean silmas, kuidas naised end täiesti kinni katavad, isegi sellisel „vabal“ maal nagu Inglismaa. Samuti nägin ma moslemites iseloomujooni, mis mulle muljet avaldasid. Eriti just see, kuidas nad oma peret ja sõpru absoluutselt kõigest tähtsamaks peavad. Eurooplased võivad öelda, et teevad sama, aga kui nägin moslemite käitumist, sain aru, mis erinevus on. Nii ma siis hakkasingi küsimusi esitama ning oma *boyfriendiga* nendel teemadel arutama. Mis mulle väga meeldis oli see, et kõigel on väga selge ja loogiline seletus. Ei osanudki millegile nagu vastu vaielda, sest ei leinud miskit halba või valet sellest usust.

Mida kauem ma oma abikaasaga koos olin, seda roh-

kem hakkasin ma mõtlema ka meie tulevikust ning ma teadsin, et ta tahab vaid moslemist naisega abielluda. Seetõttu otsustasin islamile võimaluse anda. Otsustasin, et hakkan islami kohta õppima, et näha, kas ma kunagi kaaluksin usku pöörata. Olin religiooni suhtes natuke skeptiline ning ma ei oleks eales usku pööranud, kui ma sellesse 100% ei usu. Ma arvan, et see pole ime, et mida rohkem ma lugedin ja õppisin, seda rohkem ja rohkem mulle islam meeldis ning sai kindlamaks ja kindlamaks, et ühel päeval saab ka minust moslem.

Vahepeal kohtasin üht inglannat, kes oli juba 3-4 aastat moslem olnud ning kandis isegi *nikaabi*. Ta aitas mind väga palju ning õpetas mulle asju, mida ma islamist veel ei teadnud. Kuid põhjus, miks ma teda mainin, on see, et enne kui teda kohtasin, olin ma otsustanud, et isegi kui ma moslemiks hakkan, ei kanna ma hidžaabi, kuna minu jaoks oli see liig. Ma sain aru, miks inimesed seda kannavad ja ma austasin neid, kes kannavad, kuid ise ei soovinud ma seda sammu astuda. Kui aga selle neiuga maha istusime ja ta mulle oma loo rääkis, nägin ma, et ta oli täpselt samasugune neiu nagu mina. Me olime väga sarnased ja kui tema suutis nii suure sammu teha, et end kinni katta ja oma elu täielikult muuta, siis miks mina kehvem olen ja seda teha ei saa? Ehk siis just see neiu suutis mind hidžaabi kandmise suhtes ümber mõtlema panna. Kõige naljakam on aga see, et ta ei üritanud mind kunagi veenda, et ma peaksin seda tegema.

Ühel ramadaanil otsustasin, et proovin ka paastuda, kuigi ma polnud veel ise moslem ... kuid olin juba ära otsustanud, et järgmisel aastal samal ajal juba olen. Naljakas lugu juhtus aga sellega. Nimelt usust lugedes ning samal ajal paastudes mu *imaan* tõusis ning lõpuks hakkasin ma end kehvasti tundma, kuna ma muudkui lükkasin moslemiks saamist edasi. Pealegi oli ka hirm selle eest, et me ei tea ju kunagi mil meie eluküünal kustub ning kui ma sureksin mitte-moslemina läheksin ma ilmselt Põrgusse.

Probleem seisis minu jaoks aga selles, et usu pööramine tähendaks, et ma kas abiellun oma mehega kohe, või siis hoian temast eemale, sest oma moslemielu ei tahtnud ma küll kohe nii suure patuga alustada. Tema tahtis

aga alguses pea aasta oodata, kuniks ta oma vanematele külla läheb, et siis neile oma plaanidest näost näkku rääkida. Ma ei tahtnud nii kaua oodata, kuid ei teadnud mida teha, kuna ei tahtnud ka temalt midagi välja pressida. *SubhaanAllah*, samal ajal hakkas ka tema end süüdi tundma, et ta *haraam* suhtes nii kaua on olnud ja vanematele valetab ning me otsustasime, et ta teatab oma plaanist vanematele läbi telefoni ning abiellume kohe. Õnneks olid vanemad nõus ning meie otsuse üle rõõmsad. Nii saigi. Hakkasin moslemiks ning nädalake hiljem läksime juba oma *nikäähile*.

Kohe, kui ma oma *šahaada* ütlesin, alustasin ka hidžaabi kandmist ning ei kujuta enam ettegi ilma selleta avalikku kohta minemist. Palvetan viis korda päevas ning üritan olla hea moslem. Inimesed tööolud olid natuke üllatunud, kuid samas nad juba teadsid, et varsti see juhtub niikuinii.

Esimene päev hidžaabi kandes oli natuke hirmus, ma lausa värisin enne nende ette ilmumist kartes, et nad minusse kuidagi teisiti suhtuma hakkavad, kuid *alhamdulillah*, nad ei muutnud oma suhtumist mitte kuidagi, vaid soovisid mulle selle sammu astumise puhul õnne.

Kohe päris alguses juhtus ka selline naljakas lugu. Moslemiõdedel on ikka tavaks üksteisest tänaval möödudes „Assalamu aleikum“ öelda, isegi kui üksteist ei tunta ning kui üks neiu mind nõnda tervitas, olin ma üllatunud, et kus ta teab, et ma Moslem olen. Hiljem naersin oma rumaluse üle, kuna olin unustanud, et ma hidžaabi kannan.

Ma olen nii õnnelik, et mu vanemad suhtuvad islamisse hästi. Ka neid on meedia mõjutanud, kuid nad usaldavad mind ning *inšaAllah* suudan neile tõestada, et islam on õige usk. Pealegi arvan, et olen just oma emalt pärinud selle, et ei mõista kedagi hukka nende nahavärvi, usu või rahvuse tõttu. Islam on parim asi, mis minuga juhtunud on ja ma olen Allahile nii tänulik, et ta mulle teed näitas ning mind oma valgusega õnnistas.

Kätlin A.

Absoluutne tõde

Ilmselgelt mõistab iga inimene tõde omamoodi. Aga kas selline asi, nagu absoluutne tõde, on üldse olemas? Ma olen selle üle mõelnud sellepärast, et kui meil tekivad vaidlused või arutlused, siis kuidas saab otsustada, kellel on õigus?

Minu vastus esimesele küsimusele oleks, et kindlasti on teatud asjad, mida võib pidada absoluutseks tõeks. Vähemalt mina, kui moslem, usun seda. Näiteks, et Jumal on üks ja kõikvõimas, et inimene peab Viimsel Kohtupäeval oma tegude eest vastust andma.

Aga mis siis, kui inimene arvab, et ta teeb õigesti, aga tegelikult teeb ta valesti?

Tõde on üks üli-hirmus asi – me kõik kardame seda mingil määral, sest fakt on, et me kõik eksime ja kellelegi ei meeldi eksida või olla nii öelda „valel pool“. Sellepärast me tavaliselt püüamegi tõtt vältida ja kui keegi meile selle juhtumisi näkku viskab, siis pigistame kiiresti silmad kinni. Kui meil on natukenegi julgust, siis võime oma vigu silmitseda ja võib-olla isegi üritada neid parandada, aga kui meil see vähenegi julgus puudub, on loomulik refleks võtta esimene kättejuhtuv asi ja sellega „tõekuulutajale“ omakorda vastu vahtimist virutada. Selline kaitse-refleks on inimlik, aga kui me ainult üksteist vigadega loobime, siis ega me midagi parandatud küll ei saa ja tõde kaotab oma olemuse. Kõppkokkuvõttes pole ta isegi enam oluline!

Teine asi, mille üle ma olen mõelnud, on see, et miks meil on küll nii üli-malt kerge teisi hukka mõista? Kas teiste eksimused teevad meid vähem ekslikumaks? Miks me alati usume teistest seda „kõige hullemat“ kergemini kui peaks, samas kui tegelikult on islam meid õpetanud, et parem oleks teiste vigu üldse mitte näha, kui et näha teistes selliseid vigu, mida tegelikult olemas pole! Meie Prohvetilt (صلى الله عليه وسلم) on edastatud palju selliseid lugusid, kus ta pigem otsib inimesele vabandust, kui mõistab teda hukka, isegi kui see inimene ise end süüdi tunnistab.

Lisaks sellele on väga oluline mitte unustada, et enamik asju meie ümber ei ole kunagi lihtsalt mustad või valged – seda halli jagub ikka päris palju! Kõppkokkuvõttes oleks kõige parem üldse mitte teiste üle kohut mõista, sest meil puudub selleks pädevus. Võiks lihtsalt tihedamini peeglisse vaadata ja endalt küsida, kas meile meeldib see, mida me seal näeme?

Kristi Um Sayid

Minu Mediina

Autor: Yusuf Saeed

ISTANBULIS

Koolivaheajalt Mediinasse sõites veetsin ühe päeva Istanbulis. Lennujaama saabusin õhtul ja kuna kahe lennu vahel oli piisavalt palju aega, sain üheks ööks lennufirma poolt tasuta hotellitoa. Lennujaamas, hotellikohta broneerides, sain kokku ühe ameeriklasega, kes oli just Tuneesiast saabunud. Vastates küsimusele, kust ma pärit olen, olin ma meeldivalt üllatunud, et ta isegi teadis, mis riik see Eesti on. Nimelt, olles palju reisinud, oli ta sügisel ka Eestis mitu päeva viibinud. Tavaliselt, kui on tegemist kellegagi, kes on Ameerikast või Kanadast, ei olda Eesti olemasolust vaat, et üldse teadlik, seetõttu on hea koht vahel ka erandeid.

Läksime lennujaamast hotelli sama transfeeriga ning kuna ameeriklane James tahtis hotellist kohe edasi linna minna, otsustasin temaga kaasa minna. Nii ei pidanud ma maksma kogu edasi-tagasi taksosõidu raha ja vaevalt, et ma oleksingi järgmisel päeval kesklinna minekut ise viitsinud ette võtta.

Jamesi sihiks oli üks vaibapood, mida ta oli ka varem külastanud. Nimelt tahtis ta osta sealt kaamelivillast vaipa. Veetsime vaibapoes päris tükk aega, sest valik oli suur ja kui ta leidski lõpuks selle sobiva, läks ka hinna kokkuleppimisega jupp maad aega. Olin vägagi üllatunud, kui James suutis esmalt küsitud umbes 2500 dollarilt hinna lõpuks 400 dollari peale tingida.

Kuigi ma ei ole olnud kunagi mingi vaibahuviline, oli selle poe külastus hariv ja huvitav kogemus ning vaibakaupmees oli meeldiv suhtleja, kes paistis oma ala väga hästi tundvat. Peale vaibaostu istusime veidi veel ühes kohvikus, siis pöördusime tagasi hotelli.

Järgmisel päeval otsustasin teha natuke tutvust Istanbuli tänavaeluga ja tegin väikese jalutuskäigu hotellist mitte kaugel asuvas linnaosas. Tänavapilt paistis olevat üsna euroopalik, muidugi mõningate eranditega, näiteks mõned mošeed ja nende minaretid siin ja seal. Üsna puhtad tänavad ja ilus ilm (sarnanes veidi Eesti kevadele) tegid jalutuskäigu päris mõnusaks.

TAGASI MEDIINAS

Õhtul suundusin lennujaama. Pärast passikontrolli oli suur rõõm jälle kohata mitmeid islamiülikooli õpilasi, kes ka talvevaheaja lõpus Istanbuli kaudu tagasi Mediinasse reisisid. Ühel reedesel varahommikul Mediinasse saabudes valdas mind mõnus kodune tunne, oli hea siia tagasi jõuda, *alhamdulillah*.

Ühel nädalavahetusel rentisime sõpradega paar autot ja käisime Punase mere ääres. Linn nimega Yanbu, mis Punase mere kaldal asub, on Mediinast umbes 250 km kaugusel. Mul oli tohutult hea meel, et õppeaasta alguses tegin kohaliku juhiloa ja nüüd lõpuks seda ka kasutada sain. Olin juba väiksena tahtnud sõita maanteel,

Vaibapoes

Turismiinfopunkt Yanbus

Tänav Istanbulis

ümberringi kõrbeline maastik. Sõita on siinsetel teedel äärmiselt mõnus ja samuti on teed oluliselt ohutumad kui Eestis. Nimelt oli kahe linna vahel ühes suunas sõitmiseks 3 rada ja vastassuunavööndid olid teineteisest kenasti eraldatud. Heade teede ja mõnusa seltskonnaga möödus teekond kiirelt ja jõudsimegi peagi Yanbusse.

Kerge eine ja siis merre. Käisin Punases meres ka eelmisel aastal, kuid seekord olin oluliselt paremini ette valmistatud. Nimelt olin ma suvevaheajalt tagasi tulles kaasa võtnud põhilise snorgeldamisvarustuse ja see tegi mereskäigu mitu korda huvitavamaks. Nüüd nägin erinevaid koralle ja värvilisi kalu ning olin grupist vist ainuke, kes ka ühte suuremat sorti kilpkonna nägi, *alhamdulillah*. Paistab, et saudid ei ole veel seda imelist veealust maailma endi jaoks avastanud, sest kui gi rannas oli kohalikke küll, ei näinud ma kedagi, kes oleks snorgeldamisega tegelenud.

Päev oli küll väsitav, kuid äärmiselt elamusterohke, mistõttu loodame varsti oma väikest *roadtripi* korrata.

Päikeseloojang mere ääres

Reis ümber islamimaailma

ISLAND

Tõlkinud ja koostanud: Sarah Egiptist

Rahvaarv: 318 800 (2010)

Pindala: 103 125 km²

Pealinn: *Reikjavik*

Riigikord: vabariik

Riigikeel: islandi keel

Etnilised grupid: islandlased 93%, poolakad 2,87%, muud <1%

Rahaühik: islandi kroon

Usundid: mitmesugused evangeelsed vabakirikud 5%, katoliiklus 2,15%, muud <1%

õhubasseinide ja spaadena ning meelitavad ligi paljusid turiste.

Island on vulkaanisaar. Praegusaja aktiivsetest vulkaanidest on kõige ohtlikum Luki, umbes 25 km pikkune lõhe, millest siit-sealt, võimsa purske ajal enam kui sajast punktist purskab tuhka ja voolab välja laavat.

Kalastamine, kärestikusõit ja neljarattaveoga maastikusõidud meelitavad igal aastal ligi suure hulga turiste. Esiimesed asunikud tulid Islandile 8. sajandil.

Nad olid pärit Norrast või Briti saartel asuvatest keldi hõimudest. Nende iseseisev kogukond kasvas jõudsalt mitu sajandit ning nad kirjeldasid oma seiklusi ajalooraamatutes, mida nad ise nimetasid saagadeks. Island võib olla uhke maailma vanima parlamentaarse demokraatia üle, sest sealne parlament asutati aastal 930.

Islandlaste keskmine oodatav eluiga on naistel 81,3 aastat ja meestel 76,4 aastat. Need kuuluvad maailma kõrgemate hulka.

USK ISLANDIL

Islandil on konstitutsiooniga garanteeritud usuvabadus, kuigi ametlikuks kirikuks on Islandi Kirik, mis on luterlik. Riik registreerib pidevalt inimeste usulist kuuluvust ja 2005. aasta andmed olid järgmised:

- 80,7% Islandi kiriku liikmed

Island on saareriik Atlandi ookeani põhjaosas. Lähimaks riigiks on Šotimaa, mis asub 800 km kaugusel.

Island on kuulus oma loodusliku ilu ja ulatuslike rikkumata maastike poolest. Maastikul ühinevad vulkaanid ja liustikud, luues võrratu ja unikaalse looduskeskkonna. Looduslikud geotermilised allikad on populaarsed vaba-

Religioossetel üritustel käivad siiski vähesed inimesed, nagu ka mujal põhjamaal kombeks. 2001. aastal tehtud uuringu järgi nimetasid 23% küsitletutest end mitteusklikeks.

ISLAM ISLANDIL

Islandil on 644 moslemit, mis on umbes 0,2% rahvast. Mõningate andmete järgi on moslemeid kuni 1200. Islandil on kaks moslemite gruppi, kellel kummalgi on oma plaan ja ajakava.

Islandi Moslemite Assotsiatsiooni löid 1997. aastal Palestiina immigrandid ja see esindab suuremat osa moslemitest. Islandi Moslemite Kultuurikeskus loodi 2009. aastal, eraldatuna Islandi Moslemite Assotsiatsioonist, kuna kahe grupil esines usu praktiseerimise vallas eriarvamusi.

Islandil pole ühtegi mošeed. Palveid peetakse ärihoones, kus on selleks spetsiaalselt eraldatud korrus. 2000. aastal esitasid moslemid riigile palve mošee ehitamiseks, kuid see on siiani tagasi lükatud, kujuures mõlemad moslemite grupid soovivad eraldi maad ja mošeed. Valitsus vastas sellepeale, et nii väikesele grupile ei hakata kahte eraldi mošeed rajama, kuid Moslemite Assotsiatsiooni presidendi sõnade kohaselt oleks see nagu palutaks tavakristlastel Jehoova tunnistajatega üks palvemaja ehitada.

Enamus Islandi moslemeid on immigrandid, kuid viimastel aastatel on ka kohalikke, kes on islami usu vastu võtnud. 2009. aastal toimus Islandi moslemite jaoks erakordne sündmus, kui esmakordselt abiellusid kaks islandlast, kes mõlemad olid islami vastu võtnud. Siiani olid abiellunud palvemajas vaid islandlased ja immigrandid.

2010. aastal ostis üks rikas välisinvestor hoone Islandi pealinnas, mille ta tahtis mošeeks ümber ehitada, kuid kohalik moslemite assotsiatsioon oli sellele rangelt vastu ja teatas asjast poitseisse, kartuses, et kahtlased organisatsioonid soovivad Islandisse oma ekstreemseid põhimõtteid tuua. Kohalikud moslemid soovivad ise mošeed ehitada ja ei taha ühegi välisinvestori abi. Nad on üldiselt oma eluga rahul – kedagi ei ahistata ega rõhuta avalikult, kuid seljataga on islandlased islami suhtes kartlikult meelestatud ja ei soovi islami avalikku arutamist ega propageerimist. Ühe mosleminaise arvamuse kohaselt ei soovi islandlased midagi islami kohta juurde uurida ja kuna mošeed pole ja moslemeid on vähe, siis tunneb ta enast väga üksildasena.

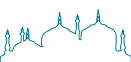
- 6,2% registreerimata religioosed ühendused või spetsiifilise religioonita inimesed

- 4,9% Vaba Luteri Kiriku liikmed.

- 2,8% ei kuulu kuhugi gruppi

- 2,5% Rooma Katoliku kiriku esindajad

Ülejäänud 2,9 % on mitmed erinevad kristlikud kogudused ja umbes 1% on mittekristlikud religioonid. Islandil on umbes 30-50 juuti. Kõige suurem mittekristlik grupp on neopaganate grupp.

Väikese Bahreini suured sündmused

Autor: Amina Bahrainist

Allikas: „Bahrain – Women in the Village“, Fawaz Ramadhan

ŠIIANAISTEDISKRIMINEERIMISEST BAHREINIS

Naised on maailma ilu ja inimlikkuse, kogu inimkonna sümboliks. Nendega on raske koos elada, kuid nendeta on elu võimatu. Alles siis, kui naine on eemal, suudab mees tõeliselt hinnata ta puudutust oma elus. Ema, õde, armastatu – elu on ilma nendeta mõttetu. Vähim, mida me naistele anda saame, on neid austada ja hästi kohelda, sest tõeline härrasmees käitub naisega alati väärikalt.

Mitte küll alati, aga reeglina on ikka iga suure mehe taga üks veelgi suurem naine - hingeliselt siis. Ka igal prohvetil, kes maale saadetud on, oli ema. Inimene võib sündida ilma isata, kuid mitte ialgi ilma emat – Jeesus (as) oli selle kohta imeliseks näiteks. Hea naine on väärtus oma ette! Kuid kas naisi ka alati vastavalt väärtustatakse?

Pea kõik Bahreini külad on šiiitide ühte sektis esindava liikumise Welayat Al-Faqih kontrolli all. Annaksin lühikese ülevaate sellest, milline staatus naistel selles sektis on, et oskaksime veelgi enam hinnata seda, mis meile antud.

Welayat Al-Faqihi õpetus näeb ette, et naist tuleb käsitleda kui vara, kui omandit. Naisel on sama staatus mis majal. Enne abiellumist on ta oma eestkostja (isa, isa puudumisel vanaisa, vend, onu, jne) armu all. Teda on võimalik müüa või ka – *audu billah* – välja üürida!!! Kui mees abiellub, maksab ta naise eest teatud kokkuleppelise summa, mis annab talle naise üle omanikuõigused, mis omakorda võimaldavad talle vahekorda selle naisega. Samamoodi on võimalik naist ka „välja üürida“, st koostada ajutise abielu leping ehk *muta'a*, mis tähendab, et naine pakub teatud tasu eest teatud lepingus kindlaks määratud aja jooksul intiimteenuseid, sest ta on omand, nagu ka maja ja teda on võimalik kas müüa või välja üürida!

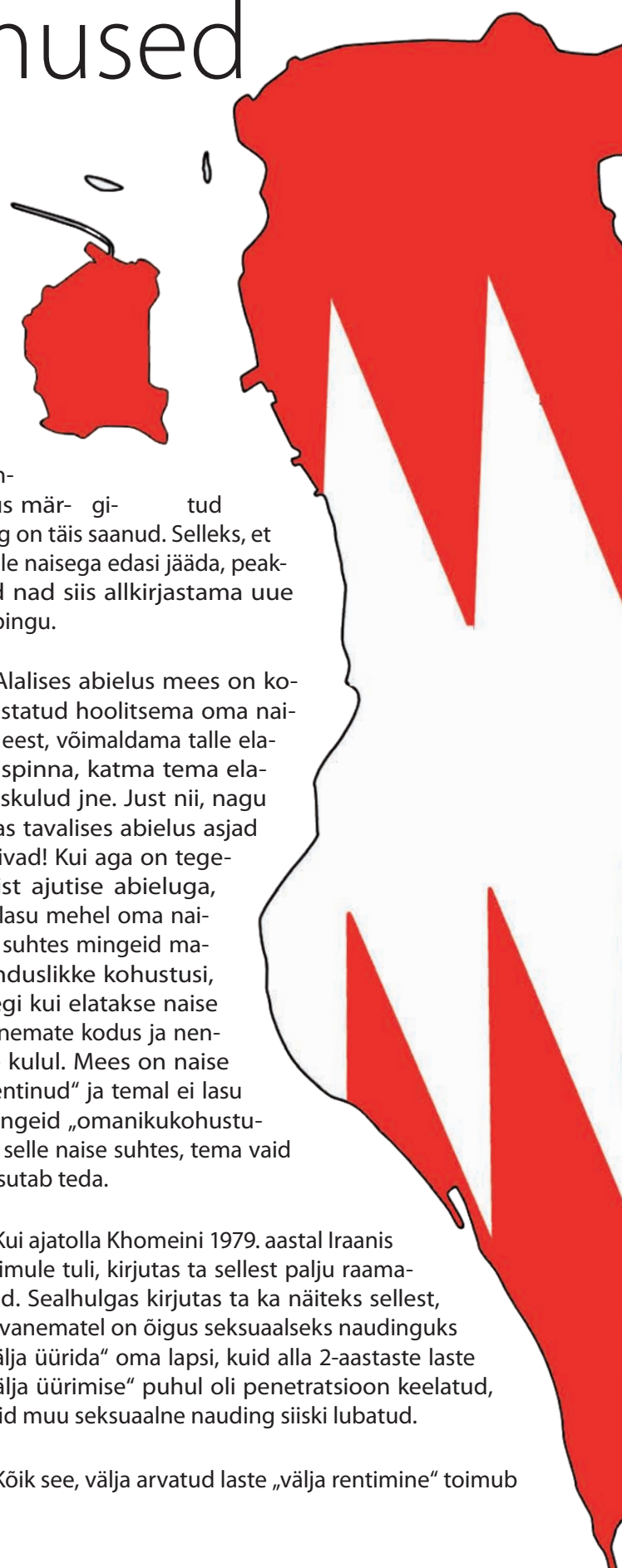
Alalises abielus oleval mehel on võimalik oma naisest lahutada. Ajutises abielus oleval mehel ei olegi vaja lahutada, sest ta saab oma naise lihtsalt maha jätta hetkel, kui le-

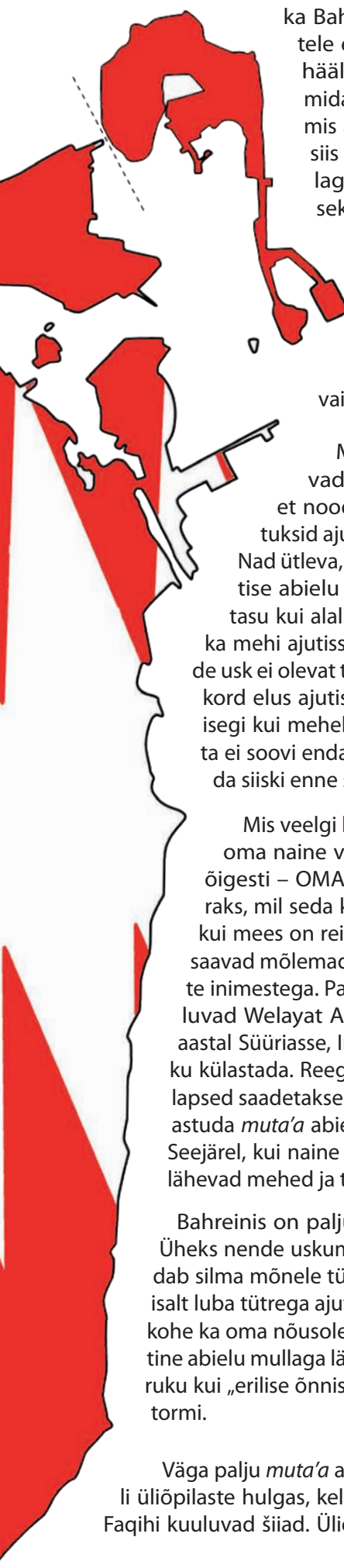
pingus mär- gi- tud aeg on täis saanud. Selleks, et selle naisega edasi jääda, peaksid nad siis allkirjastama uue lepingu.

Alalises abielus mees on kohustatud hoolitsema oma naise eest, võimaldama talle elamispinna, katma tema elamiskulud jne. Just nii, nagu igas tavalises abielus asjad käivad! Kui aga on tegetmist ajutise abieluga, ei lasu mehel oma naise suhtes mingeid majanduslikke kohustusi, isegi kui elatakse naise vanemate kodus ja nende kulul. Mees on naise „rentinud“ ja temal ei lasu mingeid „omanikukohustusi“ selle naise suhtes, tema vaid kasutab teda.

Kui ajatolla Khomeini 1979. aastal Iraanis võimule tuli, kirjutas ta sellest palju raamatuid. Sealhulgas kirjutas ta ka näiteks sellest, et vanematel on õigus seksuaalseks naudinguks „välja üürida“ oma lapsi, kuid alla 2-aastaste laste „välja üürimise“ puhul oli penetratsioon keelatud, kuid muu seksuaalne nauding siiski lubatud.

Kõik see, välja arvatud laste „välja rentimine“ toimub

ka Bahreini šiiitide hulgas. Nais-tele ei ole loomulikult antud ei hääleõigust ega üldse õigust midagi millestki arvata (või noh, mis arvamus võiks ühel „majal“ siis lõppkokkuvõttes üldse ol- lagi?). Naine on vaid vahend seksuaalsete vajaduste rahul- damiseks, teenusepakku- ja. Ükskõik, kas naisel on kõrgharidus või ta teenib endale ise elatist, hetkest kui ta as- tub oma külla, muutub ta vaid omandiks ja vahendiks.

Mullad Bahreinis julgusta- vad pidevalt noori tütarlapsi, et nood end „välja rendiks“, st as- tuksid ajutisse abiellu ehk *muta'asse*. Nad ütleva, et see on õilis tegu ja et aju- tise abieli eest saab naine suuremat tasu kui alalise eest. Mullad innustavad ka mehi ajutisse abiellu astuma, sest nen- de usk ei olevat täiuslik, kui nad ei ole kasvõi kord elus ajutisse abiellu astunud. Seega, isegi kui mehel on juba neli alalist naist ja ta ei soovi endale ajutist naist, peaks ta se- da siiski enne surma tegema.

Mis veelgi hullem – mehel on õigus ka oma naine välja rentida!!! Ja-ja, lugesid õigesti – OMA ABIKAASA! Üheks olukor- raks, mil seda kasutatakse, on näiteks see, kui mees on reisil ja oma naisest lahus. Siis saavad mõlemad sõlmida ajutise abieliu teis- te inimestega. Paljud Bahreini šiiad, kes kuu- luvad Welayat Al-Faqihi sekti, reisivad igal aastal Süüriasse, Iraaki või Iraani, et pühapai- ku külastada. Reeglina tehakse nii, et naine ja lapsed saadetakse enne ja neile antakse õigus astuda *muta'a* abiellu, kui nad seda soovivad. Seejärel, kui naine ja lapsed on koju jõudnud, lähevad mehed ja teevad sama.

Bahreinis on palju erinevaid *muta'a* vorme. Üheks nende uskumuseks on, et kui mulla hei- dab silma mõnele tütarlapsele ja palub tüdruku isalt luba tütreaga ajutiselt abielluda, siis isa peab kohe ka oma nõusoleku andma, sest siis, kui aju- tine abieliu mullaga läbi saab, joostakse selle tüd- ruku kui „erilise õnnistuse osaliseks saanu“ peale tormi.

Väga palju *muta'a* abieliusid on Bahreini ülikoo- li üliõpilaste hulgas, kellest enamik on Welayat Al- Faqihi kuuluvad šiiad. Üliõpilaste volikogu liige Bah-

reini ülikoolis ütles mulle kord aastal 2001, et ta peab oma tööd vastikuks ja vihkab seda südamest. Kui ma temalt aru pärsin, et miks ta nii ütleb, siis vastas ta, et eranditult iga päev tuleb tema juurde vähemalt üks tütar- laps, et kaasüliõpilase peale kaevata. Küsisin, et milles siis probleem, ise arvates, et ju küsimus on selles, et nad on kõik veel väga noored ja seega loomulik, et poisid tüdru- kuid veidi narrivad või kiusavad. Aga seda mõtlesin mina, naiivitar! Ta vastas: „Oh ei, nad tulevad kaebama, et see või too abiellus minuga *muta'a* abielus ja meie kokkule- pitud abieluaeg ei ole veel möödas, aga poiss jooksis mi- nema. Ma tahan, et sa ta tagasi tood või teda karistad!“ Ta küsis mu käest, kas ma neid külaelanikke tean ja minu jaatava vastuse peale lisas: „Nojah, nendega meil just iga päev nii palju tööd ongi ... sellised haisvad, ebameeldi- vad ja karvaste nägudega.““

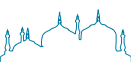
Ma ei ole rassist, ausõna, aga ma kutsun neid siiski hais- vateks vastikuteks tüdrukuteks, sest mul on selleks hea põhjus – nad tõesti haisevad ja on karvaste nägudega! Miks? See on osa nende usust! Kujutage ette! Ja-ja, tõesti – Welayat Al-Faqihi sekti liikmed tõesti usuvad, et mida rohkem haisev ja vastik on naine, mida eemaletõukavam ta meestele on, seda rohkem on tal usku!!! Hügieenireeg- lite ignoreerimine on osa nende usust, *audu billah!* Min- ge nende külladesse, istuge nende kõrvale ja te tunnete/ näete ise.

No tegelikult ei ole kõik eelnev üldse seotud islami ega ühegi muu usuga, kui aus olla. Šiiitide sektide usu vääna- mise lugu on väga pikk - huvitav, aga pikk, seega ehk pa- jatan sellest järgmisel korral.

Aga nüüd tagasi nende naiste juurde, keda nende usk minu meelest kohe hirmsasti diskrimineerib. Tänapäeval ei ole neid „küla tüüpi“ naisi küll eriti palju järele jäänud. Peale seda, kui tema kõrgeausus kuningas Hamad oma reformiga 2002. aastal välja tuli, hakkas neid vähemaks ja vähemaks jääma. Külaelanike sissetulek on selle aja- ga enam kui kolmekordistunud ja külad on muutunud avatumaks. See ongi naistele mõju avaldanud. Ka nende mõtlemine on vaikselt avanenud, nad on hakanud endi eest rohkem hoolitsema ja olema huvitatud parema ha- riduse saamisest. Nad hakkavad vähehaaval ka oma ar- vamusust välja ütleva, oma häält kasutama. Samas on see väga raske ja tihti annavad naised alla, sest kogu võim on ainult meeste käes.

Bahreini 2002. aasta uus põhiseadus andis naistele meestega võrdõiguslikkuse, samas kui eelmine (1973. aasta) põhiseadus piiras veel oluliselt naiste võimalusi osaleda valitsuse töös, hääletada jne.

Olulist rolli Bahreini naiste õiguste nõudmises on män- ginud tema kõrgeausus kuninga abikaasa printsess Sa- beeka, kes on moodustanud Kõrgeima Naiste Nõuko- gu, mis on oluliselt naiste olukorda parendanud. Kui nai-

ne tänapäeval Bahreinis sünnitab, saab ta automaatselt 60 päeva tasustatud sünnituspuhkust juhul, kui ta töötab avalikus sektoris ja 45 päeva, kui ta töötab erasektoris. Naiste palgad on seadusega viidud võrdseks meeste omadega.

Bahreini naised töötavad ministritena ja erasektori-tes ka tegevjuhtidena, paljud on alustanud edukaid ärisid. Naistest on saanud väga oluline osa majanduses ja ühiskonnas tervikuna. Kõrgem Naiste Nõukogu töötas käsikäes valitsusega välja uue pereseaduse, mis kaitseb naisi ja lapsi koduvägivalla eest ja kindlustab võrdsuse ühiskonnas. Hetkel, kui uus perekonnaseadus välja kuu-

Pildil kerjav naine tänaval. Allikas: Flickr

lutati, andsid Welayat Al-Faqihi vaimulik Isa Qassim ja ebaseaduslik kõrge šii nõukogu Bahreinis oma rahvale käsu selle seaduse vastu protestida. Nii nõutigi 2002. aasta uue põhiseaduse tühistamist ja vana 1973. aasta põhiseaduse taaskatkestamist. Sellest tulenevalt kehtib 2002. aasta perekonnaseadus Bahreinis vaid sunniitidele ja muu-usulistele, aga mitte šiiitidele. 2011. aasta juulis korraldati Bahreinis rahvusliku konsensusse dialoog, et selgitada ja lahendada 14. veebruari ülestõusu tagamaid ja nõudmisi.

Kuna seadus neile ei kehti, on ka riigil raske šii naisi ja lapsi kaitsta. Naised ja lapsed küldes kannatavad ja on täiesti kaitsetud kõigi nende lubamatute tegude eest, mis nendega ette võetakse. Üks kerjus ütles kord

mu sõbrale, et tema vend võtab alati kõik ta raha ära ja sunnib teda kerjama. Kui mu sõber küsis, miks ta nii teeb, vastas naine, et nad kõik on küll abielus ja neil on head töökohad, kuid šii vaimulike käsul ei tohi Bahreini tänavad kunagi kerjustest tühjad olla ja päeval, mil ta keelduks välja minemast, peksaksid ta vennad ta lihtsalt läbi ja viskaksid ilma õhtusöögita ööseks tänavale.

See kõik on äärmisel šokeeriv! Peale selle loo kuulmist, otsustasin ma selliste juhtumite kohta veel küsida ja sain kuulda veel teisi õuduslugusid, mis kõik kahjuks olukorra tõsidust kinnitavad. Üks naine ütles, et peab kerjama, kuna ta ei ole piisavalt ilus ja piisavalt meeldiva kehaga, et ta *muta'a* abielu läbi tulu tooks, seega peab ta kerjama. See on lihtsalt vastik! Ma küsisin sellelt naiselt, miks nad seda politseis ei räägi. Ta vastas, et šii naiste jaoks ei ole olemas seadust, mis neid kaitseks.

Minu jaoks on suurimaks painajaks jäänud see, et mis saab siis, kui naine ajutise abielu ajal rasedaks jääb? Ega te ei arva iialgi ära! Welayat Al-Faqihi seksti süsteemi järgi on nii, et kui naine jääb rasedaks ajutise abielu ajal, arvestatakse viimased kolm meest tagasi, kellega ta *muta'a* abielus oli selle aja jooksul, mil rasestumine võimalik oli, ja siis tõmbab ta nende vahel loosi. Laps läheb selle nimele, kellele „loosiõnn naeratab“.

2003. aastal kohtasin kohvikus üht tütarlast. Tuli välja, et ta on prostituut. Vestlesime ja ma soovitasin tal teine töö leida ning see valdkond hüljata. Ütlesin, et ta on liialt noor ja ilus ja kunagi pole hilja asju parandada. Ta jutustas mulle oma loo sellest, kuidas ta isa ta 16-aastasena oli 60-aastasele mehele pannud. See mees peksis teda ja kohtles väga halvasti, kuni ühel päeval peale aasta kestnud abielu ta äkki temast lahutas ja ta tänavale viskas. Tal olid vaid need riided, mis tal parasjagu seljas olid. Ta pidi kolm tundi jalgsi kõndima, et oma vanematekoju jõuda. Kui isa ukse avas, puhkes ta nutma. Isa küsis, mis viga ja kui ta oma loo oli ära rääkinud, karjus isa talle, et mingu ta tagasi oma abikaasa juurde ja lahendagu see olukord ära. Seejärel löi ta ukse ta nina all kinni, jättes ta tänavale.

Nii jäi ta 17-aastaselt tänavale, omades vaid neid riideid, mis tal parasjagu seljas olid. Tal polnud kusagile minna. Üks mees peatus tänaval ja pakkus talle küüti. Üks asi viis teiseni ja mees pakkus talle oma korterisse eluaset. Juba järgmisel päeval tõi ta mõned mehed sinna ja ütles, et oma peavarju eest peab ta raha teenima. Nii saigi temast prostituut ja tollest mehest tema kupeldaja. Seaduse järgi aga ei saa teda aidata, sest šiiidid on keeldunud uut perekonnaseadust omaks võtmast!

Samas kui nüüd võtta sarnane lugu sunniitide poole pealt – mees kohtles oma naist väga kohatul viisil ja peksis ühel päeval nii naise kui lapsed korralikult läbi. Naine jooksis politseisse ja esitas kaebuse. Nüüd on see mees

juba kolm aastat trellide taga, ta naine sai lahutuse, ma- ja lisaks veel toetusraha. Ka riik maksab talle toetust ja kõike seda seetõttu, et tema ja ta laste õigused on seadusega kaitstud.

Üks teine sunniidist mees lõpetas oma naise ja laste rahalise toetamise. Ta läks valele teele ja ta naine kaebas ta kohtusse. Nüüd peetakse see kohustuslik toetussumma mehe palgast kinni ja antakse naisele. On nii tähtis, et oleks olemas seadused, mis naiti ja lapsi südametunnistusega meeste eest kaitseksid.

Welayat Al-Faqihi Bahreini liikmed ei kohtle mitte naiti ainult halvasti, vaid nad kasutavad neid ka Iraani spiooni- de ja kulleritena. Opositsioonijuhid valivad pidevalt välja ilusaid naiti ja saadavad neid turistidena täielikult tasuta reise üle kogu maailma. Hetkel, mil nad jõuavad sihtriiki, võtavad nad ära oma hidjžaabid ja muutuvad at- raktiivseteks tütarlasteks, kes lesivad bikiinides rannas. Nende reise eesmärgid on järgmised:

- Verbaalselt toimetada edasi Bahreini opositsiooni tähtsaid sõnumeid Hezbollah rakkude ja Iraani lobide vahel.

- Viia ja tuua kirju ja plaane edasi-tagasi Hezbollah, Iraani lobide ja Bahreini opositsioonijuhitide vahel.

- Arendada sõprussuhteid üle kogu maailma ja levitada vale informatsiooni Bahreini kohta, sealhulgas, et tehakse ülekohtu, piinatakse, et nad on enamuses ja nii edasi.

- Levitada väärandmeid Bahreini ajaloo kohta.

- Jätta vale mulje, et nad on avatud mõtlemisega, kaas- aegsed ja ei kanna samasugust riietust nagu kantakse Iraanis ja Iraagis, et läbi selle lääne sümpaatiat võita.

- Läbida meedia ja inimõiguste kursuseid jne.

Nende teiseks oluliseks ülesandeks on olla sõnumitoo- jaks ehk siis kui opositsioonijuhitidel on vaja oma kaas- mõtlejatele infot jagada, käivad need naised ükselt uk- sele ja levitavad seda suuliselt. Kuna külad on suletud ja täielikult Welayat Al-Faqihi kontrolli all, on võimatu nende tegevust jälgida ja nii on nad seaduse silma eest kaitstud.

Ka Hezbollah kasutab Bahreinis naiti oma kasuks. Kui oled Bahreinis Hezbollah liige, varustatakse sind pidevalt naitestega. Sellest aga taas kord mõni teine kord ...

GCC ringteelt leiti 16. märtsil 2011 üks äärmiselt intri- geeriv dokument, mis sisaldas endas naitest nimesid, kir- jeldust, telefoninumbreid. Tegemist oli naitestega, kes olid nõus intiimteenuseid pakkuma. Veelgi šokeerivamaks peeti seda, et enamikel neist naitestest olid head tööko-

had, paljud neist olid abielus ja osa neist Bahreini ülikooli üliõpilased. Isegi koolivormis, alates 14-aastaseid tüdru- kuid, saadetakse GCC ringteele, et seal meelevaldajate kõiksugu vajadusi rahuldada, et neil ikka jõudu ja indu jaguks kohapeal püsida.

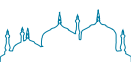
Naiti on kasutatud ka narkokulleritena. On kaks asja, mis küladest kunagi otsa ei saa – seks ja narkootikumid. Kahjuks on narkoäri Bahreini mullade ja opositsiooni- juhtide üheks suurimaks sissetulekuallikaks ja võite siis juba arvata, kes kõik musta töö siin ära tegema peavad. Uimasteid veetakse mere kaudu Iraanist, kasutades sel- leks külade strateegilisi asukohti, suletust ja absoluutset kontrolli nende üle. Bahreini Rahvuslikus Lennujaamas on kinni peetud palju šii naiti, kuna nad on kaasas kand- nud narkootikume. Eriti kurvaks teeb kogu selle loo juu- res see, et naine riskib kõigega oma mehe pärast, läheb mehe pärast ka kinni, kuid mees lihtsalt otsib omale siis teise naiti, et omakorda toda ära kasutada.

Šii mehed saadavad oma naiti ka igale poole poliiti- listele kogunemistele, samal ajal kui nad ise tööl on. Nii on see kestnud juba aastaid. Kui vaadata fotosid, mis on tehtud GCC ringtee juures, siis on selgelt näha, et naised on ülekaalus. See, mida naised ise tahavad või usuvad, ei ole oluline, nii kaua kui nad elavad Bahreinis ja kuuluvad Welayat Al-Faqihi sektile. Neid käsitletakse alati kui tööriis- tu, millel ei ole mingeid õigusi, soov ega isiklikku arva- must. Neid võib karistada, ilma et selle eest vastutama peaks.

Poisslaps, kes on kasvanud kodus, kus ta näeb, kui- das ema ja õdesid koheldakse kui lihtsalt tööriistu, kas- vab suure tõenäosusega samasuguseks kui ta isa, sest ta peabki seda normaalseks.

Bahreini šii naitest hinged on purustatud, kuna neid koheldakse nagu asju. Naised isegi tunnistavad, et nad on vaid seksiorjad ja oskavad ka ise vaid pidevalt seksist rääkida. Noored šii tüdrukud mõtleavad välja romantili- si lugusid ja räägivad neid üksteisele. See juba tõestab, kui meelevahelikkult nad igatsevad ja otsivad armastust ja austust; meest, kes neid hästi kohtleks, et nad saaksid ol- la tõelised ja täisväärtuslikud naised. Neilgi on õigus ar- mastada, õigus vihata, õigus ise otsustada ...

Ma tõesti loodan, et kui seda kogukonda toetada ja ai- data, siis need naised viimaks astuvad ise oma õiguste eest välja ja ka neist inimestest saavad Bahreini ühiskon- na täisväärtuslikud ja täieõiguslikud liikmed. Ma palun Jumalat, et ühel päeval need külad pääsevad Welayat Al-Faqihi võimu alt ja naised saavad kätte oma õigused ja vabaduse, mida nad nii kaua on igatsenud, kuid mitte iialgi veel tundnud. Vabaduse ise otsustada oma elu üle. Terves ülejäänud maailmas peetakse seda enesestmõis- tetavaks, kuid mitte siin, mitte nende naitest puhul.

Eriline laps

LAPSE ARENGUST ESIMESTEL ELUAASTATEL

Rubriigi autor: Rubaba (Ruth Kaldma) – lasteaia direktress, eripedagoogika magistrant

Allikas: „Õpetajalt õpetajale. Väikelapse kõne, keele ja tunnetustegevuse areng.“ - Ilo, 2007

Lapse arengus loetakse määravaks kolme esimest eluaastat. Perioodi eripära tuleb selle erakordselt suurest sensitiivsusest. Tänu emotsionaalsele suhtlemisele lähedaste täiskasvanutega areneb esimestel eluaastatel intensiivselt mootorika – laps hakkab pead tõstma, seejärel kõhuliasendist selili keerama, istuma, roomama ning aastaseks saamisel teeb juba oma esimesi samme. Motoorse arengu rüpes arenevad intensiivselt laste tajud, maailma tunnetamine vahetult meeleorganite kaudu: kuulmine, nägemine, kompimine, maitsmine, haistmine. Tajude ja mootorika areng on omakorda aluseks kõne, praktilise tegevuse ja isiksuseomaduste kujunemisele.

Ei ole kahtlustki, et lapse areng esimesel kolmel eluaastal kulgeb äärmiselt tormiliselt ja kõik kujunev ning arenev on aluseks lapse hilisemale arengule. Seega võib mahajäämus ühes või teises arenguvallas hiljem tõsisemid probleeme tekitada. Lihtsamate kahjustuste korral on arengu mahajäämus varases eas hästi korrigeeritav ning enamik lapsi saavutab kolmanda eluaasta lõpuks nn. eakohase normi.

Idealis peaks raskemad juhud (potentsiaalsed tulevased arenguprobleemid) olema märgatud juba sünnitusmajas. Jälgimise alla peaksid jääma kõik lapsed, kelle sünnihinne e. apgar on seitse või alla selle. Kui lapse probleemid on kergemat laadi, siis avalduvad nad järkjärgult edasise arengu käigus. On oluline, et märgatud saaks kõik võimalikud ilmingud, mis lapse edasist arengut pidurdada võiksid. Potentsiaalseteks märkajateks võiksid olla spetsialistid (perearst), kes väikese lapse ja tema perega kokku puutuvad. Kahjuks puudub neil sage-

li vastav ettevalmistus ja nii võib tegelik märkamine toimuda siis, kui laps jõuab söimerühma või veelgi hiljem. Ka pedagoogide jaoks on olukord keeruline, sest seisukohta võtmist takistavad väikese lapse arenguliste normide vähene tundmine ja üldtunnustatud hindamisvahendite puudumine. Kahjuks tuleb märkida, et varajase sekkumise süsteemi kaks esimest lüli, märkamine ja hindamine, on tänasel päeval Eestis veel välja kujundamata. Nii võib öelda, et tänapäeval on reaalsed olukorrad, kus lasteaiaühmas on 2-3 last, kelle areng rühma üldisest tasemest märgatavalt erineb. Kuna viimastel aastatel on levimas seisukoht, et kõik lapsed arenevad isikupäraselt ja n.ö küpsevad oma rütmis, siis ei ole ka paljud lapsevanemad oma lapse arengulisi erivajadusi märganud või nende tõsidust mõistnud. Olukord muutub tavaliselt lapse kolmandal eluaastal, kui osa vanemaid hakkab aduma, et lapsel on mõningaid probleeme: laps ei räägi, ei tunne huvi asjade ja eakaaslaste vastu, esinevad käitumisprobleemid. Sageli on just lasteaiaõpetaja see, kelle poole lapsevanem nüüd pöördub. Nii kerkibki lasteaiaõpetaja ette küsimus: Mida teha? Laskumata pikemas arutellu, kuhu võiks lapse koos vanemaga suunata, keskenduksin siin küsimusele, mida saaks kohe ja kohapeal teha?

Kuna lapse arengu põhiline allikas on praktiline tegevus ja täiskasvanuga suhtlemine, siis kõige esimese etapina näitab täiskasvanu lapsele ette, mida ja kuidas tuleb teha, seejuures oma tegevust kõnega saates. See on õpetamine jälgendamise/matkimise teel. Eialgu ei ole tähtis mitte kiire ja õige tulemus, vaid see, et laps omandaks oskuse proovida ja katsetada, s.o eale iseloomuliku praktilisele ülesandele lahenduse leidmise viisi.

Kui laps on omandanud oskuse ülesannet lahendada täiskasvanut matkides, on aeg alustada töötamist näidise järgi.

Jätkub ...

LISATEAVET LAPSEST

Rubriigi toimetaja: Annely

TÄIESTI VÕIMATU LAPSI!

Allikas: http://naistemaailm.ee/?art_magaz=9&id=7446&hi=lasteaed%252Ckliitr%25FCChm%252Cperr%25FCChm%252Cv%25E4ikelaps

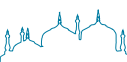
Väikelapse jonn ja agressiivsus on kahe-kolmeaastaste laste vanemate hulgas tüüpiline jututeema. Aga mis üldse aitab, kui laps on trotsi täis, keeldub magama minemast või lihtsalt tuleb ja virutab emale-isale?

Kõigile ju meist meenuvad ühised söömised perega lõunalauas, kus on suurtele suured taldrikud ja väiksemale väiksem ning siis aga miski ei klapi ja nii see algab „Emme, ma tahan SUURT taldrikut!“ Et olukorda parandada, anname me enda taldriku lapsele ja võtame tema oma endale; elementaarne käitumine ja pisipõnn ei jää ikka rahule vaid jätkab jonn edasi: „Ma ei taha sinu taldrikut, tahan SUURT taldrikut“. Lootuses, et laps rahuneb ja sööma hakkab, võtamegi siis kapist suurema taldriku ning asetame taldriku tema ette ja mida teeb meie armas pisipõnn? Muidugi jätkab ta jonn, „Ma ei taha SEDA taldrikut! ... Ma tahan OMA taldrikut!!! Ääääää!!!“ Ja klirr! lendab taldrik laualt maha. Kas tulevad teile ette need tuttavad olukorrad, kus laps ei lepi millegiga, mida te talle välja pakute? Olles nõutud, mida teha? Kuidas sellises olukorras käituda ning mida ette võtta? Tahame me ju kõik olla head ja püüame leebusega lapse agressiivsust jahutada, kuid teinekord see ei tööta ning võib mõjuda pigem õli tulle valamisega. Peame olema karmimad. Laps lõunalauas tuleb seada lihtsate valikute ette: kui sa tahad süüa, siis palun söö oma taldrikult. Kui sa ei taha süüa, mine mängima ja emme sööb sinu toidu ära! Tegelikult on ka talle endale piiride katsetamise mäng väga kurnav.

MIS PÕHJUSTAB AGRESSIIVSUST?

Jonn on, nagu targad raamatud kirjutavad, väikese inimese mina kujunemisega kaasnev nähtus. Anna Wahlgren, kuue lapse ema, võrdleb raamatut „Koos kasvamine“ kahe-kolmeaastaste arengukriisi täiskasvanute elu murdepunktidega. Kriis tekitab ka suurel inimesel segadust ja abitust, aga väikelapsel puuduvad lisaks igasugused oskused ja elukogemus oma tunnetega toimetulekuks. Agressiivsusepuhangutel on oma kindel põhjus. Oma praktikas olen kogenud, et vanemad, kes lasteaeda jõuavad lapsele järele hiljem kui tavaliselt ja ka pikale veninud lasteaiapäev on lapsele väsitav ning kurnav ja kui nii juhtub igapäev siis on ilmselge, et lapsel tekib üleväsimus ning sellest tingitult väljendavad nad oma väsimust agressiivselt. Tore oleks, kui vanemad üritaksid oma pisipõnnile lasteaeda järele minna õigel ajal ning ta kindlal kellaajal õhtul magama panna. Nii puhkab laps hommikuks kenasti välja. Tean, et see pole kerge, aga kindlat meelt ning kannatust!

Lapsel on ka emotsionaalsed vajadused. Mudilane vajab ema-isa tähelepanu ning kui vanemad teda pidevalt tõrjuvad – kui üks loeb raamatut, teine vaatab filmi – on meie väike armas pisipõnn hingepõhjani haavunud ja see tähelepanu vajadus muudabki lapse agressiivseks. Arenguliselt on lapse elus niigi keeruline aeg. Kui lisanud veel väsimus, on pahandused kerged tulema. Muuseas, ka vanematevahelised pinged võivad väikelapses agressiivsust tekitada: laps on nagu tundlik radar, mis lahkkelid välja peilib ja tagasi peegeldab.

KUIDAS AGRESSIIVSUSEGA TOIME TULLA?

Alati jonnit ennetada ei õnnestu ja siis peab vanem lapsele appi tulema. Anna Wahlgren kirjutab: „Vihapurskeid, olgu nad ägedalt agressiivsed, täis meeleheidet või hüsteerilised, tuleb kohelda kindlakäeliselt, vastupanuga, juhatades last kaosest välja – pakkudes võimalikku väljapääsu, alternatiivi, suunda, otsust; kõike, mis aitab võimetustunnet murda. Trotsieas laps, kes tunneb oma hooldaja vastu kaasasündinud usaldust, palub läbi provokatsioonide ja kogu selle ebakõla tuge ja abi.“ Wahlgreniga võib nõustuda. Olete ehk tähele pannud, et teie kolmeaastane esitab järjest rohkem uusi nõudmisi ja mida enam lapsele järele anda, seda suuremasse segadusse ja hüsteeriasse ta satub. Wahlgren nimetab lapse omaenda tunnete küüsi jätmist tema reetmiseks. Kui vanemad jonniva lapse nõudmistele alistuvad, saab temast väike ärahellitatud jõmpsikas. Kui aga laps jäetakse üksinda kaosesse korda looma, siis nõutakse temalt küpsust, mida pole sageli täiskasvanutelgi. Seega on laias laastus vanematel kaks ülesannet. Kõigepealt teadvustada, et lapse raskesti talutaval käitumisel on põhjus. Mõistmine aga aitab säilitada enesevalitsust: kuidas sa ikka vihastad, kui teisel on parasjagu niigi paha? Lastepsühholoog Reet Montonen soovib: kui laps teid lööb, võtke tal kätest kinni (aga mitte nii, et see haiget teeb) ning öelge kindlalt: „Ei tohi lüüa! Emmel/issil on valus!“ Olen seda ka oma lapse peal proovinud, näen kuidas väike tigidik rahuneb ja teeb emmele kalli. Eks me isegi ole ajapikku targemaks saanud ja ka laps muutub küpsemaks: jonnitujusid on harvem.

Ja lõpuks ehk kõige olulisem. Mitte ainult beebide vanematel, vaid eriti just väikelaste vanematel on vaja ka „puhata ja mängida“. Aeg, mil laps on pooleteise-kaheaastane, on kogu perele väsitav. Harilikult läheb naine siis tööle, lisaks tuleb tal hoolitseda kodu eest ning hakkama saada trotsieas lapsega. Ka isade elu pole kerge – vaba aega jääb veel vähemaks, kui naine töötab. Nii pole-

gi ime, et lapse jonn muutub vanematele äärmiselt kurnavaks ning vahel löövad lained üle pea kokku. Seepärast: kasutage ära kõik võimalused, et vahelgi lõõgastuda. Kutsuge appi lapsehoidja, vanaemad-vanaisad või head sõbrad. Ja siis, olles argimuredest prii, tehke seda, mis on kõige mõnusam. Rääkima sellest, et vahel tuleb ka kaasaga kahekesi olla. Ja ennäe imet! Teie täiesti võimatu laps polegi enam nii võimatu, vaid on üks väike armas tegelane. Kõige kallim maamuna peal.

SPIKKER JONNIEAS LAPSE VANEMALE

- o Väikelaps vajab korrastatud päevarütmi ja kindlaid söögiaegu.
- o Pea silmas, et lapsel oleks piisavalt uneaega.
- o Kui lapse tunded väljuvad kontrolli alt, püüa enda omadega hakkama saada.
- o Näita selgelt välja, milline käitumine on taunitav. Mida väiksem laps, seda lühidam ja konkreetsem olgu seletus.
 - o Jää endale kindlaks.
 - o Ole konkreetne: kui laps ei taha putru, ära hakka pidama pikka loengut pudru kasulikkusest. Ütle parem: „Kui sa ei taha putru, siis söön selle ise ära! Mmm, kui maitsev!“
- o Võta huumor appi! Juhi mõtted mängu abil jonniteemalt mujale.
- o Kui lähed endast välja, otsi lapsega lepitust ja vabanda.
- o Et oma tunnetega toime tulla, leia ilmtingimata võimalusi puhkamiseks ja meelelahutuseks.
- o Kulunud lohutus, aga tõsi: peagi kasvab lapsuke jonnieast välja.

Soovitav kirjandus:

- Anna Wahlgren, „Koos kasvamine“ (Kirjastus Ilo 2003)
- Gertrud Teusen, „Jonniiga“ (Kirjastus Kunst 2000)
- Cynthia Whitham, „Võida jonnihing“ (Kirjastus Sinisukk 2001)

Soovin teile toredaid ning imelisi meeldejäävaid hetki oma pisipõnnidega!

MEESTEMAAILM

Meie lugejate tungival palvel saab sellest numbrist alguse rubriik meestest, aga loodetavasti mitte ainult meestele. Kuigi enamik Iqra tegijatest ja lugejatest on naised, ei tohi me unustada, et Eestis on ka moslemitest mehi, nii eesti, vene kui ka muude emakeeltega. Soovime „kuulda“ ka nende arvamust. Läbi vend Aivari kirjutiste avaneb meil selleks inšaAllah võimalus.

RASSISMIST JA DISKRIMINEERIMISEST

Rubriigi autor: Aivar

Küsimustele vastasid: Aivar, TTÜ teadlane ja doktorant K, Samih, Toqeer, Sufian Siivo, Mustapha, endine Tallinna Ülikooli vahetusüliõpilane Sadik ja Allar

Kuna praeguse Iqra teema käsitleb rassismi ja diskrimineerimist, otsustasin alustuseks küsida meie moslemitest vendadelt, mida nemad selles küsimuses Eestis elades ja islamit järgides tunnevad.

1) Milline on sinu suhtumine mittemoslemitesse? Olgu need siis ateistid (ei usu üldse mitte millegisse) või mõne muu usu esindajad.

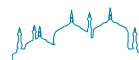
Ma suhtun üldiselt igasse inimesse sallivalt ja normaalselt. Nende usk, naha värv ja päritolu ei ole minu jaoks tähtsad. Tean küll, et minu vaatenurgast on mittemoslemid eksiteel, aga ma ei hakka neile islamit peale suruma. Jah, võin neile selgitata moslemite vaatenurka, aga kas nad seda usuvad või seda järgivad, on nende oma asi. Usk on lõppude lõpuks ainult Jumala ja inimese vaheline asi. See ei ole teiste probleem, mille üle kohut mõista (välja arvatud juhul, kui vastav usk millegi keelatuduga tegeleb). Salliv ja rahulik olen niikaua, kui inimesed minuga samamoodi käituvad. Kurjategijad mõistan ma hukka. Jah, isegi need kurjategijad, kes end ülbelt moslemiks nimetavad. Minul nende suhtes austus puudub ja ma neid moslemite-na ei tunnista.

Mul on väga normaalne suhtumine mittemoslemitesse. Ma saan aru, et igal inimesel on vajadus palvetada Jumala poo-

le. Need, kes sellest aru ei saa, leiavad endale teisi palvetamise objekte. Aga kõigil on võimalus leida õige tee. Ma tunnen, et pean aitama neil seda teed leida. Ma teen, mida ma saan ja oskan. Inimest on võimalik aidata ainult siis, kui ta on intellektuaalselt ja moraalselt valmis. On valmis aktsepteerima uusi teadmisi ja tahab seda. Mul on kahju neist inimestest, kes ei soovi aru saada uutest ja õigetest asjadest. Isegi kui see on nii loogiline, nii selge, et pole mitte mingit kahtlust selles. Ma ise arvan, et inimesed, kes üldse ei usu Jumalasse ja elavad sihitult ilma kõrge eesmärgita, on nagu zombid, kes on juhulikult sündinud, sihitult elanud ja kasutult surnud. Mul on neist inimestest kahju.

Minul kui moslemil, on neisse normaalne suhtumine, sest nad ei ole islamist teadlikud. Ma usun, et usk on ainult Jumala ja minu vaheline asi. Me lihtsalt aitame neid inimesi. Ma tean palju inimesi, kes on minu sõbrad, aga mitte moslemid.

Ma arvan, et kõigepealt on nad inimesed ja alles peale seda kuuluvad nad mingisse religiooni. Kui nad teavad, mis on õige ja mis on vale, siis päris kindlalt tulevad nad ka islami usku. Nad peavad islami kohta õppima. Kui ma oleks kristlane, siis ma peaks kõigepealt saama heaks kristlaseks ja alles siis heaks moslemiks. Kui ma aga ei usuks ühtegi religiooni, siis see tähendab ka seda, et ma ei tunnistaks Koraani. Ma pean tunnistama Koraani ja siis saan hakata ka moslemiks. Üldiselt islam on väga hea religioon. Islamist leiab kõik õigused. Näiteks enne islami tulekut, vaata, kuidas naisi koheldi. Neil puudusid iga-sugused õigused: kui naisel olid päevad, aeti ta majast välja. Kui sündis tütar, maeti too elusalt. Kui tuli islam, saabus ka austus

naiste vastu. Isegi tänapäeval koh-tades, kus ei ole islamit, suhtutakse naistesse halvasti ja neil puudub ühiskonnas staatus. Ainult islamil on lahendus kõigile probleemidele.

Minu suhtumine inimestesse ei sõltu nende usust vaid inimestest endast.

Kõigevägevam Jumal ütleb suu-ras Al Mumtahanah (araabia kee-les "Tema, keda tuleb jälgida"): „Jumal ei keela sind olemast lah-ke ja õiglane nende vastu, kes si-nuga sinu usu pärast ei võitle või sind sinu kodust välja ei aja. Jumal armastab neid, kes on õiglased.”

Ma usun, et ei ole õige inimeste vahel nende usu järgi vahet teha. Ma ei usu sellesse, kuna islamis sel-line mõtlemine puudub. Olles ise moslem, tean ma samas palju ini-mesi teistest usunditest ja ma olen ka endale mittemoslemite hulgas palju sõpru leidnud. Ma ei käitu nendega kuidagi erinevalt. Ma rää-kisin (Eestis elades) nendega, käi-sin neil külas ja tegin koos nendega tööd. Ma ei mõelnud kunagi selle peale, mis religiooni nad kuuluvad. Kuna mul ei tekkinud nendega usu-lisi probleeme, laskusime sageli pik-kadesse arutlustesse, aga mitte ku-nagi ei haavanud me üksteist, ega pidanud oma uskumuste väärtusi teiste omadest paremaks. Ma elasin nende hulgas oma religioosset elu. Kui nemad jõid alkoholi, jõin mina mahla. Kui nemad sõid sealih, sõin mina midagi muud. Ja mitte kuna-gi ma ei tundnud, et nad oleks mi-nu sellest käitumisest häiritud olnud. Võib-olla mõtled sa nüüd, et ma oleks pidanud neile kaasa tunda mõttes, et nad on valel teel. Aga mitte ku-nagi ei tee ma seda ja austan neid kõigest hoolimata. Jumal teab tõ-de selle kohta, mida ma neist arvan. Kokkuvõttes ma tahaks öelda, et moslemina ei tekkinud mul Eestis kunagi probleeme mittemoslemite-ga. Samuti ei tekkinud neil problee-me minuga. Ja ma usun, et maailm

on piisavalt suur meie kõigi jaoks, kui tahame üheskoos rahus elada.

Täiesti positiivselt suhtun, sest ega ükski uskudest, mis olemas on, ei ole naljategemine, vaid tõsimeeli uskumine, et see ongi lõplik tõde. Ja iga inimene, kes midagi siiralt usub ja tööks peab, väärib austust minu poolt, olgugi et ma ise ei pruugi samal lainel olla. Põhimõttekindlus on mulle alati meeldinud.

2) Kas sul on mittemoslemitest sõpru või tuttavaid? Kui jah, siis kuidas nad suhtuvad sinusse kui moslemisse?

Jah, mul on kristlastest ja ka mit-teusklikest sõpru ja tuttavaid. Algul nad muidugi olid minuga ettevaat-likud, arvates et ma olen mingi Ees-ti Bin Laden, aga kui neile seletasin, et islam keelab põhjuseta vägivalda, terrori ja enesetapurünnakud, siis nad rahunesid maha, tänu Jumalale.

Mul on palju mitte-moslemitest tuttavaid ja sõpru. Nad suhtuvad minu religiooni lugupidamisega.

Minu sõbrad on võrdsed, olgu nad siis moslemid või mitte. Sest hooli-mata sellest, kas ta on moslem või mitte, ma tean teda isiklikult. Tema usk ei ole oluline. Mul ei ole mitte eri-ti palju sõpru, aga kõik nad on head minu vastu, olenemata nende usust.

Mul on üks kristlasest sõber, kel-lega koos ma elan. Ta suhtub mi-nusse sõbralikult ja kui mul tuleb palveaeg, siis ta ütleb mulle, et ma lähleks palvetama. Ta suhtub sallivalt ka sellesse, kui ma paastun.

On küll, nad suhtuvad minusse hästi.

Jah, nad käituvad minuga normaalselt.

Jah, mul on palju sõpru mitte-mos-lemite hulgas. Ma tutvusin enamiku-ga neist Eestis. Paljud neist on rah-vuselt eestlased. Ma hoian nendega ikka veel ühendust. Ma õppisin koos nendega, reisisin koos nendega ja isegi arutlesin koos nendega usu üle. Aga mitte kunagi ei tekkinud mul probleeme. Kui ma palvetasin, jälgi-sid nad mind austusega. Nad ei nae-ruvääristanud minu usku mitte ku-nagi. Religioosete pühade ajal tegin ma neile kingitusi, mille nemad tä-nulikult vastu võtsid. Kui nad nägid, et ma palvetasin, jälgisid nad mind imetlusega ning osa neist isegi fil-mis mind. Ma ütleks, et see oli natu-ke naljakas minu jaoks ja ka meeldiv. Minu Jumala teenimise ajal ei ole mind kunagi segatud. Isegi siis, kui minu toakaaslased kuulasid valjus-ti muusikat, keerasid nad heli maha, kui ma hakkasin palvetama. Üldiselt sain ma aru, et olenemata sellest, kus elatakse, saab moslem tegeleda reli-gioosse tegevusega ja mitte keegi ei ründa meie usu niikaua, kui meie ei ründa teiste väärtusi ja elustiili. Ma usun, et selline mõtteviis on kaasajal lausa kohustuslik. Muidugi on ole-mas ebanormaalseid inimesi, aga me ei tohi neid tõsiselt võtta. Mui-du me hoopis aitame neil oma halbu kavatsusi täide viia. Nii arvan mina. Minu jaoks ei ole religioossed erine-vused piisavaks põhjuseks, et kel-legagi võidelda. Kuid kahjuks meie ajalugu näitab vastupidist. Selle põh-juseks on ahned ja isekad poliitikud, kes on usklike inimesi ära kasuta-nud. Hoolimata sellest, et kõik usun-did käsivad meil üksteist armastada.

Mul on mittemoslemitest tut-tavaid. Kuidas keegi - mõni usub, et mida tema usub on õige ja mi-nu uskumused on valed ja see-ga peab mind arukaotanuks, sa-mas teised on jälle tolerantsed.

3) Kas sinul kui moslemil, on Eesti oludes kerge islamit järgida: õigel ajal palvetamine, reedeti mošees käik, jne? Kas sul on usu tõttu kel-legagi probleeme olnud?

Eestis moslemiks olek on üheaegselt nii kerge kui ka raske. Inimesed mind kaigastega taga ei aja. Vahel küll seljataga midagi räägitakse, aga sõnad on ainult sõnad. Need ei haava, vaid muudavad tugevamaks. Isegi minu oma pere pidas mind aluses suht ebanormaalseks, kui teatasin, et usun Jumalasse, aga pikapeale hakkasid nad normaalselt käituma. Teine asi on aga õigel ajal palvetamine. Leppisin ülemusega kokku, et võin nii kaua palvetada, kui see minu tööd segama ei hakka. Siiski minu kliendid seda ei tea, et olen moslem ning vahel pean klientide teenindamise pärast palvetamise natukeseks edasi lükkama. Sama käib ka reedese jumalateenistuse kohta: vahel pean olema tööl, vahel saan käia palvusel. Muidu muid probleeme mittemoslemitega minul ei ole. Seda kõike tänu Jumalale.

Mul ei ole raskusi õigel ajal palvetamisega. Ma töötan TTÜ-s ja saan palvetada oma kontoris. Ma andsin ka TTÜ juhatusetele teada, et TTÜ-s õpivad ja töötavad moslemid, kes vajavad palvetamise kohta. Hetkel juhatus tegeleb selle probleemi lahendamisega. Reedeti saan ma žumua (koguduse) palvusel käia. Kui palvetamise aeg tuleb ja ma istun autos, siis suvel leian ma koha, kus ei ole palju inimesi ja teen oma palve. Talvel teen ma seda autos. Ma ei näe probleemi, et olla Eestis moslem. Aga see oleks küll hea ja loogiline, et Eestisse ehitatakse mošee. Kõikidel suurtel religioonidel on Eestis oma koht – meil on kirikud, sünagoog. Ma ütlen, et järgmine samm nii populaarsele tänapäeva sõnumile, tolerantsuse ja sallivuse suunas, oleks mošee ehitus. See oleks ka väga kasulik Eesti moslemite intergratsiooni jaoks.

See ei ole mitte ainult Eesti probleem. See on Euroopa, mis ei koosne islamimaadest. Egiptuses elab minu hea sõber. Ta on kristlane. Tšehhis elab üks teine minu hea sõber. Ta on juut. Rassiste leidub aga

igal pool, isegi araabiariikides. Oles elanud varem Tšehhis, tean, et sealsed rassistlikud organisatsioonid tekkisid peale revolutsiooni. Enne seda *skinheade* seal ei olnud, aga peale revolutsiooni nad tulid.

Jah, ei ole kerge moslemina Eestis elada.

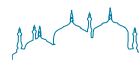
Jah on väga raske sest tööandjad ei mõista päevasel ajal töölt puudumist. Lahenduse leidsin selles, et tegin palvetamise ja moslemi kogukonnaga kodus vabal ajal ja läbi interneti. Moslemiks oleku pärast aga ei ole mind diskrimineeritud. Kuid kui minu sugulane on oma kristlikus koguduses minu moslemiks olekut maininud, siis on teda küll minu eest hoiatatud. See näitab, et minu sõbrad ja tuttavad ateistid suhtuvad moslemitesse positiivsemalt kui võõrad inimesed, kes kristlikku kogudusse kuuluvad.

Jumal olgu kiidetud selle eest, et mul on Eestis kerge Jumalale alluda ja dawat teha. Tõesti, meil pole tekkinud probleeme mitte kellegiga islami või nahavärvi pärast. Ainuke asi, mida ma olen Eestis tähele pannud on see, et siin elavad „kommenteerijad“ kes mõtlevad, et moslemid ei kuulu Eestisse sellepärast, et nad on Eesti identiteedile ohuks. Ma soovin neile teatada, et see ei ole tõsi. Islam on olnud osa Eestist alates aastast 1721. Selles osas on islam tugevdanud rahu, õiglust, arusaamist ja kooskõlastumise väärtusi Eesti moslemite ja mitte-moslemite vahel. Seda saab selgelt näha tänapäeval. Islam mõistab tugevalt hukka ebaõigluse, rõhumise ja vägivalda. Islamis ei ole rassismi, rassilist kihistumist ega ka diskrimineerimist sõltuvalt usust, nahavärvist või rassist. Islam on mõeldud kogu maailmale, valgetele ja mustadele, araablastele ja mitte-araablastele, kogu inimkonnale. Lisaks sellele on islam õppimise religioon nii meestele kui ka naistele; koolide ja ülikoolide toetaja. Seetõttu on is-

lam alati olnud varanduseks igale ühiskonnale, kes on selle vastu võtnud ja sellega tegeleb, juhindudes ehtsatele infoallikatele.

Eestis moslemiks olek ei olnud minu jaoks eriti rakse. Välja arvatult see, et pidin olema ramadaani ajal paastudes mõned tunnid rohkem ilma toiduta, kui oleks olnud minu kodumaal. Ka *adhaani* helisid ei kuulnud ma kordagi päeva jooksul. Vahel läksin ma sellepärast ühiselamu rõdule ja tegin valju häälega *adhaani*, et oma *adhaani*-igatsust vaigistada. Ja minu mittemoslemitest sõbrad ütlesid, et seda laulu oli hea kuulata. See tõi mu näole naeratuse. Ma olin üldiselt koolis, kui pidin palvetama. Kuna ma olin ühiselamus, olin ma kogudusest eemal. Ka palvevaip mul puudus ja pidin seetõttu kas voodi peal või põrandal lina peal palvetama. Eestlasest moslemist sõber andis mulle kompassi, mille abil leidsin *qibla* (palvetamise suuna). Reedeste palvuste ajaks läksin tavaliselt Tallinna islami kultuurikeskusesse. Eestis elades ei tundnud ma kunagi diskrimineerimist. Mitte keegi ei mõistnud kohut minu üle minu usu pärast. Sellepärast suhtun austusega oma sõpradesse ja õpetajatesse, kuna nemad austasid ka mind, teades, et ma olen praktiseeriv moslem.

Peab tõdema, et kohati on moslemina küll raske; samas rassismi probleeme ei ole minuga seoses mõistagi ette tulnud.

LOODUSLIK RAYI

Rubriigi toimetaja: Khadija

DATTEL

Magusad datlid annavad palju energiat!

Kohalik datlihimuline leiab poelettidelt peamiselt kuivatatud või konserveeritud vilju, harva on võimalik osta värsked datleid.

Jalad vees, pea taevatuules. See iidne araablaste ütlus iseloomustab hästi datlipalmi kasvutingimusi. Ega ilmaasjata pole loo nimitegelane pälvinud teisigi austavaid nimetusi nagu „oasi kuningas“ ja „elu puu“.

„Võta kinni palmitüvest ja raputa, sinu peale pudenevad värsked datlid.“ (Koraan 19:25)

„Maapeal on üksteise kõrval aasad, põlud, viinamäed, palmid, mis võrsuvad ühest ja samast juurest ning erinevatest juurtest; neid kastetakse ühe ja sama vee-ga, kuid ühtede viljad oleme loonud magusamateks kui teiste omad. Tõesti, selles kõiges on märgid mõistvate inimeste jaoks.“ (Koraan 13:4)

Datlipalm hakkab vilju moodustama juba suhteliselt noores eas – 6–8aastaselt. Rohke saagi saamiseks peab aga ootama vähemalt paarkümmend aastat, alles siis küünib koristuskõlblike viljade aastane kogumass ühe puu kohta pea saja kiloni.

VILJAD JA SEEMNED

Hea saagikus on ka eeldatav põhjus, miks juba iidse Egiptuses seostati datleid viljakuse ja külusega. Öitsemisest viljade valmimiseni kulub datlitel kuni pool aastat. Kuna viljad valmivad ebaregulaarselt, tuleb neid järk-järgult koristada, mis arvestades tööde kõrguspiiri, on suhteliselt raske toiming.

Datlipalmi vili on dattel – botaaniliselt ühe seemnega pikliku kujuga mari, mille keskmine pikkus ulatub 5–6 cm-ni. Köva mittesöödav seeme moodustab küpsest viljast kuni kuuendiku.

Datlite kasvatamise piirkondades leiavad kasutust ka seemned. Rõstitud ja jahuks jahvatatud seemnetest valmistavad kohalikud datlikasvatajad kohvi aseainet, samuti saab seemnetest pressida datliõli.

Meil müüakse lõviosa datlitest kuivatatult, kusjuures viljad on kas lahtiselt kotis või paiknevad korrapäraselt koos viljavartega alusel. Aretustöö tulemusena on saadud nii heledaid (kuldkollaseid) kui ka tumedaid (tumepruune) datlisorte, viljad võivad olla kas õhukese või paksu kestaga. Lisaks eeltoodule saab datleid jaotada ka pehmeteks, poolkuivadeks ja kuivadeks ehk kõvadeks.

MAGUSAD KUI MESI

Värsketes datlites on 65-70% vett, nagu enamikes värsketes puuviljades. Ent nende suhkruisaldus on siiski kõrgem: 25 kuni 27 g 100 g kohta; seega poole rohkem, kui teistes puuviljades. See tõttu annavad datlid ka rohkem energiat. Datlites on peale kõrge suhkruisalduse ka mineraalaineid (ca 1,8g/100g kohta) ja kiudaineid (2,7g/100g kohta).

Kuivatatud datlid kaotavad vähemalt 3/4 oma veesisaldusest. Peale kuivatamist on datli veesisaldus vaid 15 - 20%. Kuivatatud datlid on maitselt erilisemad, kui seda värskelt. Ka koostis muutub.

Kuivatatud datli suhkrusisaldus on kolm kuni viis korda kõrgem, kui seda värskel viljal. Sellist suhkrusisaldust võib võrrelda teiste kuivatatud puuviljade, nagu aprikooside, banaanide ja rosinatega. Suhkruks on suuremas osas fruktoos ehk puuviljasuhkur ja glükoos ning vähesel määral sahharoos. Tähelepanuväärne on ka sorbitool, mida leidub vaid väga minimaalses koguses. Proteiiniväärtus on datlis vaid 2,5%.

Mineraalaineid ja mikrotoitaineid leidub datlites aga rikkalikult. Dattel on üks kaaliumirikkamaid vilju üldse (rohkem kui 670mg/100g kohta) ja sisaldab ka suures koguses kaltsiumi (62mg/100g kohta), magneesiumi (58 mg/100 g kohta) ja rauda (3 mg/100 g kohta). Vase, tsingi ja mangaani sisaldus on ka nimetamisväärne. Peale selle kubiseb kuivatatud dattel energiast: 287 kcal 100g kohta!

Araablased tavaliselt lisavad datleid piimale, jogurtile, leivale, võile või kalale. Neist kombinatsioonidest piisab täiesti, et süüa maitsvat ja kasulikku toitu, mis teeb head nii kehale kui ka vaimule.

Datleid ja datlipalmi on Koraanis nimetatud 20 korda, mis tõestab nende tähtsust. Prohvet

(صلى الله عليه وسلم) nimetas head moslemit datlipalmiga sarnaseks öeldes: „Puude seas on üks puu, mis on nagu moslem. Tema lehed ei lange kunagi.“

Teadlased on tõestanud, et kiudaineterohke dieet aitab ära hoida kõhuvähi. Toitumispetsialistid peavad datleid üksilduses olevate ja imetavate emade parimaks toiduks. Seda sellepärast, et datlid sisaldavad elemente, mis aitavad emade depressiooni vastu ja rikastavad emapiima ainetega, mis aitavad lapsel haigustega võidelda.

Prohvet (صلى الله عليه وسلم) on rõhutanud datlite tähtsust loote arenemisel. Ja soovitas neid naistel süüa. Toitumispetsialistid on hakanud soovutama datleid lastele, kes kannatavad närvilisuse ja hüperaktiivsuse all. Prohvet (صلى الله عليه وسلم) on soovitanud datleid ka neile, kes kannatavad südamehädade all. Modernne teadus on tõestanud, et datlite söömine aitab ära hoida hingamisteede haigusi.

Prohveti naine Aisha (رضي الله عنها) soovitas datleid neile, kes kannatasid peapöörituste all. Tänapäeval on tõestatud, et suhkru taseme langemine veres ja madal vere rõhk on peapöörituste põhjustajaks. Lisaks sellele kasutas Aisha datleid koos kurgiga, et ravida oma liigset kõhnust.

Ta ütles: „Nad üritasid kõike, et ma juurde võtaksin, kuid miski ei aidanud. Siis nad andsid mulle kurki koos küpsete datlitega ja ma võtsin kaalus juurde.“ Aishal oli täiesti õigus, sest nüüd me teame, et 1 kg datleid sisaldab peaaegu 3000 kalorit, mis võib täiskasvanud mehe terveks päevaks ära toita.

100 g datleid sisaldab

- Naatrium - 2 mg
- Süsivesikud - 75 gm
- Kiudained - 8 gm
- Suhkrut - 63 gm
- Proteiin - 2 gm
- Vitamiin - A 10 IU
- Vitamiin C - 0.4 mg
- Vitamiin E - 0.05 mg
- Vitamiin K - 2.7 mcg
- Vitamiin B1 - 0.052 mg
- Vitamiin B2 - 0.066 mg
- Vitamiin B3 - 1.274 mg
- Vitamiin B6 - 0.165 mg
- Vitamiin B12 - 0 mcg
- Vitamiin B9 - 19 mcg
- Vitamiin B5 - 0.589 mcg
- Kaltsium - 39 mg
- Raud - 1.02 mg
- Magneesium - 43 mg
- Fosfor - 62 mg
- Kaalium - 656 mg
- Tsink - 0.29 mg
- Vask - 0.206 mg
- Mangaan - 0.262 mg
- Seleenium - 3 mcg
- Rasva kokku - 0.39 mg
- Küllastatud rasvu - 0.032 mg
- Monoküllastunud rasvu - 0.036 mg
- Polüküllastunud rasvad - 0.019 mg

ERINEVAD SORDID JA KASVUALAD

Maailmas luuakse arvutul hulgal istandusi, kuhu istutatakse erinevaid sorte datlipalme. Datlipalmi metsikut eelkäijat me ei tunne, ent poolmetsikult kasvavad datlipalmid pole mingi haruldus.

Põhilised tootjamaad on Iraan, Iraak, Saudi-Araabia, Alžeeria, Egiptus, Tuneesia ja teisel poolt Atlandi ookeani asetsev Kalifornia osariik Ameerika Ühendriikides. Saagi koristamine algab septembri paiku.

"Bahree" - moka-karamelli aroom

"Black" - vanilje aroom

"Deglet Nour" - šokolaadi aroom

"Medjool" - kastani aroom

"Mozafati" - kreem-karamelli aroom

KÜPSEMINE JA SÄILITAMINE

Eristatakse kahte datlikategooriat – värsked ja kuivatatud.

Värsked datli sordid jagatakse omakorda küpsemistooni järgi:

- toores, neil on kollane või punane koor ning valge viljaliha (krõmpsuvad datlid);

- pooltoored on tihti kahevärvilised, kuldkollasest kuni helepruunini või tumepunasest pruunini (nende kohta öeldakse, et on üleminekufaasis);

- küpsed datlid on tumepruunist kuni musta kooreni ja neid kutsutakse „õrnaks“ datliks.

Värskete datlite säilitamine on sama keeruline protsess, kui nende järelküpsemine.

Parim säilitamisviis on külmutuskapis, kinnises karbis ning samal ajal tuleb ka jälgida, et krõmpsuvate datlite hulgas oleks alati paar poolküpset või küpset datlit lisaks.

„Õrnu“ datleid korjatakse valminult ja need sisaldavad veel 30% vett.

Nagu iga kuivtoiduaine, võivad ka kuivad datlid kuude kaupa toatemperatuuril säilida, näiteks hästi õhutatud söögitoas või ideaalkorras külmkapis, juhul kui datleid on vaja pikema aja vältel säilitada. Mõne aja pärast on märgata, et datlikoore alla tekivad suhkrumastajate suureks rõõmuks kristallid. See on loomulik nähtus, kuna kuivatatud datlites on pea 20-25% vett, mis isegi madalal temperatuuril kristalliseerub. Seega sõltub kristalliseerumine datli veekoostisest. Kuivades datlites, mille veesisaldus on alla 17%, ei teki kristalliseerumisprotsessi, ükskõik millisel temperatuuril neid ka ei säilitata. Suure veesisaldusega datlid aga kristalliseeruvad pea koheselt.

KUIDAS NEID SÜÜAKSE?

Magusad datlid annavad palju energiat. Lõviosa meil müüdavaid datleid on kuivatatud ja suurest suhkrusisaldusest lähtuvalt pruugitakse neid peamiselt magusroogade valmistamiseks või nositakse niisama.

Kuivatatud datlite säilimist soodustavad nii vähenenud veesisaldus, suur suhkrute hulk, millel on konserveeriv toime, kui ka viljade täiendav töötlus. Viimasel juhul on kuivatatud vilju veel kuumutatud kahjurite hävitamiseks.

Tumenemise vältimiseks on osa kuivdatleid töödeldud sulfititega. Seda peaksid jälgima need inimesed, kes on sulfitite suhtes tundlikud.

Jahedas ja kuivas hoiukohas säilivad kuivatatud viljad isegi kauem kui aasta. Sageli pressitakse kuivatatud datlid paremaks kaubasta-

miseks tihkelt kokku. Kuivatatud datlitest keedetakse meil sageli kisselli, kuid nendest saab eelneva niisutamisega valmistada ka keedist, kompotti ning võiet.

Kombineerides datleid šokolaadi või martsipaniga, saab neist teha mitmesuguseid maiustusi, mis, tõsi küll, maitsmismeelele väga magusad on. Datlilisand sobib ka piimatoitude, teraviljast tehtud söökide, juustuvaliku, puuviljasalatite ja isegi liharoogade juurde. Viimasel juhul kasutatakse datleid sageli kastmetes.

Purustatud kuivdatleid lisatakse müslidesse, kuivatatud puuviljade segudesse, putrudesse ja vormiroogadesse. Omalaadse maitsevarjundi omandavad datlid koos vürtsidega, kusjuures väga hästi käivad nad kokku kardemoniga.

Datlikasvatuspiirkondades on aretatud ka selliseid sor-

te, milles põhiosa süsivesikutest esineb mitte suhkrute, vaid hoopis tärklisena. Sellistest datlitest jahvatatakse jahu, millest omakorda valmistatakse küpsetisi, samuti saab tärkliserikkaid vilju keeta ja praadida ning pakkuda toidulisandiks.

ÖKOLOOGILINE KASUTUS

Istandustes kasutatavad kohalikud datlipalmi täieliikult: tüvesid kasutatakse eluaseme ehitamiseks ja kuivatatud palmilehed on katuseks või liivatormi eest kaitseks. Iga palmikrooni sees on noored lehed ja oksad, mis moodustavad valge, krõmpsuva massi, mida nimetatakse „palmukriidiks“ või „palmisüdameks“. See on suurepärase pala! Datlikividest saab loomadele lisatoit. Datlid ise aga on kõrbeelanikele teiseks leivaks, mida ka „kõrbeleivaks“ kutsutakse.

Datlikeeks

Koostis:

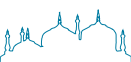
200 g kuivatatud kiviga datleid või 150 g kivita
2,5 dl piima
85 g suhkrut (1 dl)
60 g võid
125 g nisujahu
125 g täisteranisujahu
1,5 tl küpsetuspulbrit
0,5 tl soola
1 lahtiklopitud muna

Valmistamine:

Tee kuivatatud datlitesse sisselõige ja eemalda seest kivi. Lõika datlid väiksemateks tükkideks. Pane piim, või ja suhkur väikesesse potti ning kuumuta tasasel tulel, kuni suhkur ja või on sulanud. Sega juurde tükeldatud datlid ja lase datlitel soojas piimas pehmeneda. Sega kausis jahud, küpsetuspulber ja sool. Sega juurde käesoe datli-piimasegu ning lahtiklopitud muna. Sega tainas ühtlaseks (proovi segada nii vähe kui võimalik). Määri väiksem keeksivorm (nt 22 x 11 x 7 cm) võiga või vooderda küpsetuspaberiga. Tõsta tainas vormi. Küpseta 175-kraadises ahjus 35-45 minutit, kuni koogi keskele torgatud puutikk puhtaks jääb. Lase vormis jahtuda, siis lõika keeks viiludeks.

Allikad: Nami-Nami .ee , <http://www.orkos.com> , Urmas Kokassar, <http://www.maaleht.ee>, Iqra nr2

Järgmisel korral hõiskavad teejoojad kindlasti suurest rõõmust - tuleb tee-eri!
Inš Allah, tutvustame enim kasutusel olevaid teetaimi, nii kodumaiseid kui ka mujalt maailmast.

HALAL TOIT EESTIS

Autor: Zeynep

1. OSA

Alustasin mõned aastad tagasi oma toitumisharjumuste muutmist hoopis muudel põhjustel. Nüüd olen moslem ja ikka tuleb üllatusi ette, kui saan teada, et Koraani ja sunna järgi või muul põhjusel midagi süüa ei tohi. Kes arvavad, et seda on väga raske teha, siis ütlen kohe ära ... jah, see on raske! See on tohutult raske, eriti sellises riigis nagu Eesti, kus on palju *haraami*. Kuid kes arvavad, et ei soovi hetkel seda teemat puudutada, siis selle edasilükkamine ei aita! Tõesti, luban, et sellel teekonnal tuleb palju ehmatusi või isegi pisaraid, eriti *haraam* toidu osas. Muutused ei toimu üleöö, aga lõpuks *inšaAllah* on Allah meiega rahul!

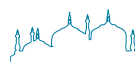
Neile, kellel minu soovitus mööda külgi alla jookseb ja kes ikka *halaal* toitumisest ei hooli, kirjutaksin mõned Koraani read: „**Oo inimkond, sööge maa peal olevast lubatust ja heast ja ärge käige saatana jälgedes. Tõesti, ta on teile selge vaenlane.**“ (2:168) ja „**Oo teie, kes te usute, sööge headest (lubatud) asjadest, mis oleme teile võimaldanud ja olge Jumalale tänulikud, kui Teda kummardate.**“ (2:172).

Minu peamine põhjus selle teemaga tegelemiseks ongi just Koraani värss 2:172. Mäletan, kui lugesin Koraani ja need sõnad ... „**sööge headest (lubatud) asjadest, mis oleme teile võimaldanud**“. Teiseks on mul

ka muud põhjused, miks pidin üldse hakkama oma toitumisharjumusi muutma. Nüüd arvan, et see oli Allahi sekkumine, et ma *halaal* teel püsiksin, *alhamdulillah!*

Ei tahaks kohe lugejaid šokeerida, seega kirjutangi nüüd seda n.ö „pehmet sissejuhatust“, aga edaspidi hakkam teile edastama infot selle kohta, mida on Eestis võimalik *halaal* toidust osta, tuletan meelde, mis Koraani ja sunna järgi üldse on *halaal* ja kindlasti šokeerin teid sealihha, želatiini ja alkoholi teemadel. Samuti kavatsen luubi alla võtta E-ainete teema, millele mul endal nüüdseks on vaid üks kommentaar – „Ei imesta!“, aga see, kes sellega kursis ei ole, võib küll alguses suure ehmatusena osaliseks saada. Kavatsen teile kirjutada ka veidi oma uuringutest, sest olen küsitlenud erinevaid Eesti toidufirmasid sealihha, želatiini ja alkoholi teemadel ja eks saate teada ka muud huvitavat *inšaAllah*, aga sellest juba järgmine kord.

HOLISTILISEST TERVISEKÄSITLUSEST ISLAMIS

Autor: Raili

1. OSA

Holistiline tervisekäsitlus islamis näeb spirituaalset, emotsionaalset ja füüsilist ühtse tervikuna (käsitluse kriteeriumiks on puhutus ja tasakaal). Islamis hõlmab tervise mõiste kõiki eluaspekte. Alates magamisest pesemise, palvetamise ja töötamiseni, teenib kõik vaid üht eesmärki – ülistada Jumalat.¹ Meie tervis ei ole üksnes meie asi, vaid sellest sõltuvad ka teised.²

Igal inimesel on elus erinevad faasid: kurbusele järgneb õnnelik aeg, kergendustunne või rõõm, usus kahtlemised, haigustest võitu saamine jne. Sellised perioodid on otsekui omamoodi treening. Prohvet Muhammed (صلى الله عليه وسلم) ütleb, et me peaksime Jumalale iga olukorra eest tänulikud olema, hoolimata sellest, kas näeme seda heana või halvana. Jumal on Õiglane ning olukorrad kätkevad endas headust ja tarkust.³

Inimese kehagi käsitletakse islamis tervikuna – kui kannatab üks liige, kannatab keha tervikuna. Meie kehad ja meeled on Jumala teenistuses, ning meil lasub vastutus õige kasutusviisi eest. „Sahih Al-Bukhari“ väitel ütleb prohvet Muhammed (صلى الله عليه وسلم) oma järgijatele, et Jumala silmis on tugevamad uskujad paremad kui nõrgemad. Tugevuse all peetakse silmas usu jõudu, iseloomu, aga ka üldiselt tervist (ka füüsilist). Kuigi füüsiline ja emotsionaalne tervis on olulised, on oluline ka spirituaalne tervis. Kui viimane kannatab, on meie elu kui sasipundar ja tekivad probleemid kõikides eluvaldkondades.⁴

Traumadel ja haigustel on palju erinevaid põhjuseid. Oluline on aga endale teadvustada, et miski ei juhtu siin elus Jumala teadmata.⁵ Jumal testib meie kannatlikkust, tänulikkust ja näitab meile tee kannatusi ületada, sest Jumal on Armuline ja Õiglane. Viimane ei tähenda aga seda, et meil on passiivne roll, vaid meil lausub püüd anda endast parim, olukorrast õppida.

Koraan ei ole meditsiini käsiraamat, küll aga on selles viiteid tervisele, haigustele jne.⁶ Samas annab ka sunna erinevaid juht-

1 Koraan 51:56

2 <http://islamic-world.net/sister/health.htm>

3 <http://www.islamreligion.com/articles/1878/viewall/>

4 <http://www.islamreligion.com/articles/1878/viewall/>

5 Koraan 6:59

6 Koraan 10:57; 17:82

nööre isikliku hügieeni, haigustest tervenemise (kõhukinnisus, kuumarabandus, seedehäired jm) osas.⁷⁸

„Sahih Al-Bukhari“ sõnul räägib prohvet Muhammed (صلى الله عليه وسلم), et kõikvõimas Jumal ei ole loonud ühtegi haigust, millele ei oleks ravi, ning lisab loo mehest, kelle prohvet Muhammed (صلى الله عليه وسلم) saatis missioonile. Mees oli sunnitud laagrisse jääma inimeste naabrusesse, kes aga ei olnud sugugi külalislahked. Kui aga nende juht sai maolt hammustada, läksid naabrid prohveti saadetud mehe juurest abi otsima. Mees luges kannatanu kohal peatüki Koraanist, ning haige tõusis kui ahelaist vabanenu. Kuigi on oluline otsida abi Koraanist, on samavõrd oluline otsida abi ka meditsiinist. Kaasajal ongi inimesed harjunud toetuma pigem meditsiini saavutustele ning kipuvad tihti tervise spirituaalset aspekti alahindama. D. Matthews oma teoses „Is Religion Good for Your Health in Stannard“ (2000) väidab, et meditsiinilised ja teaduslikud uuringud on tõestanud religioosse pühendumuse positiivset mõju tervenemisele.⁹

Järgnevalt peatun põgusalt islami holistilise tervisekäsitluse peamistel aspektidel.

TOITUMISEST

Islami holistiline tervisekäsitlus kutsub keha kohtlema respektiga ning toitma mitte üksnes usu, vaid ka õige, toidaineterikka toiduga.¹⁰ Tervislik toitumine on tasakaalustatud mitmekesine toitumine¹¹, mis rikastab keha mineraalide, vitamiinide, valkude, rasva, aminohapete ja süsivesikutega. Päevas peaksid toidu ja joogiga saadavast energiast moodustama (tuginedes Harvardi terviliku toitumise püramiidile ja erinevatele teaduslikele uuringutele): süsivesikud 50-60%, rasvad ehk lipiidid 25-30%, valgud 10-15%.¹² Koraanis on mitmed nimistud tervisliku¹³, aga ka keelatud toidu osas¹⁴. Inimene on see, mida ta sööb –

7 Koraan 14:7

8 <http://www.islamreligion.com/articles/1878/viewall/>

9 <http://www.islamreligion.com/articles/1878/viewall/>

10 Koraan 2:173; 2:168

11 Koraan 16:5; 56:21; 35:12; 16:66; 16:67; 6:99

12 <http://www.toitumisteraapia.ee/tervislik-toitumine>

13 Koraan 5:3; 5:91-92; 16:5; 16:14; 16:11; 16:66; 16:69; 6:141; 36:33

14 Koraan 2:173; 16:115

seega on oluline puhtus toitumises (siit omakorda näiteks sealihha söömise, verd sisaldavate toodete söömise, alkoholi, hormoonide tarbimise keeld jne).¹⁵

Samas rõhutatakse mõõdutunnet – on oluline meeles pidada, et toitu ei tohi raisata.¹⁶ Teisalt on tähtis teadvustada „me sööme selleks, et elada, mitte elame, et süüa!“ Mõõdutundetu toitumine nõrgestab füüsi, ning see omakorda takistab inimesel teenida täisväärtuslikult Jumalat. Viimast ohustab aga ka liigne vaimutoidu tarbimine ning sellest tulenevalt füüsi alatoitmine. Prohvet Muhammed (صلى الله عليه وسلم) soovib inimesel leida tasakaal nende kahe äärmuse vahel öeldes, et vaid kolmandik kõhust peaks olema täidetud toidu, teine kolmandik vee ning kolmas kolmandik õhuga. Ta lisab, et moslem sööb kõhutäie samal ajal, kui uskmatud söövad seitse kõhutäit.¹⁷

Üldjuhul, kui kõik organid toimivad nagu peab (ei ole erinevaid patoloogiaid, ravimiteist tulenevaid kõrvalmõjusid vm) ja energiat tarbitakse võrdselt või rohkem, kui omastatakse (olenevalt soost, vanusest, ainevahetuse eripärast, füüsilisest aktiivsusest, kuid keskmiselt ca 2000 kcal päevas), ei peaks tekkima ülekehakaalu probleeme ning on lubatud tarbida mõõdukalt suhteliselt kõike. Iseasi, kas kõik, mida tarbime, meie keha ka rikastab. Halvad toitumisharjumused on tihti krooniliste haiguste põhjusteks (lisaks südamehaigused, diabeet, depressioon, hüpertoonia, rasvumus). Erinevate dieetide puhul (kehakaalu tõstmine/langetamine, organismi puhastamine vm) – tuleb eelnevalt kindlasti spetsialistiga konsulteerida.

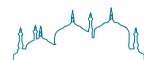
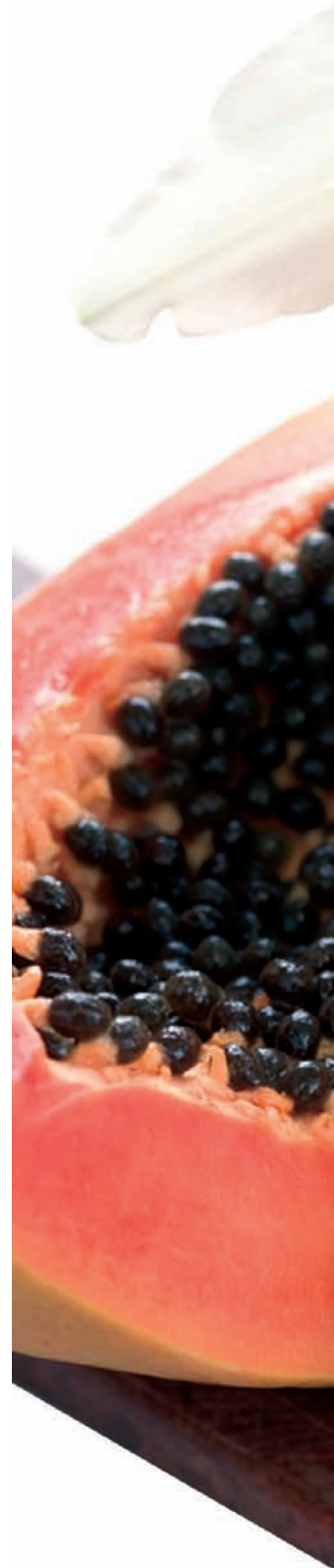
Süüa tuleb regulaarselt, viis korda päevas, seades prioriteediks toidu kvaliteedi (eelistada kohalikku toodangut), mitte kaloraaži (ka siis, kui soovitakse kaalu langetada!), arvestades toiduainete süsivesikutesisaldust st koor must veresuhkrule. Menüü peaks koosnema 80% leelistavatest toiduainetest.¹⁸ Hommikusöök moodustab päeva toidu hulgast 25-

15 <http://islamic-world.net/sister/h1.htm>

16 Koraan 7:31

17 <http://islamic-world.net/sister/h4.htm>

18 <http://www.toitumisteraapia.ee/tervislik-toitumine>

30%.¹⁹ Lisaks meenutab prohvet Muhammed (صلى الله عليه وسلم) Aal-Bukhari sõnul, et süües ei tohiks kiirustada.²⁰

Koguseliselt kõige rohkem tuleb tarbida aedvilju (erinevaid köögivilju erinevalt töödeldult: aurutatult, salatina, mahlana, passeeritult vm). Tähtsuseti ja kõrge glükeemilise koormusega köögivilju (kartul, maguskartul, pastinaak, suhkrumais, põldoad) tarbida mõõdukalt. Puuviljad on ideaalsed suupisted ja magustoidud, neid on soovitatav tarbida söögikordade vahel oodeteks ja snäkkideks. Päeva jooksul süüa kindlasti erinevat värvi köögi- ja puuvilju!

Täisteravilja on oluline tarbida iga päev (must või täisteraleib, kaerahelbepuder vm), kuna see sisaldab madala glükeemilise koormusega süsivesikuid, erinevaid B-grupi vitamiine. Saial, valgel riisil, kõikidel nisujahust (va täisteranisujahust) küpsetistel ja pastatoodetel, keedukartulil, praekartulitel ja kartulipüreele on kõrge glükeemiline koormus – nende kogust tuleb piirata! Vajaduselt asendada nisujahu soja-, mandli-, linaseemnejahu vmt-ga.²¹

Tarbida tuleb häid küllastatud taimseid (kookosrasva; piisavas koguses omega3 rasvhappeid – peamiselt leidub neid lina- ja tudraõlis, chia- ja kanepiseemnetes, rasvastes kalades: paltuses, forellis, lõhes, lestas jne; oliivmandliõli, mis sisaldavad omega9 rasvhappeid jm) ning vähem loomseid rasvu. Halbadeks rasvadeks on tööstuslikud transrasvad, hüdrogeenitud rasvad (leidub margariinides, küpsistes, kulinaariatoodetes, kooreasendajates, paljudes jäätistes jne) – neid võib olla menüüs vaid 1% kogu päevasest küllastatud rasvade kogusest. Vältida tuleks tooteid, mille sildile on koostisosana kirjutatud lihtsalt „taimne rasv“ (va palmi- või kookosrasv). Töödeldud toite (näiteks kalapulki, vorsti, maksavorsti, viinereid, sardelle, salaamit jms.) kasutada võimalikult vähe.²² Statistika näitab, et Põhja-Itaalias, kus kasutatakse rohkem võid ja margariini toidu valmistamisel, on südamerabanduste arv suurem kui Lõuna-Itaalias, kus eelistatakse oliiviõli.²³

Kaunvilju tuleks tarbida ca poolteist klaasitäit päevas. Kaunviljad on head valgullikad ja sisaldavad rikkalikult lahustumatuid kiudaineid, mis on olulised kolesteroolitaseme langetamisel ja veresuhkru stabiliseerimisel. Konserveeritud puu- ja aedvilju ei soovitata aga kasutada (erandina konserveeritud oad, kuna need säilitavad kiudainete- ja flavonoididesisalduse ka sel viisil töödelduna).

19 <http://islamic-world.net/sister/h23.htm>
 20 <http://islamic-world.net/sister/h4.htm>
 21 <http://www.toitumisteraapia.ee/tervislik-toitumine>
 22 <http://www.toitumisteraapia.ee/tervislik-toitumine>
 23 <http://islamic-world.net/sister/h4.htm>

Piimatooteid tuleks tarbida 1-2 portsjonit päevas (üks portsjon on klaas piima, jogurtit, kodujuustu või 30g juustu). Piimatoodetest tuleks eelistada hapupiima, maistestamata jogurtit, täispiima, taluvõid ja kodujuustu (vältida moosiga magustatud jogurteid, sulatatud juustu, hoolikalt valida võideid ja margariine, mõõdukalt tarbida rasvast juustu, hapukoort ja rööska koort).²⁴

Liha, kala ja muna tarbimist piirata korrale päevas; liha paarile korrale, kala viiele korrale nädalas. Organismi vajadust ületav liigne valk koormab neerusid ja maksa; põhjustab rasvumist. Rohke loomse valgu tarbimine suurendab vähiriski.²⁵ Valku, teraviljatooteid süüa salatiga või toorete/kergelt töödeldud aedviljadega. Liha valmistamisel, eemaldada liigne rasv/nahk.²⁶

Kokkuvõtvalt tuleb eelistada köögivilju ja kiudainerikast toitu (kiudaineid leidub täisteratoodetes, puu- ja köögiviljades, kaunviljades jm), kuna see tekitab täiskõhutunde, andmata liigselt kaloreid; aitab vältida kõhukinnisust ja mõningaid vähivorme; soodustab kolesterooli väljutamist organismist ja aeglustab glükooosi ainevahetust vältimaks veresuhkru taseme liiga kiiret tõusu; hoiab ära jämesoole ja seedetrakti haigusi, südamehaigusi, rasvumist ja diabeeti.²⁷

Suhkur asendada rafineerimata toorsuhkru, peedisuhkru, vahtrasiirupi, mee jt tervislikumate suhkrutega (erinevates toitutes marjade, puuviljadega vm). Loodustoodete poodidest leiab ka steviat, agaaviisirupit, kookoseõie suhkrut, indiaanisuhkrut. Vältida kunstlikke magustajaid (aspartaam, tsüklamaadid, atsesulfaam, sahariin jt). Paljud valmistooted juba sisaldavad suhkrut ja soola – seega ei ole vajadust neid ekstra lisada.²⁸

Väga oluline on tarbida puhast vett, kokku 8-12 klaasitäit päevas (kõige kasulikum on puhas allikavesi, piiratud koguses ka naturaalne mineraalvesi ning taimeteed). Vältida tuleb alkoholi, magustatud jooke, karastusjooke. Ka kohvi ja musta tee tarbimist peaks piirama; eelistama rohelist, valget, roobosi- ja mitmesuguseid taimeteesid.²⁹

Jätukub ...

24 <http://www.toitumisteraapia.ee/tervislik-toitumine>
 25 <http://www.toitumisteraapia.ee/tervislik-toitumine>
 26 <http://islamic-world.net/sister/h3.htm>
 27 <http://www.toitumisteraapia.ee/tervislikud-susivesikud>
 28 <http://www.toitumisteraapia.ee/tervislikud-susivesikud>
 29 <http://www.toitumisteraapia.ee/tervislik-toitumine>

ELU EESMÄRK - PARADIIS

Tõlkinud: Amina Irimaalt

Autor: Ibn Qayyim al-Jawziyya (rahimahu Allah)

KANNATLIKKUS EHK SABR

MIS ON SABR?

Sabr on araabiakeelne sõna ja tuleneb tüvest, mis tähendab kinni pidama, hoiduma ja lõpetama. Araabia keeles on väljend „see ja too tapeti *sabran*“, st ta võeti vahi alla ja peeti kinni, kuni ta heitis hinge. Spirituaalses mõttes on kannatlikkus selleks, et kaitsta meid meeleheitte ja paanikasse sattumise eest, et hoida meie keelt kuribuse ja pingete tõttu kaebamisest ja takistada meie käsi näo löömisest ning riiete rebimisest.

MIDA ON ÕPETLASED KANNATLIKKUSE KOHTA ÕELNUD?

Mõned õpetlased on defineerinud kannatlikkust kui head inimloomu või positiivset hingeelulist suhtumist, mille alusel me hoidume halva tegemisest. Samuti ei ole inimesed suutelised kannatlikkusest korralikku ja tervislikku elu elama.

Abu Uthman ütles: „Kannatlik on see, kes on treeninud end raskustega hakkama saama.“

Amr ibn Uthman al-Makki ütles: „Kannatlikkus tähendab Allahile lähenemist ja rahulikult kaebamiseta ja kurvastamata raskete katsumuste vastu võtmist.“

Al-Khawwas ütles: „Kannatlikkus on Koraani ja sunna reeglitest kinni pidamine.“

Üks õpetlane ütles: „Kannatlikkus tähendab hädaldamisest hoidumist.“

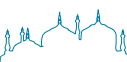
Ali ibn Abi Talib ütles: „Kannatlikkus tähendab Allahilt abi otsimist.“

KAS ON ETEM OLLA KANNATLIK RASKEL AJAL VÕI OLLA OLUKORRAS, MILLES EI PEA SEDA OLEMAGI?

Abu Muhammad al-Hariri ütles: „Kannatlikkus on see, et me ei märka mingit vahet muretute ja raskete aegade vahel. Kannatlikkus on pidev rahulolu.“

Mina (st Ibn Qayyim) isiklikult arvan, et see on liialt raske koorem kanda ja meid ei ole sellisteks loodud. Me tunnetame erinevust hõlpsuste ja eluraskuste vahel, sest Allah on meid nõnda siia ilma loonud ja ainus, mida me teha saame, on pingerikkal ajal vältida paanikasse sattumist.

Lihtsatel ja rasketel aegadel samamoodi tundmine ei ole kannatlikkus, sest see ei ole meie loomusest ja käib üle meie mõistuse. Kerged ajad on meile paremad kui rasked ajad. Nagu Prohvet (صلى الله عليه وسلم) ühes hästi tuntud *hadiithis* lausus: „Ma ei hooli sellest, mis minuga juhtub, kui Sa ei ole minu peale tige, kuid ikkagi ma meelsa-mini eelistaks Sinu õnnistusi ja soosingut.“ See ei räägi vastu ühele teisele Prohveti (صلى الله عليه وسلم) jutustusele, kus ta ütleb, et „kannatlikkus on parimaks kingituseks“ vaid hoopis viitab sellele, mida soovitada, kui inimest on tabanud raske katsumus. Kergendustunne on aga ikkagi parem.

KANNATLIKKUS JA KAEBUS

Kaebust võib jagada kaheks. Allahile kaebamine on esimeseks tüübiks ja seda ei peeta kannatlikkuse vastandiks. Seda on tõestanud mitmed prohvetid, näiteks Jaakob (عليه السلام), kes lausus: „**Ma kaeban oma hingepiinadest ja kõrvalejuhtimistest ainult Allahile.**” (12:86)

Eelnevalt sellele ütles Jaakob (38:21) (عليه السلام), et kannatlikkus on talle kõige sobilikum. Samal viisil pajatab Koraan meile prohvet Ijobist (عليه السلام), kui ta nuttis Allahi poole: „**Tõepoolest, ahastus on minu üle võimust võtnud.**” (21:83)

Kannatlikkuse kehastus ise – Prohvet Muhammad (صلي الله عليه وسلم) – palvetas oma Loojale: „*Oo Allah, ma kurdan Sinule oma nõrkust ja abitust.*”

Mooses (عليه السلام) palvetas Allahile ja ütles: „*Oo Allah, Sina oled kogu kiituste vääriline, kaebus on Sinu ette kantud ja Sa oled Ainus, Kellelt me abi otsime, Kellele paneme oma usalduse ja ainult Sinu abiga on võimu.*”

Inimestele kaebamine on teine kaebamise tüüp, olgu see siis otsesõnu või vihjena läbi meie käitumise ja silma-vaate. Seda tüüpi kaebamine on kannatlikkuse vastand.

KANNATLIKKUS TEGUDEKS JA TEGUDELT TAGASIHOIDMISEKS

Psühholoogilises mõttes on igalühel teos kaks jõudu. Nendest üks on „teojõud”, mis tõukab inimest osade tegude suunas ja teiseks „vaoshoidmisjõud”, mis hoiab teda teistest tagasi. Põhiolemuselt võib kannatlikkust pidada teojõuks hea suunas ja takistusjõuks ohtlike ja halbade tegude sooritamise vastu. Mõnedel inimestel on lausa hobusekannatus, mis puutub heade tegude tegemise, aga samas ei suuda nad kuidagi hoiduda ka halbade tegude sooritamisest. Niisiis võib öelda, et sellisel inimesel on mõõdukalt kannatlikkust ülistustegudeks (palve, paastumine, palverännak), aga samas see puudub, kui on vaja end kontrolli all hoida ja tujude - himude järgi käimist vältida.

Vastupidiselt võib ka juhtuda, et mõned inimesed suudavad imehästi hoiduda keelatud tegudest, kuid neil ei jagu kuidagi kannatlikkust, et häid tegusid teha.

On ka selliseid, kel kannatlikkus sootuks puudub – nad ei suuda ei head teha ega halvast hoiduda.

Ehk teisisõnu – võib olla küllalt kannatust, et terve öö läbi palvetada ja külma ning kuuma taluda, kuid ta ei suuda kauni naisterahva möödumisel oma pilku temalt hoida. Teisel ei pruugi pilgu maha viskamisega probleemi olla, ent seevastu jääb tal kannatlikkusest puudu, mis aitaks tal head teha ja halba keelata. Enamike inimeste kannatlikkuse puudujärgid on vaid osalised, mõnedel

aga puudub igasugune kannatlikkus sootuks.

KANNATLIKKUSE ERINEVAD TÜÜBID

Üks õpetlane lausus: „Kannatlikkus tähendab seda, et terve mõistus ja religioossed juhtumõtted on ihadest ja tujudest tugevamad.”

See on täiesti iseenesestmõistetav, et inimestel on teatud nõrkused ja soov nende poole kalduda, kuid usulised motiivid ja terve mõistus peaksid meid piirama. Need kaks jõudu on omavahel sõjajalal ja lahinguväljaks on inimese süda. Mõnikord võidab usk ja aru, kuid siis jäävad jälle peale ihad ja tujud.

Kannatlikkusel on vastavalt situatsioonile mitu erinevat nime:

- Kui kannatus seisneb seksuaalihas, siis selle nimeks on austus, mis astub vastu abielurikkumisele ja lodevale seksuaalelule.

- Kui kannatlikkus seisneb mao täitmise kontrollimises, siis seda nimetatakse enesekontrolliks ja see on apluse vastandiks.

- Kui kannatlikkus seisneb millestki sellisest vaikimises, mida ei ole sobilik avalikustada, nimetatakse seda diskreetsuseks, mis on vastupidine saladuste paljastamisele, valetamisele või laimamisele.

- Kui kannatlikkus seisneb selles, et inimene on rahul sellega, mis on tema vajadusteks piisav, siis see on mõõdukus, millele on vastandiks saamahimu.

- Kui kannatlikkus seisneb oma viha kontrollimises, siis kutsutakse seda enda vaoshoidmiseks, millele vastanduvad impulsiivsus ja äkkviha.

- Kui kannatlikkus seisneb põgenemisest hoidumisest, nimetatakse seda vapruseks, mis on arguse vastandiks.

- Kättemaksust hoidumine on andustus ja selle vastandiks kättemaksujanu.

- Kui kannatlikkus seisneb kokkuhoidlikkuses, siis selle vastandiks peetakse laristamist.

- Kui kannatlikkus seisneb laiskusest ja abitusest hoidumises, kutsutakse seda energilisuseks ja algatusvõimeks.

- Kui kannatlikkus seisneb aga teiste süüdistamisest ja halvustamisest hoidumisest (isegi, kui see on õigustatud), siis nimetatakse seda rüütellikkuseks ja viisakuseks.

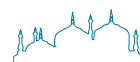
Kannatlikkusel on seega vastavalt olukorrale mitu isesugust nimetust, kuid need kõik kuuluvad kannatlikkuse mõiste alla. Islam õpetab meid olema kannatlik.

KUIDAS SAADA KANNATLIKUKS?

Kui inimene ei ole oma loomult kannatlik, on ta ikkagi suuteline kannatlikkust endas kasvatama, kui ta vastavalt käitub. Nii võib kannatlikkus aja möödudes talle oma-
seks saada. Sedasi lausus Prohvet Muhammad (صلى الله عليه وسلم) oma jutustuses: „Allah aitab olla kannatlik, kui

inimene seda ise katsub olla.” Seega on inimene igati võimeline oma suguiha, iha raha järele jne kontrollima, kui ta seda vaid ise tahab. Samuti võib inimene ise end kasvatada heldemaks, püsivamaks, heitumatumaks jne.

Jätkub ...

SURMAST

Allikas: "The Jurisprudence of Funerals in Islam"

Tõlkinud: Aisha

SURNUPALVUS (2. OSA)

45) SURNUPALVUS ROHKEM KUI ÜHELE KADUNUKESELE

Kui surnuid on rohkem kui üks, nende hulgas nii mehi kui ka naisi, pannakse nad kahte eraldi ritta imaami ja *kibla* vahele. Imaam juhib kõigi jaoks ühte surnupalvust. Kui kadunukeste hulgas on nii mehi kui naisi, võib teha ka meestele ja naistele eraldi surnupalvuse. Naised peaks paigutama *kibla* lähemale. Nafi ja Ibn Omar (رضي الله عنهما) on edastanud, et nad palvetasid üheksa surnupalvust meestele ja naistele. Mehed olid imaamile lähemal ja naised *kibla* lähemal. Prohveti (صلى الله عليه وسلم) traditsiooni kohaselt, kui poisile ja naisele peeti korraka surnupalvust, asus poiss imaamile ja naine *kibla* lähemal. Kui surnupalvet peeti meestele, naistele ja väikestele poistele, olid poisid meestele lähemal.

46) SURNUPALVUSE KOLMES REAS PALVETAMINE

On soovitatav, et need, kes surnupalvusest osa võtavad, seisaksid kolmes reas. Ahmad on Malek ibn Hubayralt (رضي الله عنه) edastanud: „Jumala Sõnumitooja (صلى الله عليه وسلم) ütles: „Kui kolmes reas seisev moslemite grupp palvetab iga uskliku eest, kes sureb, siis Jumal andestab talle.““

47) VÕIMALIKULT PALJU INIMESI

Hea oleks, kui surnupalvusest võtaks osa võimalikult palju rahvast. Aisha (رضي الله عنها) on edastanud, et Proh-

vet (صلى الله عليه وسلم) ütles: „Kui moslem sureb ja tema surnupalvusest võtab osa sada moslemit, kes kõik paluvad talle andestust, siis Jumal andestab talle.“ (Ahmad, Muslim, Tirmidhi) Abdullah ibn Abbas (رضي الله عنهما) on edastanud: „Ma kuulsin, kui Jumala Sõnumitooja (صلى الله عليه وسلم) ütles: „Kui moslem sureb ja tema matustel on nelikümmend moslemit, kes ei sea Jumala kõrvale võrdseid ja kadunukeste eest palvetavad, siis nende palvet võetakse kuulda.““ (Ahmad, Muslim, Abu Dawud)

48) SURNUPALVUSELE HILINEJAD

Parem oleks, kui inimene, kes jäi osast surnupalvusest ilma, selle järgi teeks, aga kui tal pole võimalik seda teha, siis selles ei ole midagi halba, kuna Aisha (رضي الله عنها) on edastanud, et ta ütles: „Oo Jumala Sõnumitooja, ma sooritasin surnupalvust, kuid osa sellest jäi mul tegemata. Ta (صلى الله عليه وسلم) vastas: „Oo Aisha, tee ära see osa, mida sa kuuled ja ära muretse selle pärast, millest ilma jäid.““

49) HAUAL PALVETAMINE

Ka juba maha maetud kadunukesele võib igal ajal surnupalvet sooritada, isegi kui see juba enne matuseid tehtud sai. On edastatud, et Jumala Sõnumitooja (صلى الله عليه وسلم) sooritas surnupalve Uhudi lahingu märtritele kaheksa aastat hiljem. Said ibn Thabit (رضي الله عنه) on edastanud: „Me läksime Jumala Sõnumitoojaga (صلى الله عليه وسلم) välja ja jõudsime ühe värske hauani. Prohvet (صلى الله عليه وسلم) uuris selle kohta ja talle teatati, et see on teatud naise haud. Ta küsis: „Miks te mulle ta surmast ei teatanud?“ Nad vastasid: „Oo Jumala Sõnumitooja, sa paastusid ja puhkasid sel ajal ja me ei tahtnud sind häirida.“ Ta ütles: „Ärge enam nii tehke. Kuniks ma teiega olen, andke mulle alati teada, kui keegi teie hulgast sureb, sest minu palve kadunukeste eest on tolele halastu-

seks.“ Seejärel läks Prohvet (صلى الله عليه وسلم) haua juurde. Me seisime sirgetes ridades tema taga. Ta sooritas naise jaoks nelja *takbiiriga* surnupalve.“

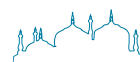
50) NAISTE ÕIGUS SURNUPALVET SOORITADA

Naistel on õigus surnupalvet sooritada nagu meestelgi, olgu siis üksi või grupis. Omar ootas Abdullahi ema, ku-

ni see Utba eest palvetas. Aisha (رضي الله عنها) palus Saad ibn Abi Waqqasi surnukeha, et tema eest palvetada.

51) VÄÄRTUSLIKEM SURNUPALVE SOORITAJA

Väärtuslikem surnupalve sooritaja on kadunukese eestkostja, seejärel emiir, siis isa, vanaisa või vanavanaisa, siis lähedasim sugulane.

Poiss, kes püüdis põgeneda surma eest

Tõlkinud: Khadija

Allikas: <http://www.haqislam.org/the-boy-who-tried-to-escape-death-ch7/>

KAHEKSAS OSA

„Oo Allah, ei! Palun! Ma olen moslem, ma olen moslem!” kisab Mo, kui karistusinglid temast hinge välja rehvivad, veenid ja arterid kehast välja rippumas.

„Moslem? Ära alanda moslemi nime väärtust! Sa ei kuulunud Allahile ja elasid Allahi karistust eirates! Nüüd sa piinled praegu ja igavesti!” hüüavad inglid kõuelisel häälel vastu, kui nad nii tema ja ka tütarlapse hinged musta leegiga voodisse viskavad.

„Et Allah sind neaks, Mo! Sina juhatasid mind sellele tee! Andku Allah sulle selle eest topelt karistus!” kiljub tüdruk, kui ta katmata liha ja luud aeglaselt ning piinlevalt tulevoodis põlevad.

„Ma ei sundinud sind patu tee! Sa tulid vabatahtlikult minu juurde!” karjub Mo vastu.

„Vaikust! Hoidke oma argumentid Viimse Kohtupäeva jaoks!” lõpetavad inglid süüdistused.

Mõlemad – nii Mo kui ka tüdruk vaatavad üles ja näevad Ahmedit.

„Kui ma ometi oleks Ahmedit kuulanud, oleksin ma praegu temaga,” ütles Mo endamisi, pisarad silmist voolamas, nii kahjutundest kui ka agooniast.

Ahmedi vanemad tormavad tänavale, et näha, mis juhtunud on. Äkitselt silmab Ahmedi isa oma poega tänaval vereloigus lebamas. „*Ya Allah*, ei!” karjatab isa ja kiirustab poja poole.

Imaam näeb Ahmedi isa poja surnukeha poole kiirustamas. Ta tõuseb kiirelt ja püüab Ahmedi isa poja surnukehale lähemale viia.

„Mis juhtus? Kas temaga on kõik korras?” karjub Ahmedi isa.

Imaam võtab tal õlgade ümber kinni ja surub ta oma embusesse.

„Allah võttis Ahmedi enda juurde tagasi,” ütleb ta aeglaselt.

„*Ya Allah!* Mu poeg, mu poeg!” nutab Ahmedi isa ja on ahastusest peaaegu kokku kukkumas.

Aeglaselt aitab imaam poisi isa istuma.

„Muhammed, kuula mind. Su poeg on Allahi juures tagasi. Ma nägin teda täna mošees nii palju nutmas. Ta oli seal vähemalt kaks tundi, üks Allahilt andestust otsimas. Tema kõne Allahiga oli ilus ja ta isegi ostis sulle mõned kingitused, püüdes olla Allahile meele järele ning teha teda õnnelikuks. Parim, Muhammed, on see, et ta ütles enne surma šahaada ja mitte ainult seda, vaid ta päästis ka ühe vanema õe elu. Ta vaatas taeva poole ja naeratas

just hetkel, kui ta hingamine seiskus. Võta see!" ja imaam ulatab Ahmadi isale koti Ahmadi kingitustega tema vanematele.

Isa on veel šokis, kui kotist aeglaselt kingitused välja võtab. Ta leiab sealt kauni pudeli muskusega enda jaoks ja karbi isuäratavaid šokolaade Ahmedi ema jaoks. Muskuse juurest leiab ta sõnumi:

»Mu armas isa. See on sulle. Ma armastan Allahit üle kõige ja teen kõik endast oleneva, et sind ja ema õnnelikuks teha. Ma ootan juba kannatamatult õhtut, et sinuga mošesse isa palvusele minna!»

Isa silmist purskuvad pisarad.

„Ma olen oma poja üle uhke, ta tegi mind õnnelikuks! *Allahu Akbar! Allahu Akbar!*“ Ta tõuseb ja jookseb oma naise juurde, kes on tagasi majja pöördunud, et Allahilt poja nimel andestust paluda.

„Alija, Alija, vaata, mida Ahmed meile tõi!“ Ta ulatab

»Mu armas ema. Need šokolaadikommid on sulle. Tegin sulle nii füüsiliselt kui ka vaimuselt hoiat. Allahi nimel, ma luban, et seda ei juhtu enam iial! Nüüdsest panen ma sind ainult naeratama ja ei iial enam kurvastama. Ma tahan su õnnelikuks teha. Allahi nimel, me palvetame kõik koos ja inšAllah siseneme Paradiisi kui üks suur pere.»

naisele kiirelt šokolaadikarbi ja palub tal sõnumit lugeda:

„*SubhaanAllah! Laa ilaaha illa Allah!* Mu poeg pöördus Allahi juurde tagasi!“ hüüab ema.

Isa aga jutustab talle edasi, mida oli imaamilt kuulnud.

Keegi ei teadnud, millise au ja ilu osaliseks Ahmedi oli saanud. Keegi ei teadnud, millist õudust pidid Mo ja tütarlaps kannatama.

Jätkub ...

Dr. A.B. Philips

Jeesuse tõeline sõnum

Tõlkinud: Aisha

LÖPPSÕNA

On vaid üks Jumal, kes lõi inimkonna ja saatis neile sõnumi: enda allutamise Ainujumalale, mida arabia keeles nimetatakse *al-islam*. Selle sõnumi sai kõigepealt esimene inimene Maal, seejärel kinnitas Jumal läbi aegade seda prohvetitele, kes tulid peale teda. Islami sõnumi peamine mõte oli, et inimesed peavad kummardama Ainujumalat ning Tema käskudele alluma. Nad peaksid hoiduma Jumala loomingu ükskõik millisel kujul kummardamisest.

Neitsi Maarjast sündinud Jeesus Kristus tegi imesid ning kutsus iisraellasi sama sõnumi juurde – end Jumalale allutama – nagu ka kõik eelnevad prohvetid enne teda. Ta ei olnud Jumal ega „Jumala poeg“, vaid messias, silmapaistev Jumala prohvet. Jeesus ei käskinud iial inimestel end kummardada, vaid kutsus neid teenima Jumalat, keda ta ise teenis. Ta kinnitas Toora seadust, mida prohvet Mooses oli õpetanud. Ta elas Moosese seaduse järgi ning õpetas ka oma jüngreid täpselt nende järgi elama. Enne lahkumist andis ta oma järgijatele teada viimase prohveti, Araabia Muhammedi, tulekust ning andis neile käsu tema õpetusi järgida.

Kui Jeesus oli siit ilmast lahkunud, muutsid järeltulevad põlvkonnad tema õpetust ja tõstsid ta Jumala staatusesse. Kuus sajandit hiljem aga kuulutas viimane prohvet – Muhammed – taas kord Jumala igivana sõnumit, mis on säilinud Jumala viimases ilmutuses – Koraanis. Islam kätkeb endas ka paljusid Moosese seaduseid, mis nende originaalkujul Koraanis taas ilmunud on.

Islam tunnistab kõiki Jumala prohveteid. Kui ajahammas on nende sõnumit rikkunud, siis Koraan kui viimane Jumala sõnum, on ka eelnevate prohvetite sõnumi uuesti puhastanud ning sellele uue elu andnud. Seadused, mida moslemid tänapäeval järgivad, on palju lähedase-

mad Jeesuse järgitud seadustele kui tänapäevased kristlikud seadused.

Armastus ja austus Jeesuse vastu on osa islamist. Jumal rõhutab Jeesusesse uskumise olulisust mitmetes kohtades Koraanis, näiteks: „**Ja Raamatu Rahvaste hulgas nad tõesti kõik usuvad temasse enne ta surma. Ja Ülestõusmispäeval on ta nende vastu tunnistajaks.**“ (4:159).

Isegi Jeesuse tagasitulek, mida kristlased ootavad, on osa islami usust. Kuid ta ei tule maailma üle kohut mõistma, nagu tänapäeva kristlased usuvad, sest kohtumõistmine kuulub vaid Jumalale. Koraan õpetab meile, et juudid ei tapnud Jeesust, vaid selle asemel tõstis Jumal ta elusalt taevasse: „**Ja nad ütlesid: „Me tapsime Messias Jeesuse, Maarja poja, Jumala sõnumitooja.” Nad ei tapnud teda, ega löönud teda ka risti, vaid see näis neile nii ning need, kes seda ei usu, on täis kahtlusi. Neil ei ole kindlaid teadmisi, nad järgivad vaid oletusi. Tõesti, nad ei tapnud teda.**“ (4:157).

Muu hulgas on prohvet Muhammed prohvet Jeesuse tagasituleku kohta öelnud järgnevat: „*Minu ja Jeesuse vahel ei saa olema ühtki prohvetit ja ta tuleb tagasi. Kui ta tuleb, siis tunnete te teda: ta on hea kehaehituse ja õhetava palgega mees, kes tuleb alla, kandes kahes tükis rõivastust. Ta juuksed näivad märjad, kuigi vesi pole neid puudutanud. Ta võitleb inimeste vastu, et islamit (Jumala tahtele allumist) kehtima panna; ta lõhub risti, tapab sead ja tühistab žizja.¹ Tema ajal hävitab Jumal kõik usud peale islami ja Antikristus tapetakse. Jeesus jääb Maale 40ks aastaks ja kui ta sureb, siis palvetavad moslemid tema eest surnupalve.*“

Jeesuse tagasitulek on üks Viimse Kohtupäeva saabumise märke.

¹ Maks, mida võetakse islamiriigis elavatelt kristlastelt ja juutidelt zakaati ja militaarkaitse asemel (kuna mittemoslemeid ei saa sundida maksma religioosset moslemite maksu - zakaati).

Lugeja küsib lugeja vastab

Rassism ja diskrimineerimine

Vastuse värvikood eestlasest moslem välismaalasest moslem eestlasest mitte-moslem

1. Kas sinu meelest on eestlased rassistlikud? (Palun põhjenda!)

Minu meelest nii ja naa, sõltub ilmselt haritusest või elukohast (pealinn vs maakoht). Väga palju võib vabalt teha rassistlike nalju, seda tolereeritakse. Samas enamus haritud inimesi, keda ma isiklikult tean, on väga avatud ühiskonna muutustele ja loomulikele arengutele, kuhu kuulub ka etniliste gruppide segunemine. Võib-olla see naljade tegemine (näiteks ka Kreisiraadio) viitab ühiskonna avatusele, et pole tabusid. Samuti on Eestis suht okey teha Hitleri ja haakristi nalju, mis mujal Euroopas on sisuliselt tabu.

Jah, väga rassistlikud. Rassismi algpõhjus on minu meelest hirm – kardetakse endast erinevaid ja ei viitsita või tahetagi endale põhitõdesid teise kultuuri või religiooni suhtes selgeks teha. Lihtsam on ju öelda, et nad on hullud või terroristid vms.

Ei saa üldistada, et eestlased on rassistid või vastupidi, muslimi-sõbralikud. Musti lambaid leidub igas ühiskonnas, igas religioonis. Sama käib ka Eesti kohta. Olen kohanud inimesi, kes on näiteks hoopis usklike suhtes ükskõiksed ja suhtuvad neisse nagu suvalisse möödakäijasse. On olemas rassiste, peamiselt *skinheadide* hulgas, aga on olemas ka liberaalse mõtteviisiga inimesi, kes on sõbralikud usklike suhtes („Jah, ta usub Jumalasse, aga las ta olla, sest ta on muidu hea mees/naine“). Olen kohanud sallivat

suhtumist ka teise usu esindajate hulgas. Nii et üldiselt ei saa mitte ühelegi grupile näpuga näidata ja öelda: „Sina vihkad muslimeid“ ja teisele öelda: „Kõik sellest grupist on kui minu vennad ja õed.“ Kuid siiski kurba tõsiasja tuleb tõdeda ja tunnistada, et paljud eestlased on rassistid.

Minu arvates on eestlased üks rassistlikum rahvus üldse. Muulasi ei sallita, rassistlik mõttelaad tuleb juba väiksena kodust kaasa. Tavaliuks on kujunenud nn must huumor muulaste arvel, samuti on välja kujunenud negatiivsed stereotüübid.

Ei.

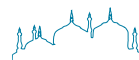
Julgen väita omast kogemustest (rohkem kui üks), et on ikka küll. Mitte küll kõik aga paljud. Mitte ainult meie, moslemite, suhtes vaid ka vene rahvusest tavakodanike vastu, ainuüksi sellepärast, et nad vene-lased on. No kuulge, me ei saa ju valida oma vanemate rahvust! Toon näite: olin just oma lastega Egiptusest tagasi Eestisse tulnud ja trollis seistes ootasin oma peatust, kui terve see tee mingi aastates meesterahvas muudkui kobises minu usu, tsurkade, minu riietuse jne kohta. Olin niikaua vait, kuni ta suvatses mulle teatada, et ta teab, kus mu laps koolis käib ja otseselt ütles: „Kas sa ei karda, et ta ükspäev koolist koju ei tule vana tsurka k...ja?“ Vat siis viskas närvi mustaks ning keerasin vaikselt ringi ja küsisin: „Kas sind huvitaks, mis mul siin mantli all on? Ja kas sa sooviksid vabataht-

likuna olla esimene eestlane, kes ilma kosmoselaevata kuule sõidab?“ Meesterahvas oli toolilt püsti kui 5 kopikat ning surus trolli uksi lahti, et häbist minema joosta. Ülejäänud troll naeris. Nu ja natuke enne Eestist lõplikku väljakolimist, mošeest lahkudes nr 2 bussi oodates küsis üks 50-aastane mees minult, kas ma olen armunud Somaalia eit? Et no mida? Esiteks see on otsene solvang Somaalia naise pihta. Vaevalt me nii sarnased oleme ja teiseks, kuidas saavad vanad inimesed nii ajuvaba juttu ajada? Kas neil ajusid pole? Või on teelusikaga mõistust antud?

Ma arvan, et eestlased ei ole väga rassistlikud. Ei ole märganud, et keegi vähemalt minu tutvusringkonnast teeks märkusi või nalja nt mustanahaliste või asiaatide üle.

Minu meelest on keeruline tervet rahvust lahterdada – igal pool leidub igasuguseid inimesi ja nende inimeste ideaal elus on erinev. Keegi meist ei taha luua halba maailma enda ümber, ikka head, küsimus on selles, mida keegi heaks peab. Ma usun, et eestlased vajavad pigem suuremat avatust maailmale, reise, et olla erinevate rahvuste keskel. Muul moel ei saa avatust tekkida, kui inimeses ei ole teadmist, et meil kõigil on oma koht ja eesmärk siin päikese alla ja oma elu elada.

Oma nägemiste ja kogemuste põhjal leian, et eestlaste rassistlikkus on olemas täiesti inimesest. Just need kipuvad rassistlikud olema, kes on ignorantsemad; need, kes pole oma jalga „välja“ tõstnud, ise mõne teise

rassiga kokku puutunud, kogudes infot vaid negatiivse meedi kaudu ja ka loomulikult nemad, kes arvavad end teistest paremateks (isegi need, kes päevast päeva puutuvad teiste rassidega ja uskudega kokku), istuvad oma künka otsas ega suuda sealt kaugemale näha. Nendes siis näib voolavat see rassismile õhutav veri.

On küll. Eestlasteks ja venelasteks jagamine on üks ehe näide. Ei olda kõigi suhtes võrdselt rassistlikud, kuid on mingid grupid, mis pole n.ö populaarsed.

Minu arvates ei ole eestlased rassistlikud, kuna keegi ei kiusa Eestis teisest rassist inimesi. See, et teist usku inimesi alati ei mõisteta, ei ole veel rassism.

Ütleks nii, et kohati on küll ja mitte vähe. Nagu ikka öeldakse, et rassist annab olla ka muude mõõdupuude järgi kui nahavärv, siis meil siin kipubki rassism välja lööma pigem „valgete” vahel, nt eestlased vs venelased. Mida haritum inimene, seda suurem lootus, et IQ võidab „maru-rahvuluse” ja probleeme ei tekigi, aga samas olen saanud üsna mitmed korrad tunda häbi, et olen kaa eestlane – kauplustes, kui müüjad nõuavad Moskva turistidelt perfektset eesti keelt, bussis, kui eesti algkoolilapsed saavad vene vanureid eesti keeles (ma ei teagi siiani, kas see vanapaar sai eesti keelest aru või ei, LOODAN, et mitte) igale poole, selle asemel, et lihtsalt istet pakkuda, jne. Ateistid vs usklikud ... tegelikult ei loe tihtipeale isegi usu päritolu või usulahu nimetus; „seljas elama” kiputakse juba paljalt selle eest, et sa usud midagi muud peale raha – midagi muud peale „kauka jumala”. Öeldakse ju ikka, et kui kaob talje, tekib tolerantsus ... no ju siis meie rahvas siin ei ole ka selle va masu ajaga veel KOGU oma taljet kaotada jõudnud.:D Enamiku kohta võib küll öelda, et on suht palju tolerantsi juba siin Eestis ka ja selliseid „vihaseid siniverelisi” on meil siiski üsna vähe, aga kahjuks jäävad nad sellevõrra ka rohkem silma.

Jah, on küll ja mul on kahjuks tulnud

mitmete taoliste situatsioonidega Eestis ja eestlastega silmitsi seista.

1. On rassistlikud ja on ka neid, kes ei ole seda. Rassistlikud käituvad minuga kui moslemiga üleolevalt, mõni isegi ütleb halvasti ja hoiavad eemale. Teised jälle on sõbralikud ja abivalmis.

Teise inimese südamesse näeb ainult Jumal. Minul isiklikult pole negatiivseid kogemusi olnud. Eestlane on kinnine inimene ega ütle avalikult oma arvamust välja; pigem kommenteerib kusagil *online* päevalehes.

Minu meelest enamik eestlasi ei ole rassistid. Pigem on nad uudishimulikud ja võib-olla kardavad veidi teisest rassist inimesi, kuna pole nendega harjunud.

Minu arvates küll. Palju on olnud ütlemisi selle kohta, et mu abikaasa näiteks on mustanahaline ja moslem ja ega kellelegi see väga ei meeldi. Peale selle on ka niisama jutuks tulnud, kas siis teisest rassist või rahvusest inimestega ning ega nad ikka enamusele ei meeldi. Kuid minu meelest tuleneb see vähesest kokkupuutest teisest rassist inimestega.

Jah, ma arvan, et eestlased on rassistlikud, kuid kindlasti mitte kõik. Arvan pigem, et eestlased jagunevad leebelt öeldes kahte leeri, n.ö juba natuke maailma näinud, haritud ja tolerantid kodanikud ja ülejäänud. Aga ometi on rassism kindlasti olemas ja minule on alati arusaamatuks jäänud see „kiht” eestlasi, kes seda on. Sest minu enda tutvusringkonnas on see väga, kohe väga haruldane nähtus (erandiks vaid kahjuks minu enda isa), kuid sellest hoolimata, mina isiklikult ei söanda kunagi isegi lugeda näiteks selliseid asju nagu neti kommentaarid, sest absoluutselt iga inimene saab vastu päid ja jalgu, olgu sa kas või natukene erinev, rääkimata siis nendest, kes erinevad juba silmnähtavalt hallist massist.

Minu isiklikust kogemusest ei ole eestlased rassistlikud, kuid mida

ma eestlastelt endilt kuulen, on, et jah, nad on küll. Näiteks viis, kuidas suhtutakse minu rahvusesse – iga egiptlane ei olegi muud kui kuurorti parfüümipoe müügimees, kes tahab abielluda vana Euroopa naisega vaid tema raha pärast (ja ausalt öeldes, ma ei süüdistata neid selle arvamuse pärast). Ainus kord, kui ma ehk tundsin veidike rassismi, oli kui üks eestlanna küsis minult siiralt „miks ei ole sa nagu ülejäänud egiptlased?” – ma olen kindel, et ta mõtles sellega vaid head, kuid kui vaadata natuke kaugemale, siis on arusaadav, milline on üleüldine suhtumine egiptlastesse kui rahvusesse ja meid arvatakse olevat kõik täpselt ühesugused, mõne halva näite eeskujul.

Minu meelest on küll. Tean, et igal inimesel on õigus oma arvamuse väljaütlemiseks, aga siiski peaks olema kuskil mingi piir, kust ei tohiks hakata solvama ning mõnitama, peame olema sallivamad teiste rahvuste suhtes ning veidigi nendega arvestama.

Tänaval liikudes olen märganud, kuidas inimesed teiste riikide kodanikke nähes neid kohe jälgima hakkavad ning teravaid ning külmi pilke saavad, omavahel sosistades. Tunnen selles suhtes end halvasti, et miks nad küll nii teevad, miks ei võiks nad olla sõbralikud, tolerantid, miks ei võeta neid kui inimesi nagu meie, aga see selleks. Ma ei ütle, et kõik sedasi teevad või käituvad, aga meie seas on inimesi, kes suhtuvad vaenulikult ning tahavad, et erinevad kultuurid ja rahvad ei seguneneks omavahel. Olen ka kuulnud tänaval inimesi selle üle arutlemas ja olen kuulnud põhjendust sellele, miks nad nii mõtlevad – selle tagajärele kaob ära tõeline rahvus, et iga rahvas peab elama oma riigis.

On küll, minu arust eestlastele ei meeldi miski, mis meist erineb. Kui foorumeid lugeda ja üldse neti kommentaare jne, siis ikka nahavärv ja religiooni puhul ollakse väga kriitilised.

Kui rassimina mõista seda, et teatud rassi kuuluvad inimesed peavad end teiste rasside esindajatest ülemaks ja seda just vägivaldsel viisil, siis eestlane pigem ei ole rassist. Eestlane ei ründa võõrast niisama lihtsalt, pigem näitab eemalt näpuga või äärmisel juhul kommenteerib. Võiks rääkida hoopis sallimatusest teiste rahvuste ja kultuuride suhtes, kõige suhtes, mis võõras. Kui jälgida näiteks suvalise seltskonna nalju või lihtsalt vestlustes suhtumist teisest rahvusest või kultuurist isikutesse, siis tulevad rassistlikud märkused loomulikuna jutu sisse. Keegi eriti ei analüüsi, et väljaöeldud sõnad või mõtted võivad olla teisele solvavad. Eestlastest erinevaid inimesi kas naeruvääristatakse või siis hoopis kardetakse, nagu näiteks nn islami terroriste või võõrtöölisi, kes tuleksid ju nende meelest Eestisse siiski n.ö eestlaste kaela peale elama ja hüvedest osa saama. No midagi seesugust nagu Saksamaal või Prantsusmaal toimub, seda kardetakse enim minu meelest. See on arvata-vasti tingitud eestlaste ajaloolisest kogemusest venelastega, et rahvusvahemustesse suhtutakse tõrjuvalt, et „no mis nad tulevad meie õue peale“. On ju võõrastel võõrad kombad ja kultuur, mis „ohustab“ hirmsal kombel Eesti oma kultuuri. See on kas alaväärsus, et ei suudeta aktsepteerida teist kultuuri enda oma kõrval või hirm, et oma kultuur sulandub teistega või kaob ajapikku.

Jah, eestlased on rassistlikud, aga pigem eesti-vene liinil kui meie – muude välismaalaste suhtes. Ja Eestsi venelased on Eesti eestlaste suhtes sama rassistlikud. Nad ei ole küll vaenulikud, aga nad ei salli teineteist, teineteise eluviise, keelt jne. See peegeldub väga selgelt nende käitumises ja Eesti igapäevaelus. Ükskõik kumma grupiga sel teemal rääkida, ikka on varuks terve hulk mustavat juttu teise grupi kohta. Ma olen näinud küll palju suurepärase võimetega inimesi, kuid veel mitte ühtki Eesti venelast tõeliselt heal võimupositsioonil või vähemasti

professionaalselt tulusal kohal.

Minu arvates on enamik eestlasi üsna rassistlikud, eriti vanem generatsioon. Kõik, mis neile on võõras ja tundmatu, on ka halb ja paha. Eriti rassistlikud ja pahatahtlikud on harimatud inimesed, kes pole kusagil käinud, ega miskit näinud. Samas paneb väga imestama ka selline haritlaste seltskond, kes reisivad ja rändavad palju ja siis kritiseerivad, alandavad ja halvustavad kohalikke inimesi, nende ellusuhtumist, traditsioone, usku jne. Eeldan siiski, et inimesed on üldjuhul ausad ja head.

2. Kas eestlased võtavad „võõra“ kiiresti omaks? (Palun põhjenda!)

Ei võta, sest eestlane peab oma maad ja kombeid alati kõige paremaks. Isegi kui aktsepteeritakse enese kõrval „võõrast“, võtab see aastaid, kui mitte kümneid, et teda võetaks kui oma. Eestis võib võõraviha olla ka ajaloolistel põhjustel nii tugev.

Minu meelest oleneb võõrast. Kui see võõras on teistest lääneriikidest ja mitte liiga erinev oma rahvast, siis ikka. Kui aga hoopis teisitimõtteleja, siis mitte.

Üldiselt eestlased midagi „võõrast“ ja uut omaks võtta ei taha, olgu see siis usk, nahavärv või hoopis uus võimul olev erakond. Alati leidub virisejaid.

Minu kogemuste põhjal eestlased võõraid kergelt omaks ei võta, suhtutakse teatud eelarvamuste ja skepsisega. Uuem generatsioon tundub küll avatum, seega on lootust, et olukord paraneb ja tolerants kasvab, *inšaaAllah*.

Ei, kuna neil pole endilgi eriti tööd ja elu on noorte jaoks keeruline, eriti peale ELi minekut.

Ei võta, nad ei suvatse isegi informatsiooni otsida, et tutvuda selle võõra asjaga. Mäluvad ühte ja sama vana juttu, mida kelleltki kunagi kuulnud on...

Ma arvan, et kui eestlasel on lähikokkupuude võõraga ja võimalus

teda veidi tundma õppida, siis võetakse kiiresti omaks. Lihtsalt kaugelt kedagi teistsugust piiludes on ehk rohkem vastumeelsust.

Üldiselt tundub, et eestlased on üpris vabameelsed ja sallivad, kuid valival – pigem ollakse okey homode ja muude veidruse, kui religioosete inimeste suhtes.

Ei võta, sest inimestel tihti puudub turvatunne võõra ees – neil, kes ei ole võõraga varem palju kokku puutunud. Vaja on rohkem lugeda, reisida. Eks põhjamaine rahvus võib ka siin põhjuseks olla. Juba kollektiivsesse mällu on talletunud, et ressursside on vähe ja tuleb külm talv üle elada, koguda ja kui siis keegi tuleb lisaks, tähendab see, et teistel on vähem. Vastupidiselt siis soojamaa inimestele, kes on pidevalt rõõmsad ja võtavad elu rahulikult.

See oleneb jällegi inimesest, tema isiksusest, tahtlikkusest jmt.

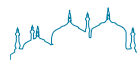
Ei saa küsimusest aru.

Eestlased ei võta võõraid küll kiiresti omaks, kuid lõpuks siiski, erinevalt teistest Põhja-Euroopa riikidest, kus neid ei võeta kunagi omaks.

Oojaa! Absoluutselt! Ja kui on veel võimalus, et vahele ka ei jää, siis selle võõra kiiremini. Tegelikult ei kiputa siin siiski kõike uut ja võõrast kiiresti omaks võtma, ehk tuleneb see ka sellest, et me oleme n.ö „külm ja aeglane põhjamaa rahvas“ – hea vabandus mugavuse jaoks ju. Keegi loll kunagi ammu pani meile sildi külge ja nii me seda siis kannamegi – et keegi ei OOTAKSKI meilt midagi muud. Nooremate inimestega on lihtsam, nemad on juba tehisajude ajastul sündinud ja nende jaoks on kiirus iseenesestmõistetav – samas ka pinnapealsus (kahju küll, sest tihti jääb neile isegi täisikka jõudes arusaamatuks, miks päriselus polegi võimalik vajutada „ctrl+Z“). Aga kui arvestada eestlaste harjumust võtta suht kiiresti vastu kõike, mida pakutakse TASUTA, siis eks see „võõra“ omaksvõtt oleneb kindlasti mingil (suht suurel) määral ka pakujate „serverimisostkustest“. J

Ei, kohe üldse ei võta omaks.

See sõltub inimese oma kohanemisvõimest – on inimesi, kes võtavad

kohe omaks, teistel läheb kauem aega.

Kuna ise olen eestlane, siis tean öelda, et ega eriti ruttu uut omaks ei võeta. Ikka ollake uue suhtes eriliselt negatiivne ja eelarvamuslik. Kui aga sellest hirmubarjäärist üle saadakse, ollakse ka muutustele avatud. Palju oleneb ka perest ja kasvatusel, kui palju ollakse teiste inimeste suhtes avatud, just erinevuste suhtes. Kui juba invaliidi halvasti koheldakse, siis pole mõtet oodata head suhtumist tervete inimeste suhtes, kel on teised vaated või nahavärv.

Jah, eestlased võtavad küll võõrmaalased omaks. Mul on palju eestlastest sõpru.

Oleneb täiesti. Minu meelest on rohkem ikkagi neid, kes võtavad kiirelt omaks. Nagu ongi, et ollakse ehk rassistlikud seni, kuni avaneb lõpuks võimalus teisest rassist inimesega korralikult suhelda. Enamus, kes ikkagi välismaale lähevad, kohanevad erinevate inimestega suhteliselt kiirelt. Ja minu meelest nooremad inimesed kohanevad kiiremini kui vanemad inimesed, aga see ongi vist loomulik.

Minu kogemuste põhjal, alguses võõrastatakse tublisti, kuid kui juba leida situatsioon või ühine joon, millest suhtlust aretada, siis ei ole omaksvõtuga enam nii väga probleeme. Stereotüüpsed arvamused ja kohati ehk eemalehoidvad hoiakud kestavad reeglina kuniks need on suudetud umber lükata, kui aga olukorda ei teki, et seda teha, siis arvatavasti jätkub nii mõndagi ütlemist.

Eesti naised võtavad, eesti mehed mitte. Situatsioonid, mille näitel ma seda arvan, on: minu peale sõna otseses mõttes karjuv mees, sest ma julgesin uudishimust katsuda seda toidupoje järjekorras kaupa eraldavat pulgakest, ja teisalt naised, kes olid nägu naerul nõus aitama mul leida teed mošeesse ja ühel teisel korral aitama mul jõusaalis ära kadunud telefoni otsida, mida mehed väga teha ei tahtnud.

See täielikult sõltub inimesest. On inimesi, kes võtavad kiiresti omaks, aga on inimesi, kes kohe mitte ei

harju sellega ning ei võta võõrast omaks. Inimestel on oma töekspidamidamised.

Me ei oska täpselt öelda, sest kui võõras asi tuleb lääne poolt, siis võetakse ruttu omaks, kuid muud asjad mitte.

Vanema põlvkonna eestlane reeglina ei võta võõrast omaks, isegi kui see võõras aktsepteerib tema kultuuri ja kiidab heaks tema maailmavaated. Arvan, et nooremad inimesed on selles osas avatumad, kuna nende maailmapilt on avaram, vähemalt loodan seda.

Kui nn võõras tuleb perekonda, siis arvatavasti loeb rohkem see, kui avatud suhtlejaga on tegu. Osav suhtleja sulatab ka paadunud pessimistliku eestlase südame. Kuigi olen kindel, et see võõras puutub kindlast kokku ka arvukalt selliste eestlastega, kes talle n.ö koha kätte näitavad.

Oma siin veedetud aja ja kogemuse põhjal julgesin väita, et jah.

Eestlased ei võta üldjuhul nn „võõrast“ kiirelt omaks. Inimesed on muidugi nii erinevad ja raske on üldistusi teha. Samas on väga sooje ja sõbralikke inimesi meie hulgas. Kindlasti peab ka nn „võõras“ olema eelkõige sümpaatne ja mõistlik inimene; sel juhul ei peaks mingeid probleeme tekkima.

3. Kas oled Eestis tunda saanud diskrimineerimist nahavärvi, usu või mõne muu erinevuse tõttu? (Kui jah, siis palun too näide!)

Ei, loodetavasti ka mitte tulevikus *inšaAllah*.

Jah. Mu pere ja muu tutvusringkond Eestis polnud ei usklikud ega tesie nahavärviga, seega nendel sellega probleemi küll polnud. Midagi eriti hullu minuga pole küll juhtunud, Jumal tänatud, aga selline kergelt mõnitav või irooniline suhtumine oli igapäevane.

Mind on vahel bussis seljataga negatiivselt kommenteeritud (aga

ikkagi kuulsin), kuna kannan muslimi mütsi. Isegi minu oma pere on mulle selliseid sõnu öelnud, mis trükimusta ei kannata (näiteks kui ma palvetan kodus). Aga sõnad on sõnad, need ei haava eriti. Teine asi on see, kui hakatakse terroriseerima. Ma tean üht muslimist venda, kes peale muslimiks hakkamist langes KAPO terrori alla. Tema peret hirmutati, teda ennast hirmutati (isegi relvadega). Nüüd see mees pole mitu kuud oma nina enam mošeesse näidanud.

Olen tundnud soolist diskrimineerimist: õppisin mõned aastad rakendusarhitektuuri, kus tehnilise mehhaanika õppejõud oli veendunud, et naistel puudub nn tehniline mõtlemine ja arusaam. Kuigi kõik oma kodutööd ja kontrolltööd sain maksimumid ning pääsesin kirjalikust eksamist, ei suvatsenud too õppejõud mind niigi palju austada, et suulisel eksamil minu teadmisi kontrollida, vaid küsis kohatuid ja labaseid küsimusi minu välimuse kohta. Nähes, et ma ei ole nõus vastama, jättis mu rahule ja küsis, millist lõpphinnet ma siis soovin. Kõik see toimus kirjalikku eksamit sooritanud auditooriumi ees ning hiljem paljud meessoost kaasõpilased olid pahasid, et mind nii „lihtsalt“ läbi lasti. Väga alandav kogemus..

Jah, mitte värvi, vaid just usu tõttu. 11. september ja sellele järgnev on neid liialt palju mõjutanud. Eriti hull on asi naiste jaoks, kes kannavad rätikut.

Jah. Kui üürikorterit otsisin, siis mulle öeldi otse, et moslemeile ei üüri me miskit – me ei saa kindlad olla, mis te siin korterites teete. Nu jah siis ...

Ma arvan, et no eks see usu teema ongi minu arust eestlaste puhul üks kõige suurem diskrimineerimise põhjus. Mu enda sõbrannadki teevad mu üle nalja veidi mu usu üle, et ma ju alkoholi ei joo või et panevad endale rätid naljaviluks pähe.

Ilmselt kõik oleneb sellest, kuidas me midagi tõlgendame. Kui läheme poodi mõttega, et kindlasti näitab

müüja üleolevat suhtumist meisse, kuna kanname rätti, siis kindlasti sellist suhtumist ka näeme, kuigi müüjal võis olla hoopis millegi muu tõttu paha tuju.

Jah, mina ja minu lähedased (ja tuttavad) on Eestis diskrimineerimist kahjuks tunda saanud. Mina eelkõige just usu tõttu, kuid lähedased ka nende nahavärvi ja muu erinevuse tõttu. Mina olen tundnud end näiteks kui võõras oma kodumaal, kus ainuüksi sinu islamiriietus muudab sind paljude silmis mitte võrdväärseks Eesti kodanikuks ning sellest tulenevalt koheldakse alatult ja mitteõiglaselt. Mustanahalisi on Tallinnas pekstud, põhjuseks – must ja immigrant! Hulgaliselt diskrimineerimist on olnud lähedaste araablastega ja muude rahvustega, kellele isegi seadusi ja õigusi on suures koguses eiratud. Ma räägin siinkohal varjupaigataotlejatest ja Eesti pagulastest, kes pandi elama eikusagile koos vaimuhaigetega ühte hoonesse ja aastaid-aastaid hiljem Vene piiri äärde maailmast eraldatud kohta. Eesti riik kasutas neid ära, et saaks astuda ELi. Samal ajal said nende „vastutajad“ nende nimel suuri rahatahti, ent varjupaigataotlejad lugesid sente, et saiapätsi osta; olid sunnitud elama kahekohalise arvu kroonidega koos, said migratsiooniametist eestikeelsed kirju, millest nad ei olnud suutelised aru saama; piirati ravi saamine, õppimine, inimõigused – need on vaid mõned näited. Neid „külastasid“ ka kristlased, kes olid valmis neile jagama mahukat materiaalist vara, kui nad oma usule selja pööraksid. Neid koheldi seal kui kaltse ja nad olid sunnitud ühesõnaga oma kultuuri vaat, et unustama. See oli vaimselt neile muidugi väga valus, sest põhimõtteliselt n.ö elu seisis, suurema osa ajast nad lihtsalt veetsid varjupaiga taotlemiskeskuses, kus ärkasid-sõid-olid-magasid ja kus masendus neid kummitas. Praegust seisu ei tea seal kommenteerida, aga arvan, et ega see ikka hiilga küll.

Jah, on diskrimineeritud, sest ma ei joo alkoholi ja süüa ainult *halaal* toitu. Näiteks sattusin ette teatamata koos ühe mu tuttavaga tema vanaema juurde, kus külalislahkelt pakuti kohe ohtralt süüa. Üritasin

viisakalt vabandada, et ma ei soovi sealiha, kuid keedetud kartulid sobivad ideaalselt. Palju ei puudunud, et mind ukse taha ei visatud. Nad said minu peale väga pahaseks.

Samuti on palju projekte jäänud ära sellepärast, et ma ei joo. Teiste arvates ilma joomiseta ei saa sõpradeks, nad ei usalda ja ei võta oma meeskonda.

Olen kooliajal tundnud diskrimineerimist rahvuse alusel, kuna osa sugulasi olid teisest rahvusest.

Lapsepõlves sain suht palju igasugu narrimisi ja asju omal nahal tunda, peamiselt kas paksuse või vaese riidetuse pärast. Teismee esimeses pooles õppisin sellest kõigest üle olema, et kooliskäimise isu tagasi saada. Takkajärgi mõtlen ja arutlen, et kui palju sellest oli silmakirjalikkus ja kui palju ma TEGELIKULT ikkagi üle suutsin olla. No tundub, et kõva 99% tõepoolest. Sain külma kõhu ja ükskõikse suhtumise kõige suhtes ja ei lasknud enam teiste arvamistest ennast häirida, suhtlesin ainult nendega, kes ise tahtsid minuga suhelda nii nagu ma just olin, ja ei „lakkunud“ iial mitte ühtegi „tagumikku“ lihtsalt selleks, et kellelegi kuidagipidigi meeldida. Klassi „ladvaõunad“ minu jaoks olulised ei olnud, aga ma nägin klassis igasugu asju, mida tehtigi ainult selleks, et ladviku tähelepanu ja heakskiitu välja teenida. Ohhjah, hale tegelikult! Ja samas tekkis mul mõnega neist mingi suhtlemine „minu tingimustel“ täitsa iseenesest, sest ega ma neist ju kedagi ei vihanud vms, lihtsalt ei otsinud omale kohta nende sekka. Aga paha ikkagi mõelda, et ma pidin juba sügavas tatikapõlves õppima olema ÜKSKÕIKNE kaasanimeste suhtes (armasta oma ligimest nagu iseennast?) – paljalt selleks, et iseennast kaitsta ja ellu jääda. Minu teismee teise poolde jäävad ju juba need n.ö esimesed suuremad teismeliste enesetappude lained – aga ma elasin selle üle, hämmastav. Suurena ... hmm, esimese asjana meenub teatud periood mu minevikust, kus ma sain oma kodus üsna iga päev kuulda kõike head ja paremat selle pärast, et kuulusin tollal religioossete inimeste kilda. Lihtsalt – sain kuulda. Füüsiliseks asjad kunagi ei läinud, st ma ei tea, võimalik

et ka oleks kunagi läinud, aga enne seda lahutasin ära (umbes 11 aastat mu „noorest“ elust) ja tegin oma elus totaalset kannapöördet – eemale kõigest (ka religioonist).

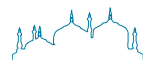
Jah, olen küll ja paljud mu sõbrad ka. Võiks mitmeid situatsioone jutustada, aga võtan näiteks selle, kui jäin oma töökohast ilma, sest mu ülemus oli lihtsalt rassist ja seda kõike hoolimata sellest, et mul oli tol ajal alla 3-aastane laps (ja Eesti seaduste järgi ei oleks tohtinud ma oma tööst ilma jääda). Ma muidugi esitasin kaebuse, aga need inimesed, kes sellega tegelema hakkasid, olid samuti minu suhtes eelarvamustega ja rassistlikult meelestatud, nii et midagi head sellest ei tulnud. Seda ei öelnud ma mitte ise, vaid mu sõbranna, kes mulle tõlgiks tuli ja kes ise on eestlanna.

Jah, ise olen saanud diskrimineerimist tunda nii oma tervise kui ka usu suhtes.

Diskrimineerimine tervise pärast: Allah on mulle andnud teismoodi tervise, ma ei ütleks, et Allah mind haigeks tegi, sest seda Ta ei teinud, aga Allah andis mulle võimaluse elada nii, nagu Tema plaan on. *Alhamdulillah!*

Kuna ma olen oma tervise pärast inimestest natukese teismoodi, siis lastele tegi see alatasa väga nalja ning nad naersid ja narrisid mind, on isegi löödud, sülitatud minu peale ja halbade sõnadega kiusatud. Mäletan, et klassiõde lohutas ja kaitses mind, et ma ei pea neile tähelepanu pöörama, sest nad ei ole minust paremad! Ka linna peal olles on naerdud ja irvitatud minu üle välimuse pärast.

Diskrimineerimine usu pärast: Kindlasti on neid veel olnud, aga väga eredalt on meeles, kuidas ma praktiliselt käisin ning juhataja pakkus mulle tööd ja küsis siis, et kas ma saaksin oma rätiku peast võtta, sest ma hirmutan kliente ja nad küsivad juhatajalt, kas ta on segane peast, et minu sinna võttis. Juhataja oli veendunud, et islamis võib kanda hidžaabi ka nii, et juuksed on ainult kaetud ja tagant hidžaab seotud,

aga kael paljas või pikk polo kraega seljas. Veel ütles juhataja (nagu hoiatusena, et kui sa nii ei tee nagu ma ütlen siis!), et ma ei saa mitte kunagi teeninduse valdkonnas tööd, sest ma kannan hidžaabi. Olin täiesti vait ja pärast seda läksin mošeesse palvetama. Juhataja aga sai minu vastusest õigesti aru, et ma seal ei soovi töötada, sest oma hidžaabi ma tema soovi kohaselt ei pannud ja pealegi mulle ei meeldi selline stiil, sest tunneksin ennast alasti.

Ei, mitte eriti. Ma arvan, et mind on just lahkelt koheldud, kuna olen välismaalane. Mõnikord aitavad võõrad mind rohkem kui eestlastest sõbrad. Ainult üks kord kutsusid Hiiumaal kaks last mind „neegriks“, aga ma arvan, et seda vaid seetõttu, et nad ei ole eriti palju tumedanahalisi inimesi enda ümber näinud. Ma arvan, et Eestile oleks vajalik parem immigratsioonipoliitika, kui nad tahavad maailmas kusagile jõuda.

Mina ise veel ei ole, kuid olen pealt näinud ning mulle on tuttavad rääkinud juhtumitest. Näiteks mu üks sõpradest on mustanahaline ning kui ta Eestit külastas, siis Tallinnas käisid tal paar *skinhead*i kannul. Samuti, kui ma ise veel Eestis elasin ja Hispaania ning Portugali vahetusõpilastega sõbrustasin, siis oli juhtum, kus üks mu oma tuttavatest, kes on ka n.ö *skinhead*, kohe karjus nende peale ning tahtis kallale minna.

Üldiselt on Eesti inimesed siiski vaiksemad ning mul on ka muid tuttavaid, kellel polnud üldse mingeid vahejuhtumeid ja ütlesid, et Eesti inimesed on väga sõbralikud. Üks neist on näiteks Nigeeria päritolu ning ta külastab Eestit pidevalt, kuna talle lihtsalt väga meeldib.

Ei, otseselt mitte, võib-olla vahest imelikud pilgud, kuid ma ei saa otseselt öelda, et need oleksid värvi või mõne muu põhjuse tõttu, sest vahel saan ma kõige imelikumaid pilke oma enda kodumaal.

Ei veel, kuna ma hidžaabi (veel) ei kannan, siis ei ole ka minu puhul midagi, mis torkaks erinevana silma, mille tõttu see oleks esile kutsutud,

kuid usun millegipärast juba sisimas, et kui ma *inšaAllah* hakkam välimuse poolest erinevana, siis tuleb seda kindlasti ette, et saan sellele küsimusele teisiti vastata.

Olen saanud usu erinevuse tõttu ning hidžaabi kandmise pärast. Usu erinevuse tõttu – paljud ütlevad, et tegin seda oma mehe pärast ja keegi ei taha uskuda, et tegin seda iseenda pärast. Nad ei saa aru inimestest, kes usku vahetavad, aga sellest ei peagi aru saama – see on minu elu ja minu valitud otsus ja kui õnnelik ma selle pärast olen, kuidas minu elu on kulgenud, *alhadmulillah!* Kurb on see, et teised teavad minust paremini, mis mulle hea on ja mis pole.

Hidžaabi kandmise pärast olen saanud rohkem tähelepanu ja teravaid pilke – väikese koha „võlu“, mille tõttu olen ausalt öeldes end ka halvasti tundnud, aga õnneks keegi midagi ütleva pole tulnud ja loodan, et ei tule ka, *inšaAllah!*

No oma usu tõttu olen saanud pilkavaid kommentaare. Oma välimuse, riietuse tõttu ka; tuttavate, sõprade poolt just.

Diskrimineerimist on esinenud ainult verbaalselt. Kuna olen nende teemade suhtes ülitundlik, siis häirib mind alati, kui keegi peab end põhjusega paremaks nn kolmanda maailma inimestest; neist, kel teine kultuur või siis kasvõi naabrimehest. Sest kuidas saab end paremaks pidada pelgalt selle tõttu, et sul on olnud paremad võimalused hariduse saamiseks, majanduslikuks toimetulekuks, oled maailmas ringi rännanud? Kuidas saab olla, et inimesed ei õpi sellest kõigest mitte midagi, vaid arvavad, et nad ongi ju seda väärt, järelkult paremad kui ülejäänud? Kuidas minnakse reisile selleks, et tunda end ülimuslikuna majanduslikult vaesemate rahvuste kõrval, samas nägemata, et neil kohalikel on tihtipeale rohkem eneseväärikust? Pigem oleks eestlastel neilt õppida põhimõttekindlust, kannatlikkust, autunnet.

Üldsegi mitte.

Diskrimineerimine nahavärvi, usu või mõne muu erinevuse tõttu – pigem mitte. Üldjuhul tuntakse ja teatakse EV põhiseaduse olulist paragrahvi. Kindlasti sõltub palju ka sellest, milliste inimestega üleüldse suhelda.

4. Kas tunnend end Eesti ühiskonna/kultuuri täieõigusliku liikmena? (Põhjenda!)

Jah täiesti, olen Eestis sündinud, perekond on kogu juurtega Eesti pinnalt pärit, eks teise poole kohta selgub tulevikus.

Mina ei tunne end üldse Eesti kodanikuna. Eestiga seob mind vaid minevik ja kodakondsus ja see, et valdan seda keelt.

Jah, tunnen end eestlasena. Nimi on mul eestipärane (kuigi uurisin peale muslimiks hakkamist igaks juhuks ka enda nime tähendust), räägin eesti keelt ja pooldan eestlust (sealhiha, joomist ja ebamoraalset eluviisi välja jättes).

Jah, kõik pereliikmed, kuna oleme eestlased, siin sündind ja üles kasvanud.

Ei, sest see on minu jaoks nii kaugel ja suur probleem. Eestis on ka keel, mis on jube raske, kuid ainus viis, kuidas välismaalasena ühiskonda integreeruda.

Ei tunne. Kas mul on sellest kahju? Vist mitte. Ma pole kunagi Eestis ennast hästi tundnud, alati on midagi olnud (isegi kui ma veel polnud moslem), et see pole koht minu jaoks. Püüdsin teha kõik, et meeldida teistele ja et mulle meeldiks, aga kui mind ei taheta ja mind omaks ei võeta, siis parem mitte torkida. Mujal on ka hea elada, aga Eestis on hea käia. Puhkamas, kasvõi lund nautimas.

Mina küll tunnen; ma põhjendada ei oska.

Tunnen end eestlasena, aga ei ela Eestis, et end ühiskonna täieõigusli-

ku liikmena tunda.

Niipalju, kui oma Eestis elavatelt pereleliikmetelt pärinud olen, siis nendel pole selles osas probleemi, kuid kui rikas ei läheks rikkamaks ja vaene vaesemaks, oleks elu tavaeestlastele hulgaliselt lihtsam ja võrdväärsem.

Osa on n.ö normaalsed eestlased, ilmselt tunnevad nad end integreerituna. Otseselt kurtnud nad pole.

Tunnen küll.

Tahate ausat vastust? No kui AU-SALT, siis pigem tunnen ennast Eesti ühiskonna/kultuuri täieõiguslike ihuliikmete tagumise alumise ühendumiskohana. Pole lihtsalt suutnud „oma kohta“ siin veel üles leida, kuigi juba pea pool sajandit siinset muda ja muru pealtpoolt maapinda nuusutada saanud. Jube raske oli juba lapsena jääda iseendaks, teha seda, mida pidasid õigeks, kuigi „üks NÕUKOGUDE PIONEER iial nii ei tee/ütlevõtle/mõtlevõtle/jne“, sest kogu aeg oli kellelgi midagi nuriseda ja kogu aeg tuli tülideta hakkama saada ja ikkagi nagu kangekaelne eesel oma rada käia (no ma tahtsin öösiti rahus magada – iseenda ees puhta südamega tuleb ka uni ju rahulik).

Ei, ega mu lapsepõlve pere ei olnud religioosne või midagi, puhtalt Nõukogude Liidu enda toode nii-öelda, aga ikkagi ei suutnud mina sinna ühiskonda sulanduda. Ja kui tuli vabariik, tulid uutmoodi probleemid – kõik vana visati kiiresti üle parda ja põeti mingit „meenutab nõukaaega“-kompleksi ja seega visati üle parda ka kõik hea, mis seal olla võis – ilma sorteerimata ja kaks korda järele mõtlemata. Ja see on väsitav. Ikka veel. Tagantjärele näeme ju nüüd ise ja jääme nägema veel suht kauaks. Nimetame neid tagajärele uueks põlvkonnaks ja vingume, miks nad on nii mannetud, eluvõõrad, õelad ja pahatahtlikud, aga tegelikult on see kõik selle pimedate vihaga kasvatamise tulemus ju, mis siin enam appi karjudagi. MINGIDKI reeglid oleks pidanud ju kehtima jätma, kui ei osatud leiutada uusi ja „kindlapeale nõukaaaja omadest erinevaid“, no lasknud siis vanadel reeglitel olla, elementaarse viisaku-se reeglid olid ju OK ja nagu näha, siis teretamist ja endast vanematele uste avamist jms ELEMENTAAR-

SEID asju pole nad siiani suutnudki „nõukaaaja omadest ERINEVALT“ veel leiutada – aga uhkus ei lubanud tunnustada, et SEE oli nõukaaajas HEA. Praegune ühiskond siin on juba peaaegu sama põhjas nagu ülejäänud läänemaailm kõigi oma eegole keskendunud õpetustega, kasvatamatusesega, eluväärtustest loobumisega ja no vabandan väga, aga tõepoolest ma lihtsalt ei suuda siin omale kohta leida. Saan ju hakkama, aga pole rahul, pole kodus.

Mina ise küll ei tunne, sest ma näen, et see ühiskond ei ole terve, ei ole hea ei minu ega mu laste jaoks. Võib-olla mu naine aga tunneb, sest tema on ikkagi eestlane.

Mina küll ei tunne, aga minu ema ja vend tunnevad. Mu ema ja vend armastavad eesti kultuuri, aga mina soovivastu islamit ja türki kultuuri.

Jah ja ei... eestlasena küll, aga moslemina on veel inimestel pikk tee ees.

Kuna ma ei ole eestlane, siis ei tunne ma end ka täielikult selle kultuuriruumi osana ja ma leian, et minu oma kultuur jääb mulle alatiseks südamesse, isegi kui tunnen end osana Eesti ühiskonnast. Samas on mul raske, kui inimesed mulle vanalinnas brošüüre jagavad, sest arvan, et ma olen välismaalane. Eesti keele korralikult selgeks õppimine võiks aidata.

Hetkel veel küll tunnen, loodan et see tunne ei kao, kui nüüd esimest korda moslemina Eestit külastan.

Ei, ma ei ela Eestis.

Osana kultuuriruumist küll. Kuid sellest ajast, kui ma hakkasin usklikuks (ma isegi ei rõhutaks siinkohal moslemiks), vaid lihtsalt sest saati, kui hakkasin uskuma Jumalasse (Eesti on ju teadagi üks usuleigemaid riike Euroopa Liidus), tunnen pigem, et ma ei kuulu nii väga siia. Kuigi mu elu, mu pere ja mu sõbrad on siin, tekkib sellest hoolimata tunne ja tahtmine saada „omade sekka“, mõeldes siis usuõdedest ja –venda-dest ümbritsetud atmosfääri. J

Tunnen küll, et olen, kasutades

samu õigusi ühiskonnas nagu iga täieõiguslik kodanik.

Kui Eestis käin, siis ei tunne enam, et kuulun täielikult siia.

Ei, ma ei tunne end enam tavalise eestlasena, sest mu väärtushinnangud ja maailmavaade on tüüpilise eestlase omast erinevad. Ühe osa üldisest võõrandumisest moodustavad pühad, mida ma moslemina enam ei saa pere ja sõpradega koos tähistada. Loomulikult ma viibin nendega koos, kuid südames ei ole see koosolemise põhjus enam tähtis. Siis toitumine – ma ei söö enam eestlaste kõiki rahvustoite ja mu pere järele omakorda ei armasta eriti minu roogi, nii et olen otsinud sobivaid variante. Ma ei tarvita enam alkoholi, mis on siinmail seltskondliku läbikäimise juures elementaarne. Varem ei osanudki ma tähele panna, kui suur osa ikkagi on alkoholil nii reklaamides, filmides kui mujal. Kuna ma suhtlen eestlastega, kes on selle kultuuri kandjateks, siis olen tihti mõelnud, et ma ei kuulu enam päriselt nende hulka. Tänapäeva moodne eestlane on kapitalist, kelle jumalaks on raha ja kes arvab, et on õige kui tugevamad jäävad ellu ja nõrgemad peavad kas hukkuma või alla andma. See maailmavaade antakse edasi ka oma lastele. Ja kui sa mõtled teistmoodi, siis oled lihtsalt rumal ja lihtsameelne ja ei oska eluga kohaneda. Kui minu maailmavaade on eestlaste omale vastupidine, siis ma ju ei tunne, et mul oleks nendega suurt midagi ühist, peale kodumaa ja ajaloo. Õnneks olen oma elus ümbritsetud neist mitte-nii-moodsaist inimestest, kellest küll enamik ei mõista islamimaailma, kuid vähemalt jagavad minu maailmavaadet muus osas.

Muidugi ma ju ikka pean end eestlaseks ka, sest see on olnud minu kultuur kogu mu senise teadliku elu ja ma saan aru, miks eestlased nii mõtlevad ja käituvad; tunnen eestlaseks olemise tagamaid. Aga ma tean ka seda, et nemad ei mõista seda uut mind mitte iialgi.

Ma ei näe põhjust, miks ma ei peaks end tundma Eesti ühiskonna ja kultuuri täieõigusliku osana. Inimesed küll märkavad minu erinevust (sest ma näen teistsugune välja ja käitun erinevalt), aga seda vaid seetõttu, et praktiseerivad mosleminaisi ei näe nad ju iga päev. Eestlased on sõbralikud ja abivalmid ja mul on moslemina õigus oma usku praktiseerida. Igatsen ainult azaani järele. Mul on tunne, nagu mu hing oleks seetõttu dieedil.

Eesti ühiskonna/kultuuri täieõiguslik liige – raske kommenteerida. Usun, et on raske olla 100% ühiskonna/kultuuri täieõiguslik liige, kui ei elata oma kodumaal.

5. Kui eelneva vastus oli „ei“, siis mida sinu meelest annaks ära teha, et seda muuta?

Minu puhul vist ei annaks küll midagi väga teha. Ei ole võimalik muuta kogu rahvast, on vaid võimalik muuta iseend selle rahva keskel, kus elad.

Parim araablaste jaoks oleks tasuta eesti keele kursused õpetajaga, kes oskab araabia keelt.

Vat seda ma küll öelda ei oska. Ma peaks enne endas selle miski üles leidma, mis mind segab end tundmast Eesti ühiskonna liikmena. Kui kunagi selle leian, siis saan vastata.

Olen viimasel ajal väga palju mõelnud selle üle, kas annakski enam midagi muuta ja pole kindel, kas tasuks vaeva. Laseks lihtsalt asjal minna ja pärast peseks põrandad puhtaks ja alustaks otsast peale, nullist, tühjalt kohalt. Need, kellele meeldib praegune ilmakord, las lähevadki koos kõigega, sest lähevad ju, näha on. Kõik nurisevad, et pole maailmas enam ligimesearmastust – no ok, oleks ainult austuski siis, aga samas lähevad ise ja ütlevad kellelegi ligimesele midagi mahlakat „sadama voorimeeste sõnastikust“ pärinevat ja vahel vägagi tühise asja eest ja siis imestavad, kui ka neile keegi midagi sarnast ütleb. No lootusetu ju tegelikult. Igasugu seadused, määrused jms tehakse ja sunnitakse peale ja inimestes tekitab igasugune raamistik tahet

raamidele vastu hakata, süvenemata, mõtlemata. Aga tegelikult ei saa ju mingi valitsus või ülemus midagi teha, sest maailma saab iga inimene muuta ainult ühe inimese, iseenda, võrra. Nii et kas tasukski vaeva?

Muutmiseks tuleb kõvasti pingutada, eriti selleks, et näha oma vigu. Paljud eestlased on aga selleks liiga uhked ja pinnapealsed, et oma probleeme mõista ja nendega sügavuti tegeleda.

Teiseks, tuleks lõpetada selle populaarse eesti vabanduse korrutamine, et kõik on vene okupatsiooni süü ja vaadake, mis nad meile tegid jne jne. See muutub juba täiesti naeruväärseks, kuidas eestlased seda pidevalt korrutada armastavad, et oma ebaviisakat käitumist või diskrimineerimist välismaalaste suhtes kuidagi välja vabandada. Halva kohtlemise osaks saamine ei anna õigust minna ja teisi halvasti kohelda. Tuleb inimesi õpetada, kuidas teistega suhelda ja kuidas üksteisega austusega suhtuda, hoolimata vestluspartneri nahavärvist või usust. Alustada tuleks lastest. Neile tuleks õpetada, kuidas olla inimene ja mitte vaid mateeria ori. Eesti ühiskond peab paranema, sest see on kurb ja haige ühiskond, kus on palju lagunenu perekondi.

Eestlased võiksid uslikeks hakata, siis ei oleks nad ka nii negatiivsed ja rassistlikud, kuigi on eestlasi, kes on super lahedad inimesed, ja mulle kallid!

Kuidas muuta... Kuulasin kord üht videoloengut ning seal oli nii öeldud: kui tahad teada, kuidas moslem ennast tunneb, mine küsi temalt endalt! Pole vaja lugeda ajalehti või vaadata uudiseid. Mine ja küsi otse allikalt. Muuta saab ainult ja alles siis, kui inimesed seda ka lubavad enda sisemuses.

Ei oska kommenteerida, sest kuna ma ei ole eestlane, siis see ei ole minu jaoks probleem, seega ei ole ma selle peale mõelnud.

Mina arvan, et eestlaste põhiprobleem on lihtsalt teadmatuse ja ma tõesti ausalt ja siiralt usun, et kui

saada inimesed nii kaugele, et nad on nõus tunnistama asjade kohta, millest nad ei tea, et nad tõesti midagi ei tea ning kuulama ära neutraalse, ent tõese informatsiooni nende käest, kes teavad, siis oleks olukord vägagi teistsugune ja usun, et kasvaks nii religioossus, tolerantus kui sallivus. Ühiskond oleks tolerantsem islami ja hidžaabi suhtes.

Inimesed peaksid loobuma padumaterialistlikust maailmavaatest. Mõtlemata selle peale, et maailmas on inimeste võrdlemiseks olulisemaid kriteeriume, kui ainult materiaalne edukus. Tuleks hakata vastu sellele ajupesule, mida sisendatakse meie meedias. Kindel stamp, milline peab olema, et olla õnnelik ja elada täisväärtuslikuks peetavat elu. Selleks, et olla õnnelik, on tuhandeid erinevaid viise, mitte see üks, millest kisendab kollane ajakirjandus.

Ma arvan, et Eesti valitsus peaks meile lubama normaalseid mošeesid ja viis korda päevas azaani. See peaks olema elementaarne õigus Eesti moslemivähemusele. Tavaeestlased võivad aga vaadelda seda kui kunsti – mošeed on ilusa arhitektuuriga ja azaan on väga meloodiline.

Olen täheldanud, et sageli hakkavad nn „võõrad“ kogukondadegruppidega suhtlema ja eraldutakse ülejäänud ühiskonnast. Tehakse oma üritusi, suheldakse pigem omakeskis jne. Seega tuleks neid nn „võõraid“ rohkem ühiskonda kaasata.

6. Kui oled moslem, siis kas oled seda avalikult või „kapis“?

Avalikult .

Avalikult.

Olen üldiselt avalik muslim. Siiski on sugulasi, kes ei tea, et olen muslim kuna ma ei tea, kuidas seda neile „serveerida“. Pere sõimas näiteks mul näo täis, kui teatasin, et olen muslim.

Ei varja oma usku ja põhimõtteid.

Loomulikult praktiseerin ma avalikult, käin mošees.

Praktiseerin avalikult ega häbene miskit. Mul suht savi, mis minust mõeldakse ja kui uuesti kaposse kohvile kutsutakse, küsimusega, mis sa mošees tegid, siis saavad jälle vastuseks: no mis sa arvad, mis seal tehakse ... ikka palvetatakse.:D

Nii ja naa. Oma sõprade ja pere juuresolekul olen avalikult, kuid paljudel juhtudel (nt Ameerikasse reisis, isegi paljudes Euroopa maades) olen ikka kapis moslem.

Avalikult.

Olen moslem täiesti avalikult sest „kapielanikul“ pole ilus elu. Milleks varjata oma rõõmu, kui Allah on valinud sind Oma teenriks. Temale me kuuletume. Milleks tunda häbitunnet mitteusklike ees? Sündisime üksi, sureme üksi ja anname üksi Viimsel Päeval vastust oma tegude eest. Siis milleks peaksin tahtmagi varjata islami ilu? Islam on eluviis ja moslemid selle praktiseerivad.

Uks on avatud. Kui näiteks pakutakse alkoholi, siis ütlen, et ma ei joo. Kui küsitakse miks, siis põhjendan. Ma räägin piisavalt islamist oma tavaelus/töös, kuid ma ei alusta alati juttu sellega, et ütlen, et ma olen moslem. Kui küsitakse, siis vastan (oleneb, kes küsib, kapoga eriti ei tahaks suhelda :P).

Olen avalikult moslem, seda teavad nii sugulased kui tuttavad.

2. Ei ole moslem.

Jah, olen moslem ja ei varja oma usku, sest siin pole ju midagi varjata. Ma pean selle üle uhke olema ja ei hooli karvavõrdki, mida teised arvavad. Ja kui saaksingi oma usku kuidagi varjata, siis mida teha nahavärviga?

Ma olen avalikult, kannan hidžaabi ja vahel palvetan koolis, aga siiski eelistan kodus või mošees oma usulisi asju teha, sest paraku minu puhul on nii, et puutun palju kokku inimestega, kes on väga pahatahtlikud.

Avalikult ja juba üle 10 aasta.

Praktiseerin avalikult. Pole tundnud vajadust seda varjata.

Avalik ja uhke!

Olen moslem, praktiseerin avalikult, aga teen seda igalpool ja see on lihtsalt minu iseloomumadus ja selline inimene, kes ma olen ja see ei ole minu jaoks mingi probleem, ma ei oska öelda, kas see võiks teistele probleemiks olla või kujuneda.

Olen moslem siiani selektiivselt – kõige lähedastele avalikult, ülejäänud maailmale (mõeldes oma maailma all ikkagi Eestit ja eestlasi), kes ma tean, ei ole valmis aksepteerima mind sellisena, nagu ma nüüd olen. Ma ei varja seda, kui peaks tulema jutuks, kuid ma ei näe vajadust seda ka esile tuua. Ja inimeste puhul, keda ma tean ja tunnen, kes on avatud mõtlemisega ja arusaajad inimesed, ma tahan selle rinnult jällegi võimalikult ruttu ära saada, sest see on siiski minu eksistents ja olemus ja ootan juba elevusega neid päevi, kui ma ei ole sõltuv inimestest kes mind arvatavasti ei aksepteeriks ja saan seda kuulutada tervele maailmale. Vähemalt minu oma ema teab ja tema tugi ja arusaamine on minu jaoks kõige tähtsamad. Kui mul on tema, siis ma suudan võidelda ka ülejäänud maailmaga, kuigi ma tahaks loota inimeste mõistvale suhtumisele ja arusaamisele, et see on minu hingeelu ja mitte midagi, mis peaks vaevama või torkima kedagi teist siin ilmas.

Olen moslem ja avalikult.

Vägagi avalikult.

Olen moslem, aga ei ole seda avalikult, arvestades seda, et elan Eestis ning ma ei soovi olla pideva tähelepanu objektiks.

Praktiseerin avalikult.

Avalikult on Eestis moslem olla üsna raske. Mina näiteks seda kusa-gile kuulutama ei lähe ja üldjuhul oma usust ei räägi, sest see võib probleeme tekitada. Samas ma ei varja seda, et olen moslem. Probleeme võib tekkida eelkõige tööandjaga.

7. Kas elad Eestis või väljaspool Eestit?

Eestis.

Väljaspool Eestit.

Elan Eestis.

Eestis.

Elan Prantsusmaal.

Nüüd jah, elan välismaal, Tuneesias.

Väljaspool Eestit.

Egiptuses.

Elan väljaspool Eestit.

Füüsiliselt Eestis. Kuid oma kommete ja tavadega tunnen end veidi „mulli sees“, mis on ülejäänud Eestist eraldi.

Elan Eestis.

3. Eestis.

Jumal tänatud, et ma Eestis ei ole.

Hetkel Eestis.

Väljaspool.

Eestis.

Elan väljaspool Eestit (Inglismaal).

Väljaspool Eestit.

Eestis.

Elan Eestis.

Väljaspool Eestit.

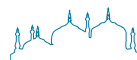
Eestis elan.

Hetkel Eestis.

Elan Eestis.

8. Kui elad väljaspool Eestit, kas kolimine oli tingitud rassismist/diskrimineerimisest või muudest põhjustest?

Põhjus, miks ma Eestist ära kolisin, oli ehk 80% tingitud jah sealse rahva suhtumisest islamisse. Ma ei suutnud end panna ette kujutama, et sünnitan seal lapsed, kes peavad kannatama samasugust suhtumist nagu mina, lihtsalt sellepärast, mida nad usuvad. Ja lapsel on ju veelgi raskem kui täiskasvanul. Samuti on mul abikaasa, kelle välimus juba vihjab islamile. Siiani ei meeldi mulle lugeda Eesti ajakirjandust ega olla

nende uudisteruumis, mille alusel nad oma arvamust kujundavad. Tutvusringkonnast, kellega veel suhtlen, on juba ammu kadunud sellised mõistmatud ja enesekesksed.

Tööpuuduse ja kulude/tulude nigela suhtarvu tõttu ei ela me Eestis.

Tööle hidžaabiga ei võetud, seetõttu tekkisid majanduslikud raskused. Mees tööle minna ei saanud – asi jäi keele taha. Kursuseid võtta ei saanud, kuna need on nii kallid. See pidev näpuga näitamine ja kobilisemine tüütas juba ära ka. Lastelgi polnud sõpru just sellepärast, et ema ja isa on moslemid.

Ei olnud, lihtsalt kuidagi juhtus, et jäin mujale pidama, aga nüüd kui olen moslem, siis tagasi Eestisse miskipärast küll ei kipu.

Abikaasa langetas otsuse kolida osaliselt ka sel põhjusel, et tundis, et teda ei võetud päris omaks. Aga peamiseks põhjuseks olid lapsed, et neid islamimaal kasvatada.

Minu kolimine oli tingitud muudest põhjustest, mitte rassismist ega diskrimineerimisest.

Kindlasti on põhjus ka eestlaste rassistikus ja diskrimineerivas käitumises.

Võtsin islami vastu väljaspool Eestit. Ja seega ei olnud kolimist.

Ei, kolisin enne moslemiks hakkamist. Hetkel on kool ja töö siin.

Soovist islamiühiskonnas elada ja lapsi kasvatada.

Usun, et rassismi/diskrimineerimise eest pole võimalik põgeneda. Kõikjal elades võib sellega kokku puutuda ja see on kahjuks paratamatu.

9. Kui sa ei ela Eestis, siis kas su uue kodumaa ühiskond suhtub sinusse paremini/sallivamalt?

Ma elasin kolm kuud Egiptuses, olin n.ö. „külas“ ja muidugi ühiskond aktsepteerib tunduvalt paremini; seal hakkasin ka hidžaabi kandma – see tundus nii loomulik.

Nii ja naa. Mis puutub religiooni,

siis küll. Kuna islam on elustiil, siis siin on elu ikka lihtsam – alustades kontrollitud söögikaubaga poodidest ja lõpetades sobiliku palvekoha leidmisega. Aga ikka paljud elupõhimõtted on mul teised, kui kohalike omad. Häirib ehk kõige enam see, et nad on nii kinni oma traditsioonides ja nõuavad nende endi põhimõtete järgi elamist ka teistelt. Isegi kui põhjuendad ära, et sinu viis on õigem islamis ja nende oma kohati suitsa *haram*, isegi siis nad jätkavad oma pealesurumist.

Kõigest hoolimata tuhat korda parem, sest elatist on lihtsam perele teenida ja oma usku võib vabalt praktiseerida, ilma et peaks midagi kartma.

Siiani pole keegi söimanud mind armunud Somaalia eideks ega millekski muuks. Ollakse just õnnelikud, et olen usu leidnud.

Ma ei oska öelda, sest veel Eestis elades olin ma samuti ateist nagu enamused eestlasi ning suhtumine oli loomulikult väga salliv. Kuid nüüd ehk on veidi omasem tunne mujal, sest enamused riikides on religioosete inimeste protsent ikka palju suurem kui Eestis ja pigem ei saada aru inimestest, kellel polegi mingit religiooni.

Loomulikult on egiptlastel parem meel, et ma moslem olen kui eestlastel. Aga igasuguseid näiteid võib mõlemalt maalt tuua.

Jah, uue kodumaa ühiskond on rohkelt sallivamam ja parem Eestiga võrreldes, ent mitte kaugeltki ideaalsuseni pürgiv. Siingi läheb päev-päevalt elamine ja olemine moslemile üha raskemaks ja ebameeldivamaks ning räägid endaga aina tihedamini, et aeg on uus lehekülg pöörata, sest kas moslem tahab või mitte, aga mitteusklike maal elamine ei ole talle.

Jah, palju parem.

Kuna siin on suur moslemikogukond ja aastakümneid moslemite kõrval elatud, siis on kogemusi nii positiivseid, kui ka negatiivseid. Negatiivsed on tingitud just meediast.

Ma arvan, et ma paistan siin vähem

silma, kuna London on moslemeid täis. Ei ole veel ette tulnud, et keegi minusse halvasti suhtuks. Samuti arvan, et siin on moslemina kergem elada kui Eestis, kuna mošee on pea iga nurga taga ning *halaal* liha müükase ka igal pool. Isegi moslemite koole on (mitte küll palju) ja igasugu loenguid ja üritusi on moslemitele. Kuid ka siin on seda moslemite poole viltu vaatamist, kuigi vähem. Samuti võidakse minu peale viltu vaadata, kuna ma olen ida-eurooplane, mis mõnedele kohalikele ei meeldi.

Paraku, kahjuks ei ole meil siin Araabia rohkem tolereeriv ühiskond kui teil, me oleme lihtsalt „the other side of the coin“, sest meie arvame, et oleme paremad kui teised; arvame, et kõik ülejäänud maailm tahab meid rünnata ja elavad vaid eesmärgiga seda teha. Sama, mis teie inimesed arvavad meist, aga vastupidises stsenaariumis, ja jällegi ma usun, et see on meedia süü – ei ole ju nii, et meie meedia on erapooletu, nagu ma ütlesin.

Elan Eestis, kuid arvan ja elan lootuses, et kui kolin, siis väljaspool tööpoolest leidub tolerantsem maailm, kasvõi pelgalt sellepärast, et mujal maailmas reeglina ei ole hidžaabi ja moslemite nägemine ja kohtamine enam niivõrd šokeeriv ja ainulaadne, vaid juba täitsa levinud värk.

Jah, väga positiivselt.

10. Kas keskmine eestlane on sinu meelest islamifoob või islami suhtes vaenulik? Kui jah, siis kuidas annaks seda sinu meelest parandada?

On vaenulik teadmatusest ja Eestile on ka omane põhimõtteline suurte religioonide vastasus. Abiks tuleks kindlasti sellekohane lisaharidus, avalikud üritused ja loengud, mis oleks usu ja igapäevaelu piirimail, et tekitada huvi neis, kes alles otsivad. Kindlasti on suureks abiks, kui Eestis elavad moslemid on naeratavad ja edukad ning igapäevaelus ja ühiskonnas aktiivsed; eriti just naised, et

purustada arusaama, et islamis on naise koht pliidi ääres ketis. Kõige rohkem, mida ise tahaks näha, on Eesti enda meessoost moslemid avalikus ruumis, muidu jääbki ühiskonnale kõverpeegli pilt, et kõik naised ainult seepärast moslemiks hakkavad, et lõunamaa noormees ära võlunud. Sis peaks rohkem välja tooma.

Jah, kindlasti. No mis seal väga ma oskaks soovitada, tehakse teadustamist ja selgitustööd ju kogu aeg. Ega pimedat nägijaks muuda, ükskõik kui suure laterna sa talle näkku lükkad.

Enamik eestlasi on islamofobid. Vaenulikke esineb nende hulgas samuti. Ja see kõik on tänu meediale ja "muslimitele" (vihje Bin Ladenile ja Al Qaedale, kes "kujundavad" muslimite imago). Seda on võimalik parandada kajastades meie oma muslimite elu meedias (näiteks lubades reportereid või kaameramehi *eid*i pidustusi jäädvustama), võttes avalikult sõna terrorismi vastu (millegipärast on kõik muftid, šeigid ja õpetlased sellel teemal vait, meedias midagi terrorit laitvat küll ei kuule). Meie oma eestikeelsed raamatud ja voldikud on samuti head islami tõelise palge näitamiseks. Üks asi oleks, mida peaks Eesti koolides tegema: erinevate religioonide esindajad tuleva loengut pidama ja siis lapsed ise otsustavad, kas ja mida nad usuvad. Ei saa öelda, et tehke ainult islamiloenguid. See ei annaks neile valikuvabadust. Nii et meie Eesti usugrupid (muslimid, kristlased, budistid, juudid, krišnad, jne) peaksid üheskoos tegutsema, et eestlasi usklike suhtes sallivamaks muuta.

Jah, pigem ollakse islami suhtes vaenulikult meelestatud. Usutakse meediat ja meedias üldjuhul kajastatakse vaid negatiivset. Meedia oleks võti olukorra parandamiseks, samuti lääne oma moslemid võiksid olla paremaks eeskujuks.

Jah. Ma arvan, et kuna eestlased ei tunne üldse islami kultuuri. Panen ette, et tuleks korraldada audiore-

portaaže ja teha tutvustavaid videosid islami kohta või siis eestikeelseid pressikonverentse. Islami pühade ajal tuleks kutsuda ka teiste religioonide esindajaid ja seega neile meie usust hea mulje jätta, ilma samas nende usku kritiseerimata.

Osad inimesed tulevad ligi ja küsivad otse, mis neid huvitab. Siis on ka räägitud, et nüüd on kohe palju targemad ja on saanud küsimustele vastuseid. Olen ka alati islam.pri.ee neid juhatanud.

Osad inimesed on oma kinnisidees nii kinni, et neid ei kõiguta ei maa-värin, ussi- ega püssirohi.

Samas vaadake juba neid artikleid, mis eesti lehtedes moslemitest on ilmunud ja no komentaatorite jutt näitab ilusti, kui rumalad ja infovased nad on.

Kahjuks jah, ma ei oska küll öelda, mis annaks teha, et seda muuta, sest ülemaailmne meedia on oma töö teinud ja mustatakse ka edaspidi islamit ning juba kujunenud arvamust on veidi raske lihtsalt muuta, eriti massiliselt. Ega vist muudmoodi kellegi arvamust ei muuda, kui iga moslem ise oma pereringis, sõpruskonnas jne tekitab huvi, näitab ja räägib, mis on tõeline islam.

Inimene kardab seda, mida ta ei tunne ja kui temale tuttav meedia peegeldab islamit negatiivselt, siis ongi arvamus kujunenud. Ma arvan, et siin ei olegi muud teha, kui lihtsalt endaks jääda.

Ma ei arva, et keskmine eestlane on niivõrd väga islamofob või islami suhtes vaenulik, kuid siin tuleb mängu järjekordselt inimese enda isiksus, tema kogemused, haritus ja teadmised. Seda annaks parandada näiteks oma silmaringi laiendamise-ga, tuleks vaadata ka teisele poole avatud silmade ja südamega. Suurt rolli mängib ka moslem ise – kui ta ise on teistele heaks eeskujuks ja korralike kommetega, siis paljudel juhtudel „lõikad, mida külvad“ ja miks ka mitte - nii mõnestki islamofobist saaks sellest tingituna just islamihuviline. Ent paljud on juba sellised, et neid ei kõiguta mitte kui midagi ja nad paistavad jäävatki

kangekaelseteks juurikateks, kelle sõna otseses mõttes on foobia islami ja moslemite vastu ja sedasi nad tahavadki.

Hirm ja vaen on väga tihedalt seotud, seega ei saa valida, kuid arvan, et eestlased on islami suhtes negatiivselt meelestatud küll.

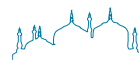
Parandada saab ainult positiivse eeskujuga.

Paljud inimesed on kahjuks islami suhtes vaenulikud, kuna meedia räägib ühepoolset ja vaenulikult terrorismist ja seostab seda islamiusuga.

Usklike ei mõisteta ka teiste usundite osas, kuna inimesed pelgavad kõike võõrast. Parandada midagi ei anna ja seda muudab vaid aeg. Moslem peab ise usus tugev olema ja teiste arvamusest mitte end häirida laskma.

Keskmine on foobiatega, keskmisest targem on avarama silmaringiga ja foobiaid ka vähem, keskmisest lolim on vaenulik. Mida teha annaks? Ega ei teagi tegelikult, inimesed kipuvad ju kartma või vihkama asju, mida nad ei tunne. Äkki peaks moslemid olema neile lihtsalt rohkem n.ö kättesaadavamad? Tänavapildis võiks nt iga päev vastu jalutada keegi hidžaabis ja mitte haruldusena 1-2 tükki aastas, vaid ikka massilisemalt ... No ma ei tea, mõni paarkümmend päevas? Iga päev? Siis harjuks nende nägemisega ära. Kui veel nendega suhelda ka saaks, saaks nende maailmavaatega lähemalt tutvuda. Sest üks asi on lugeda raamatuid, teine asi on igapäeva-elus nendega kokku puutuda ja näha neid oma õpetusi „läbi elamas“, meie n.ö „ette mängimas“, umbes nii, et puust ja punaseks. Näed - siin me oleme, sellised me oleme. Aga samas – kuidas garanteerida, et inimesed oma hirmus või vihas ise moslemeid ei ründaks?

Eneselegi märkamata on võimalik inimesi rahvusvahelise meedia vahendusel ajuloputada. Eestlastel on juba piisavalt keeruline ja alati kaitsepositsioonis karakter. Sinna juurde lisada veel meedia pingutused islami mustamiseks ja probleem ongi olemas. Islamist tuleks avalikult neutraalsemalt ja tolerantsemalt

rääkida.

Minu pere on kahjuks islami suhtes vaenulik, aga niipalju kui ma kokku puutunud olen mittemoslemitest eestlastega, siis nad pigem kardavad, et võib-olla mul on granaat taskus või midagi sellist ja hoiavad võimalikult palju distantse või lasevad minul kergemalt asju teha. Samas on ka inimesi, kes tulevad rõõmsalt minu juurde ja küsivad: „Kas selline usk sul ongi? ... Nojah, tänapäeval võib kõike uskuda“

Ühel päeval käisin poes ja üks tädi tuli mulle vastu ja ütles: „Vabandust, Vabandust!“ mina seepeale: „Pole midagi“.

Siis ma mõtlesingi, et moslemid võiksid kaubanduskeskuses laua teha ja möödaminejatele islamit tutvustada.

Kuigi jah, lendlehed oleksid positiivsed jagada, et tutvustada inimestele islamit. Mine tea, äkki järgmine islami kohta lugeja saab Allah abiga moslemiks! :P

Kindlasti on keskmine suhtumine foobne. Aga selles on süüdi just meedia, facebook, vaenuõhutavad internetilehed oma kontekstiväliste tsitaatidega, youtube ja need nn ajuloputatud hullud, kes islami nimel palju sigadusi teevad.

Ma arvan, et selleks, et olla islamofob, peaks ikka kõigepealt islamit tundma. Minu kogemus ütleb, et enamik eestlasi ei teagi islamist midagi. Neile on kas jagatud valeinfot või nad ei tea üldse midagi. Nad ei suuda osasid asju mõista, nagu näiteks ramadaanipaast. Ma arvan, et eesti moslemitel seisab ees suur töö, et oma kaaskodanikele islami õiget palet tutvustada.

Ma arvan ikka, et ollakse natuke vaenulikud jah. Minu meelest tuleneb see teadmatusesest. Inimesed ei tea, mis islam on või ei ole ning muidugi see, mis meedias räägitakse, lisab veel juurde. Usun, et kui inimesed moslemitega läbi käiksid ja näeksid, millised inimesed nad on ning natuke informatsiooni saaksid meie usu kohta, siis nad poleks pooltki nii vanulikud. Eks ikka tundmatut kardetakse. Mul on

tuttavaidki, kes enne Inglismaale tulles olid rassistid, aga seda vaid nii kauaks kui nad mustanahalistega näiteks tutvusid, siis muutsid meelt. Ning moslemite suhtes ka muutsid meelt nendega rohkem suheldes.

Jah, ma arvan et on. Ja lahenduseks ma usun, et kõige alustuseks peaks meedia tagasi tõmbama oma praeguselt, valdavalt islamivastast lähenemiselt. Ei, ma ei ütle, et meedia peaks propageerima ainet, mis oleks islami poolt, vaid jagama ja toimetama inimesteni neutraalset, ent tõest informatsiooni.

Ja meie, moslemitena, igal võimalusel oma endi näitel, muutma inimeste stereotüüpset arvamust islamist ja näitama neile, et meis endis peitub kõik hea just tänu islamile. J

On jah islami suhtes vaenulikud, sest mida inimene kardab, selle asja suhtes on ka vaenulikud. Mida rohkem saavad islami kohta teada, seda rahulikumaks muutuvad. Kui inimesed saavad islami kohta raamatuid, artikleid, toredaid telesaateid, lugeda/ vaadata, siis sealt saaksid nad rohkem positiivseid kogemusi ja ajapikku muutuvad sallivamaks, *inšaAllah* aga hektel on koguaeg negatiivne. Kui keegi midagi halba on korda saatnud, siis inimesed hakkavad kartma.

Islamofob täielikult. Üldsuse informeerimine, kuid ma isiklikult arvan, et mingid „kõrgemad“ võimud töötavad selle vastu ja soovivad, et inimestel oleks islamist halb aramus.

On islami suhtes vaenulik ja seejuures ei varjagi seda. Olen palju püüdnud inimeste eelarvamusi ümber lükata, aga ega nad mind eriti uskuma ei ole jäänud. Just mis puudutab moslemist naise elu, tema õigusi, vabadusi ja kohustusi. Ikkagi on inimestel arusaam, et naised on rõhutud ja teisejärgulised olendid, seda enam, et mees on pere pea ja tema sõna jääb otsustamisel peale. Kas siis üks emantsipeerunud eestlanna saab seda aktsepteerida, et keegi talle midagi lubab/keelab või veel enam, et ta lausa vabatahtlikult

sellist kohtlemist talub. Ja igaüks peab ju saama ringi lipata just nii paljalt, kui talle parajasti meeldib, sest välimus on esmane ja olulisim, mille järgi sind hinnatakse.

Palju vaenu külvab ajakirjandus, enamasti kajastatakse just negatiivset ja seda pealiskaudselt, süvenemata kultuurikonteksti, pannes ühte patta kõik riigid, mil islamiga vähegi pistmist on.

Muudab inimest see, kui ta üldse tahab oma mullist välja tulla ja maailmast aru saada. Võib samas muuta ka see, kui tema maailma meelega ärritada, et teda sundida teatud teemadel mõtlema, aga siinkohal peaks tegemist olema dialoogiga. Seega, ka negatiivsed artiklid islamist meie ajakirjanduses vähemalt siiski tekitavad mingit teemat ja ehk keegi hakkab asja vastu huvi tundma. Muudab ka see, kui inimene reisib maailmas ringi avatud silmade ja südamega ning ei halvusta kõike, mis on tema enda kultuurist erinev. Muudab see, kui inimene omab isiklikke suhteid teiste kultuuride esindajatega ja näeb, et nad ei ole mingid monstrumid. Rohkem tolerantsi ja austust inimeste vastu, kes on erinevad. Rohkem haritust ja avaramat maailmapilti. Siin peaks algust tegema juba lasteaias ja koolis. Religiooni- ja kultuuriõpetus oleks üks väljapääs, et muuta laste maailm avaramaks. Aga kes ja kuidas seda peaks õpetama, on juba teine teema.

Ma ei usu, et eestlased oleks islami suhtes vaenulikud või islamofobid. Nad on usufoobikud. Ma olen jõudnud järeldusele, et Eesti on nagu väärkoheldud laps, kes on nii haiget saanud kui ka ära hirmutatud. Eestile ja ta rahvale on liiga tehtud ja kahjuks on nad osa süüst veeretanud ka usu kaela. Selleks, et nad usu oma igapäevaelu laseksid, tuleb neile armastust üles näidata ja kõigepealt usaldus taastada. Ja muidugi meedia kogu maailmas peab lõpetama islami lõputu laimamise.

Jah, keskmine eestlane on üldjuhul

islami suhtes vaenulik. Miks? Eelkõige seepärast, et islamist teatakse nii vähe. Leidub uskumatuid vääraru-
saami ja ülikummalisi legende, mis on nii absurdsed, et lausa häbi kirjeldada. Kuidas saaks seda suhtumist muuta? Usun, et eestlaste suhtumine on suures osas juba muutumas. Inimesed teavad islamist rohkem,

nende huvi on kasvanud ja ka meedia suhtumine on pisut muutumas.

Noppeid Online kommentaariruumist

hilja juba!.....kogu euroopa on vallutanud "kaltsupead"! Hollandis ei julgeta nendega enam isegi suhelda..... ja seda frustratsiooniga elatakse välja ida eurooplaste peall!.....europalased kardavad moslemeid, nagu tuld!

Igati mõistlik otsus, sest need kaltsupead tükivad pidevalt paugutama. Kui neil ei meeldi palja näoga käia, mingu kodumaale, nehui traavida mööda vööraid maid. Miks mina eestlasena, ei ela kuskil tsurkestanis, vaid siin. Vastus üks- siin on minu kodumaa, mida tuleb armastada, siin tuleb elada ja siin tuleb töötada, et see maa kehtaks igavesti.

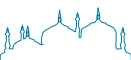
Teatavast tõlgendavad moslemid patutegemist enamasti nii, et pattu võib teha kui Allah ei näe, ehk siis siseruumides. Pole seda tuumarelva kunagi lageda taeva all tehtud...

Burkakeeld on pigem rassismi - inimvihkamise teema.

Mina tahaks kah keelata t***ni ulatuvaid seelikud, nabani lahtiseid dekolteesid, need ahistavad mehi. Keelata tahaks libresside ja tampoone reklaami, mis tekitavad jälestavaid kujutlusi ning vastikust s***i vastu. Kannatab rahva iive!

esiteks: millal saadakse aru, et burkat kannavad ainult afgaani naised ja mitte kõik moslemid üle maailma?

teiseks: mis meie euroopa tavadest siin pidevalt räägitakse? euroopa tava on selline: kanna seda, mida sinu hing ihaldab...kuidas see meie kultuuri vastane on, kui keegi oma nägu varjab? ja miks see kedagi häirima peaks? see on nii naeruväärne...kui mina praegu lina üle näo tõmbaks ja tänavale läheks, kas siis oleks see ka MEIE (euroopa on nii multikultuurne, et siin ei peakski olema mingit meie ja teie jama) kommete vastane? kas meie kombes on poolpaljad t***id ööelus ja muu selline?

MINU MÕTTEID RASSISMIST JA DISKRIMINEERIMISEST

Seekordse lugejaküsimustiku juures kohe tundsin, et soovin ka sõna sekka öelda ja seda sellepärast, et minu meelest jagunevad eestlased kaheks: üks osa on väga tolerantsed ja teistega arvestavad, teine osa aga ei tunnista mitte ühtegi erinevust. Ei nahavärvi, usutunnistust ega midagi muud, mis erineb ühe keskmise eestlase „normist“.

Kuna ise olen eestlane ja elan Eestis, siis rassismiga otsesid kokkupuuteid mul ei ole. Küll olen seda aga kõrvalt kuulnud-näinud mitte-eestlaste suhtes. Halvustav suhtumine meist tumedama nahaga inimeste vastu on vaat, et soovituslik - kohustuslik mingisuguste, mulle arusaamatute töekspidamisega, inimeste hulgas.

Kõige viimane väga vastik kokkupuude sellise käitumisega oli jaanuarikuus Egiptusest naastes. Seekord oli reisikorraldajal kokkulepe Egiptuse lennufirmaga ja meie suurepärased stjuardessid olid kõik tõmmud ja usun, et araablannad. Riietuselt täiesti euroopalikud, ka rätti ei kandnud neist keegi. Juba siitpoolt minnes oli ühe mehepoja käitumine selline, et meil mehega oli piinlik kuulata kommentaare, mida ta üle lennuki pildus. Tagasi lennates õnnestus meil saada see õnnetus enda kõrvale istuma ja oli päris kole kuulata kogu seda sõnavara arsenalit, mida ühe stjuardessineiu pihita loobiti, sest ta täitis lennukis kehtivaid reegleid, mitte ei tulnud mehepoja isiklike soovide rahuldamisele vastu. Kuna mu oma lapsed on enam-vähem sama vanad nagu see noormees, siis mõtlesin hämminguga, mida oleme meie, vanemad, teinud valesti, et lapsed nii käituvad. Õnneks ei ole vist mina midagi valesti teinud, sest koju jõudes ja tütardele oma kogemust jagades, mõistsid nad mu meelehärmi.

Aganäiteid on tuua ka palju lähemalt.

Mingisuguse taolise suhtumise on lapsepõlvest - noorusest kaasa saanud ka minu mees ja see näitab minu hinnangul selgesti, kuidas meid või vähemalt osasid meist, on kasvatatud põlgama, halvustama ja kartma kõike seda, millega me ei ole harjunud, mis on meile igapäevaselt võõras. Nimelt kasutas mu mees kõikide tumedamanahaliste (ja ka teiste

nn lõunapoolsete maade elanike) ühisnimetajana sõna „tšurka“ või paremal juhul „murjan“. Vaidlesime selle üle palju.

Reisimine on olnud aastaid meie ühine hobi, aga reisivalikusse jäid alati maad, kus elasid „valged“ inimesed. Kuni mõned aastad tagasi õnnestus mul mees meelitada Hispaaniasse ja seejärel kord ka Egiptusesse. Peale reisi Hispaaniasse hakkas jää murduma ja nüüd, peale koos tehtud kaht käiku Egiptusesse, saan ma öelda – meil toimuvad kodus väikesed edusammud. Päril palju teravaid diskussioone tekib aga ajakirjanduses kajastatavate uudiste pealt. Kuid sissejuurdunud suhtumist saab muuta vähehaaval, tilk tilga järel järjepidevalt tilgutades. Ja muidugi läbi praktilise kogemuse, nagu see meie kodus toimus. Konkreetselt inimesega suheldes ja temaga ühel lainel olles ei mõtle sa tema usu ja nahavärvi peale. Nii ka minu mees mõtles alles kodus, et huvitav... kas üks või teine temaga suhelnud inimestest oli moslem või kopt? Ja mis vahet sellel siis tegelikult oligi?

Siit on päris paras jätkata sellega, et terve elu Eestis elanud eestlasena ei saa (ei julge) ma valju häälega rääkida sellest, et olen leidnud enda jaoks islami. Seda enam, et ma olen juba küpses eas, mingil määral karjääri teinud naine ja mul on tekkinud mingi positsioon enda valdkonnas. Oma kogemuste toetudes julgeksin väita, et valju häälega (islami)usust rääkimine ja hoidku selle eest, ka vastavalt riietumine, ei tuleks kõne allagi. Kui vestlused maailmas toimuva üle juba tava suhtluses võivad võtta küllalt teravad toonid, mis siis veel saaks, kui ütlesin, et olen üks „neist“? Mu mees ja lapsed teavad, et mõtlen juba mõnda aega teisiti ja tundub, et nad arvavad, et „see läheb üle“. Või vähemalt on nad leppinud, niivõrd-kuivõrd. Aeg-ajalt nad viskavad mu üle nalja, aga ei tee ometi etteheiteid. Küll oleme me kokku leppinud, et vähemalt esialgu jääb minu mõttemaailma muutus avalikustamata, sest kogu meie lähemal tutvusringkonnal on kogemus (küll veidi teisest suunast), mis hakkab juhtuma siis, kui sa n.ö „kapsit välja tuuled“ ja oma nn „normist“ erinemist tunnistad.

R.

EGIPTUSE KÖÖK

Kokk: Nele

Allikas: „Araabia köögi radadel Egiptuses ja Marokos“ – Nele Siplane, Reelika Õunpuu, Gaili Kalberg

PASTAVORM HAKKLIHAGA BEŠAMELLKASTMES ehk MAKAROONA BIL BESHAMEL

Koostisained (neljale-kuuele):

1 pakk (400 g) penne-makarone

1 tl soola

1 väiksem hakitud sibul

1 sl õli

400 g veisehakkliha

¼ tl jahvatatud musta pipart

soovi korral 1 sl tomatipastat

½–1 tl soola

¼ tl pipart

3 sl võid

3 sl jahu

4 tassi piima

1 muna

½ tl soola

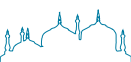

Valmistamine:

Keeda makaronid väheses õli ja soolaga maitsestatud vees pehmeks, nii et need oleksid hamba all veel kergelt kõvad ehk al dente, 1–2 minutit pakil näidatud ajast vähem. Pruunista hakitud sibul õlis, kuni see on kuldpruun, lisa hakkliha. Prae hakkliha pruuniks, lisa teelusikatäis soola, veerand teelusikatäit pipart ja soovi korral tomatipastat. Kuumuta koos, tõsta tulelt, lase jahtuda. Kuumuta poti põhjas või, lisa jahu ja pruunista mõni minut, kuni segu muutub kuldseks. Vala aeglaselt peale külm piim ja sega kiirelt vispli või käsimekseriga läbi, et kaste ei läheks tükki. Keeda u 10 minutit segades, kuni kaste on muutunud paksuks.

Maitsesta soola ja pipraga ja tõsta tulelt. Segage pool kastmest makaronidega. Võtke ümmargune ahjuvorm, näiteks 25 cm diameetrilise põhjaga. Kata vormipõhi poolega makaronidest. Tõsta peale pruunistatud hakkliha ning selle peale ülejäänud makaronid. Suru makarone kergelt vormi. Klopi muna lahti, segage see ülejäänud kastme hulka ning kata makaronivorm. Küpseta 30 minutit 180 kraadi juures eelsoojendatud ahjus, kuni kaste on pealt kuldpruun ja läbi küpsenud. Enne lahtilõikamist lase veidi jahtuda.

TUNEEsia KÖÖK

Kokk: Karima

Allikas: <http://karimasfood.blogspot.com>

ZGOUYOU ehk MÄNNISEEMNE MAGUSTOIT

Koostisained:

1kg seemneid

750 g jahu

300-400 g suhkrut

2 l vett

Valmistamine:

Puhasta seemned, jahvata, et saada märjavõitu mass. Aseta mass sõelale, lisa veidi jahu ning sooja vett ning pressi läbi sõela. Saadud hallikale vedelikule lisatakse viimaks veel jahu ning segatakse see ühtlaseks. Vedelam segu pannakse potti keema, ise pidevalt segades, lisades suhkrut, kuni tekib kreemjas puder. Jahuta puder ja tõsta magustoidukaussidesse. Enne serveerimist kata pealt kreemiga ja kaunista pähklite, pistaatsiapähklite, mandlite, kuivatatud puuviljade, värviliste kommide või muu taolisega.

Kreem:

250 g suhkrut

100 g jahu

6 munakollast

2 muna

1 vaniljekaun

1 liiter piima

Lõika vaniljekaun pooleks ja pane piima sisse. Kuumuta piim keemiseni. Sega munakollased, suhkur ja munad, vahusta kergelt, lisa jahu. Sega korralikult, et ei jääks klimpe. Sega juurde natuke kuuma piima ja vispelda ühtlaseks ning lisa segu potti. Kuumuta kreemi 4-5 minutit, et see pakseneks (ära keema lase minna!) ja jahuta see korralikult maha.

Võid panna ka kreemi köögikombaini, lisada 150 g taasooja võid ja vahustada.

MAROKO
KÖÖK

Kokk: Sarah (Reelika)

Allikas: „Araabia köögi radadel Egiptuses ja Marokos“ – Nele Siplane, Reelika Öunpuu, Gaili Kalberg

PIIMAKOKTEIL MANDLITEGA ehk
HALIIB BIL LUUZ

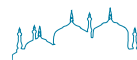
Koostisained (kahele):

pool tassi kooritud mandleid
3–4 tl peeneteralist suhkrut
½ tl apelsiniõie- või roosivett
1,5 tassi külma piima
soovi korral ¼ tl mandliekstrakti

Valmistamine:

Tõsta minutijagu keevas vees hoitud, kurnatud ja kooritud mandlid kannmikserisse ja peenesta. Lisa piim, suhkur ja apelsiniõie- või roosivesi, töötle.

Vala klaasidesse ja serveeri kohe.

TÜRGI KÖÖK

Kokk: Zeynep

Allikas: „Türgi köök“, Gönül Paksoy

KEME ÇORBAŞI ehk TRÜHVLISUPP

Koostisained:

200 g trühvleid

2 spl jahu

1 kl ehk 2 dl piima

2 spl võid

4 kl ehk 8 dl puljongit

1 muna

poole sidruni mahl

8-10 tillivart

soola

Valmistamine:

Leota trühvleid paar tundi vees, seejärel puhasta hoolikalt (seenepuhastusharjaga) ja viiluta õhukeselt. Jäta trühvliivilud soolasesse vette seisma. Pruunista jahu võis, kuni see muudab värvi. Lase puljong keema ning lisa peene joana potti või-jahu juurde ja keeda 5-10 minutit. Nõruta trühvleid, lisa potti ja keeda mõni minut. Kui trühvliid on valmis, lisa soe piim. Kui supp hakkab keema, keera kuumus kinni. Seejärel klopi muna sidrunimahlaga lahti ja lisa veidi keeva vett, et segu pisut soojeneks. Siis lisa segu pidevalt segades supile. Puista supile peenelt hakitud tilli ja serveeri.

Afiyet olsun!

KUST LEIDA VAJALIKKE TOIDUAINET?

Autor: Gaili Kalberg („Araabia köögi radadel Egiptuses ja Marokos“)

Aniis – Piprapood, Solaris, umami.ee

Apelsiniõievesi – Piprapood

Džuudi lehed – pood mošee juures

Filotainas – kõik suuremad toidupood

Hibisk – terved õied teepoodides (näiteks Chado vanalinnas)

Kardemon – terved kuprad umami.ee

Kikerherned – kuivatatud ja konservid: Prisma, Stockmann, ökopoed, Piprapood

Konafa – Kaupmehe hulgiladu

Läätsed – punased: umami.ee, pruunid: kõik suuremad toidupood, ökopoed

Maisitärklis – suuremad toidupood, ökopoed

Nisuterad – ökopoed

Okra – koserveeritult Piprapoes, külmutatult mošee juures poes

Roosivesi – Piprapood, Kaubamaja, Stockmann, umami.ee

Seesamipasta – Kaubamaja, Stockmann, Piprapood, ökopoed, Güllüoglu

Selitatud või – Piprapood

Silmoad – Piprapood

Tamarind – Piprapood, umami.ee

Taro - puuviljakeskus.ee/aedvili2.html

Tuvi – Stockmann

Viinamarjalehed – suuremad toidupood

Vutt – Stockmann, Solaris

Vürtsköömned – Piprapood, Stockmann, Solaris

Internetiaadressid:

Piprapood <http://www.pipar.ee>

Solaris <http://www.solaris.ee/shopping/toidukaubad/solaris-toidupood/>

Umami <http://www.umami.ee>

Mošee-pood <http://www.islam.pri.ee/index.php?id=59>

Chado <http://www.chado.ee/>

Prisma <http://www.prismamarket.ee/>

Stockmann <http://www.stockmann.ee/portal/>

Kaupmehe hulgiladu <http://www.kaupmees.ee/>

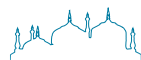
Ökopoed <http://www.roheline.ee/content/view/340/108/lang,et/>

Kaubamaja <http://www.kaubamaja.ee/>

Güllüoglu <http://www.gulluoglu.ee/>

Puuviljakeskus <http://www.puuviljakeskus.ee/>

Selver <http://selver.eu/>

Hummus, falafelid, läätsesupp ja grillitud krevetid, sekka sidrunit, kaneeli, safranit ja apelsiniõievett. Muidugi ka kanapirukat, kebabit, suussulavaid kooke ja idamaiselt roosilisi magustoite. Kõik need ja paljud teisedki retseptid on Nele ja Reelika välja valinud oma Egiptuse ja Maroko perekondade varamutest. Kokku sai 100 retsepti, mis rikastaksid ka eestlaste toidulauda.

Raamatus kohtute parimaga traditsioonilisest ja vahemerehõngulisest Egiptuse köögist ning eksootilise mekiga Maroko roogadest. Kui **Maroko** köök hiilgab vürtsise, magusa ja soolase maitse oskusliku kombineerimisega, siis Egiptus võlub pigem selgete, lihtsate ja kergete maitsetega.

Mõlemad köögid ühinevad magustoidulauas – maiustused ja koogid on mesimagusad ning siirupised.

Kõik Nele ja Reelika poolt kogutud retseptid katsetas oma kodus Tallinna köögis läbi Gaili, kes need ükshaaval ka piltidele püüdis. Seega võib olla kindel, et kogu vajaminev kraam on saadaval ka Eestis.

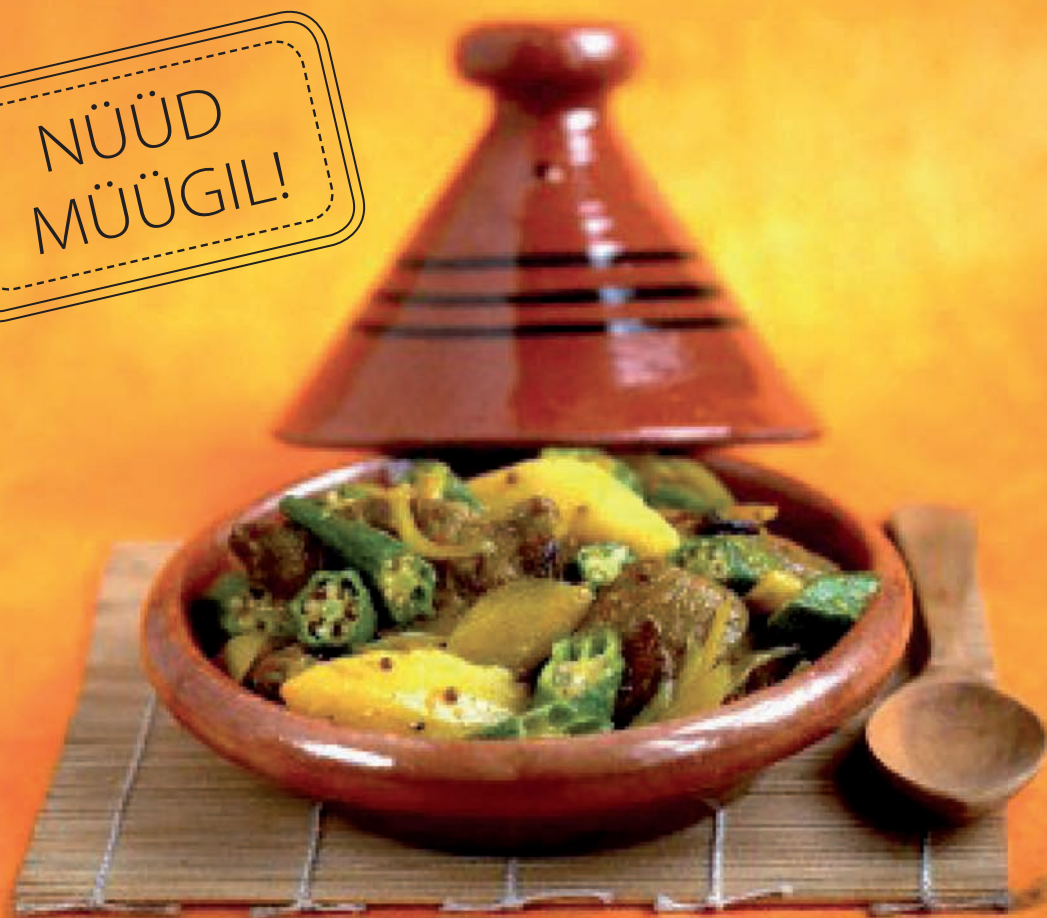
Toremaid maitserännakuid!

ARAABIA KÖÖGI RADADEL

Egiptuses ja Marokos

NÜÜD
MÜÜGIL!

NELE SIPLANE • GAILI KALBERG • REELIKA ÕUNPUU

TAŽWIID – KORAANI RETSITEERIMISE KUNST

Tõlkinud ja koostanud: Aisha
Allikas: www.abouttajweed.com

JUMALALT KAITSE OTSIMINE JA **BASMALLAH**

Jumal ütleb Koraanis: „**Kui sa loed Koraani, otsi kaitset Jumalalt neetud saatana eest.**“ (16:98) Jumalalt kaitset otsimist nimetatakse araabia keeles *isti'äädäks* ja seda öeldakse nii: *audhu bi-lläahi mina š-šaitaani r-ražiim* – ma otsin kaitset Jumalalt neetud saatana eest.

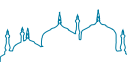
Kaitse otsimise reeglid on järgnevad:

- 1) Kui loetakse vaikselt, siis otsitakse ka kaitset vaikselt.
- 2) Ka palves otsitakse kaitset vaikselt.
- 3) Kui loetakse valjul häälel ja kohal on kuulajaid, otsitakse ka kaitset valjul häälel.
- 4) Kui loetakse kordamööda (nagu näiteks klassis), siis esimene lugeja otsib kaitset valjul häälel ja ülejäänud vaikselt.
- 5) Kui lugemine jääb katki kõha, aevastuse või (teemakohase) rääkimise tõttu, pole jätkamisel uuesti kaitset vaja otsida.
- 6) Kui lugemine jääb katki töö, tavalise jutuajamise, söömise või muu taolise tõttu, siis peaks enne uuesti lugemise alustamist Jumalalt kaitset otsima.

Basmallah tähendab, kui öeldakse *bismi lläahi r-rahmäni r-rahiim*. See kuulub iga Koraani suura algusesse, välja arvatud suura nr 9 (At-Tawba).

Kui hakata Koraani mõnda suurat algusest lugema, peaks kõigepealt otsima Jumalalt kaitset, siis ütleva *basmallah* ja seejärel alustama suura lugemist. Selle tegemiseks on neli erinevat võimalust:

- 1) Kõik kolm eraldatult, st otsida Jumalalt kaitset, peatuda, öelda *basmallah*, peatuda ja hakata suurat lugema.
- 2) Kõik kolm koos, st otsida Jumalalt kaitset, öelda *basmallah* ja hakata suurat lugema ühe hingetõmbega, ilma vahepeal peatumata.
- 3) *Basmallah* ja suura algus koos, st otsida Jumalalt kaitset, peatuda, öelda *basmallah* ja vahepeal peatumata hakata kohe suurat lugema.
- 4) Jumalalt kaitse otsimine ja *basmallah* koos, st otsida Jumalalt kaitset ja vahepeal peatumata kohe öelda *basmallah*, siis teha paus ja seejärel hakata suurat lugema.

صحيح البخاري
 The Translation of the Meanings of
Sahîh Al-Bukhârî
 Arabic-English
 Volume 1

Translated by:
 الدكتور محمد محسن خان
 Muhammad Muhsin Khan
 University Hospital

The Translation of the Meanings of
Sahîh Al-Bukhârî
 Arabic-English
 Volume 2

Translated by:
 الدكتور محمد محسن خان
 Dr. Muhammad Muhsin Khan

Prohvet Muhammed (saws) pidas dhu l-hižža (palverännaku kuu) 9. päeval islami-kalendri 10. aastal (632 p.Kr) Arafati mäe Uruna orus (Meka lähistel) oma viimase suurele rahvahulgale mõeldud jutluse. Seda tuntakse ka kui hüvastijätu jutlust. Muu hulgas ütles ta tol päeval ka:

„... Kogu inimkond pärineb Adamast ja Eevast, araablane ei ole üle mittearaablasest, nagu ka mittearaablane ei ole üle araablasest; samuti ei ole valge (inimene) üle mustast, nagu ka must ei ole üle valgest; välja arvatud jumalakartlikkuses ja heades tegudes. Teadke, et iga moslem on teisele moslemile vennaks ja moslemid moodustavad ühtse vennaskonna. Midagi, mis kuulub ühele moslemile, ei saa olla seaduslik teisele välja arvatud juhul, kui see on antud vabast tahtest ja meelsasti ...“

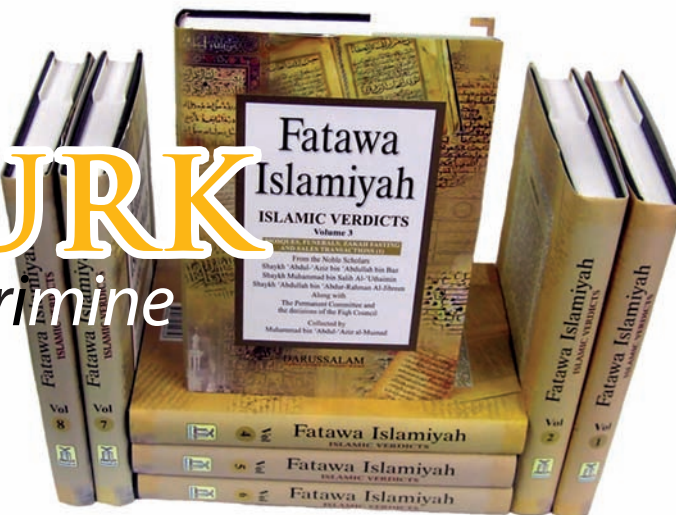
(hadith on olemas pea kõigis hadithikogumikes; näiteks „Sahih Al-Bukhari“ ja ibn Hanbali „Musnad“)

FATWANURK

Rassism ja diskrimineerimine

Tõlkinud: Aisha

Allikas: www.islamqa.com

ISLAM JA RASSISM

Küsimus: Mida ütleb islam rassilise diskrimineerimise kohta?

Vastus: Kõik inimesed pärinevad ühest mehest ja ühest naisest, olgu nad siis usklikud või uskmatud, mustanahalised või valged, araablased või mitte-araablased, rikkad või vaesed, kõrgest või madalast soost. Islam ei pööra erinevatele nahavärvidele, rassile või inimese päritolule erilist tähelepanu. Kõik inimesed pärinevad Aadamast ja Aadam loodi põrmust. Ainus tõeline erinevus islamis inimeste vahel on nende usu ja jumalakartlikkuse järgi. Jumal on Koraanis öelnud: „**Oo, inimesed, tõesti, Me lõime teid mehest ja naisest ja tegime teid rahvasteks ja hõimudeks, et te üksteist (erinevuste järgi) tunneksite. Tõesti, kõige auväärsem teie seas on Jumala meelest see, kes on kõige vagam (ja mitte kõige valgem või kõige rikkam). Tõesti, Jumal on Kõige Teadja ja Kõige Tundja.**“ (49:13)

Islami seaduse järgi on kõik inimesed seaduse ees võrdsed. Koraani on ka kirjas: „**Kes teeb häid tegusid, olgu ta mees või naine, ja on usklik, see elab head elu ja Me anname neile nende tasu vastavalt parimale, mis nad tegid.**“ (16:97)

Prohvet Muhammedil (saws) oli sõpru ja nõuandjaid kõikvõimalikest erinevatest hõimudest ja rassidest. Nende südameid täitis *tawhiid* ja neid ühendas jumalakartlikkus. Nende hulgas näiteks olid Abu Bakr Quraiši hõimust, Ali ibn Abi Talib Bani Haašimist, etiooplane Bilal, roomlane Suhayb ja pärslane Salman; rikkad mehed nagu Uthman ja vaesed nagu Ammar (ram) jne.

„Usool al-Deen al-Islami“, šaik Muhammad ibn Ibraheem Al-Tuwayjri

ABIELU KONVERDIGA

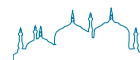
Küsimus: Ma olen moslem, kes palvetab 5 korda päevas, paastub ramadaan ajal. Minust sai moslem 5 aastat tagasi. Otsin endale naist ja kohtasin üht öde, kes mulle meeldib, aga tema perekond ei ole meie abieluga nõus, kuna ta on teisest rassist. Ta on India/Asia/Pakistani/Bengali taustaga praktiseeriv moslem. Nende kultuuris on väga tüüpiline mitte soosida nende oma rassi- ja kultuuriväliseid abielusid, eriti mis puudutab nende tütreid. Kuna enamik praktiseerivaid moslemeid meie riigis on sama kultuuritaustaga, tekib mul kolm küsimust:

- 1) kuidas minusugune konvert endale naise leiab?
- 2) kas konverdid peaksid ainult konvertidega abielluma?
- 3) kas islamis on taoline kultuuride lahushoidmine olemas?

Vastus: Hetkest, mil sa moslemiks hakkasid, kehtivad sulle sama õigused ja kohustused, mis kõigile teistele moslemitele. Sellest tulenevalt peaksid hoidma oma vooruslikkust ja leidma endale abiellumiseks hea ja jumalakartliku naise, kuna Prohvet (saws) ütles: „*Otsi usust kinni hoidvat (naist), saagu su käed tolmuks (st olgu sul õnne).*“ (Bukhari 5090, Muslim 1466). Ei ole vahet, kas see naine on samuti konvert või mitte; olulisim on, et ta oleks jumalakartlik.

Kui sa aga teed abieluettepaneku ja see naine või ta perekond ei ole sellega nõus, pead olema kannatlik ja Jumalat paluma, et ta sulle selle küsimuse lihtsamaks teeks ja sind abistaks.

Jumal on Koraanis öelnud: „**Oo, inimesed, tõesti, Me lõime teid mehest ja naisest ja tegime teid rahvasteks ja hõimudeks, et te üksteist (erinevuste**

järgi) tunneksite. Tõesti, kõige auväärsem teie seas on Jumala meelest see, kes on kõige vagam (ja mitte kõige valgem või kõige rikkam). Tõesti, Jumal on Kõige Teadja ja Kõige Tundja.” (49:13)

Prohvet (saws) on öelnud: „Oo teie, kes te usute, tõesti, teie Isand on Üks ja teie (esi)isa on üks (st Aadam). Araablane ei ole parem mittearaablasest nagu mittearaablane ei ole parem araablasest, punane mees pole parem mustast ega must punasest, välja arvatud jumalakartlikkuses. Kas olen (sõnumi) edastanud?” Nad vastasid: „Jumala Sõnumitooja (saws) on (sõnumi) edastanud.” (Ahmad 5/411)

Prohvet (saws) on ka öelnud: „Need, kes kiitlevad oma esiisadega, peaksid sellest loobuma või nad saavad Jumala ees olema väärtusetumad kui sitasitikad. Jumal on teilt ära võtnud islamieelse ignorantsusaja upsakuse ja selle esiisadeuhkuse, seega inimene on kas väga usklik või hukkamõistetud kurjategija. Kõik inimesed on Aadama lapsed ja Aadam loodi põrmust.” (At-Tirmidhi 3890).

Seega ei ole islamis mingit diskrimineerimist inimeste vahel, olgu siis nahavärvi, päritolu, rikkuse või riigi järgi. Ainus asi, mille järgi inimesi klassifitseeritakse, on nende jumalakartlikkus.

Islami seadus hoiatab naise *walit*, et kui naisele tuleb abieluettepanekut tegema jumalakartlik praktiseeriv moslem, peaks ta kiiresti abiellumise korraldama ja hoiduma selle mehe ettepaneku tagasilükkamisest, kuna Prohvet (saws) ütles: „Kui teie juurde tuleb mees, kes praktiseerib islamit ja kellel on hea iseloom, siis andke oma tütar (või naissoost sugulane, kes teie hoole all on) talle naiseks, sest kui te seda ei tee, saab maal palju katsumusi ja pahandust olema.” Nad küsisid: „Oo Jumala sõnumitooja, aga kui on mõni teine põhjus?” Prohvet (saws) vastas kolm korda: „Kui teie juurde tuleb mees, kes praktiseerib islamit ja kellel on hea iseloom, siis andke oma tütar talle naiseks.” (At-Tirmidhi)

Me palume Jumalat, et Ta aitaks sul leida naise, kes oleks sulle abiks su Isandale kuuletumises.

Islam Q&A

LÄÄNE NIMED MOSLEMILASTELE

Küsimus: Mina ja mu abikaasa saame peagi poja, *al-hamdulillah*. Oleme juba kogu meie kolm aastat kestnud abielu vältel nimede üle arutanud, kuid kokkuleppele

jõudnud ei ole. Mu abikaasa, kes on araablane, sooviks oma lastele anda inglise nimed, kuna ta kardab, et vastasel juhul hakatakse meie lapsi siin diskrimineerima. Ta kardab omast kogemusest, et lastel saab raske olema head tööd leida ja elus edasi jõuda, kuna siin Põhja-Ameerikas on levinud igasugused stereotüübid moslemite kohta. Ma ise küll ei ole araablane, aga sooviks oma lastele panna araabia nimed, kuna need on väga ilusad ja ma usun, et need hoiaksid neid ühenduses nende kultuuri ja usuga. Kuigi ma mõistan oma abikaasa muret, kardan siiski oma lastele inglise nimesid panna, sest see võib neid pigem just läänekultuuriga siduda. Seega palusin, et ta valiks nime, mis kõlaks nagu inglise nimi, aga on sell-egipoolsest araabia nimi ja sellega paistab ta rahul olevat, kuid siiski tuleb ta viimaks inglise nimede (nagu näiteks Daniel) juurde tagasi. Ma ei taha teda sundida meie lastele selliseid nimesid andma, mis talle ei meeldi, seega oleme jõudnud kompromissile nime abil, mis on araabia keeles sõna aga inglise keele nimi – Dean. Kas selline nimi oleks meie pojale sobiv?

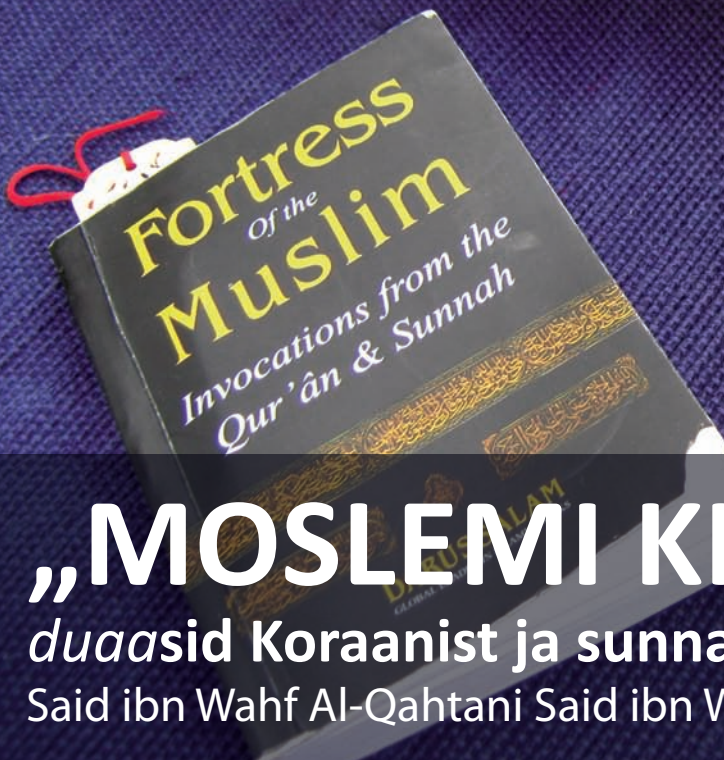
Vastus: Kõigepealt, meil oli väga hea meel lugeda, mida sa ütlesid araabia nimede kohta – et need hoiavad ühendust nende kultuuri ja usuga ning vähendavad lääneühiskonnaga assimileerumist. Kindlasti tasuks sellest mõttest kinni hoida ja valida ilus nimi, mis näitaks, et laps on moslem, sest see on osa tema identiteedist, mida ta peaks säilitama.

Mis puutub sellesse, mis su abikaasa töö ja rassismi kohta ütles, siis kuigi tal on mõnes mõttes õigus, ei ole see tugev argument selleks, et oma identiteeti maha suruda ja kaotada võimalus avalikult näidata, et ollaks moslem. Pealegi ei tea tulevikku mitte keegi teine peale Jumala. Islam levib tänapäeval väga kiiresti, nii et ei või iial teada, mis olukord paarikümne aasta pärast juba on.

Me soovitaksime teil valida oma pojale ilus nimi tuntud moslemnimede hulgast nagu Muhammed, Ahmed või Abdurrahmaan. Ibn Umar (rama) on edastanud: „Jumala Sõnumitooja (saws) ütles: „Kõige rohkem armastab Jumal teie nimedest Abdullahi ja Abdurrahmaani.”

Oma pojale Dean nimeks panemine oleks *makruuh*, kuna kui keegi araabia keeles küsiks: „Kas Dean on siin?” või „Kas Dean on teiega?” (mis araabia keeles tähendaks „Kas siin on usku?” „Kas teil on usku?”), siis eitav vastus sellele küsimusele oleks äärmiselt häiriv (nagu selles majas polekski usklikke).

Islam Q&A

„MOSLEMI KINDLUS - duaasid Koraanist ja sunnast“

Said ibn Wahf Al-Qahtani Said ibn Wahf Al-Qahtani

Tõlkinud ja koostanud: Aisha

29. ÖÖSEL VÄHKREMISE VASTU

112. lāā ilāhā illa llaahu l-waahidu l-qahhaaru, rabbu s-samaawaati wa l-ardi wa māā bāināhumāā l-āziizu l-ghaffaar. – Ei ole ühtki kumardamist väärivat jumalust peale Jumala, Ainsa, Võiduka, taevaste ja maa ja kõige vahepealse Isanda, Kõikvõimsa, Kõikandestava.¹

30. KUI KARDAD MAGAMA MINNA, TUNNED END ÜKSIKU VÕI MASENDUNUNA

113. a'uudhu bi-kālimāāti llāāhi t-tāāmmāāti min ghadabihi wa 'iqaabihi, wa šarri 'ibāādihi, wa min hāmāzāāti š-šajaatiini wa ān jahduruun. – Ma otsin kaitset Jumala täiuslikest sõnadest Tema viha eest ja Tema karistuse eest, Tema sulaste kurja eest ja saatanate provokatsiooni ja nende kohalolu eest.²

1 Al-Hakim pidas seda autentseks ja Ath-Thahabi nõustus 1/540. Vaata ka An-Nasai "Amalul-Yawm wal-Laylah" ja Ibn As-Sunni. Vaata ka Al-Albani "Sahihul-Jami As-Saghir" 4/213.

2 Abu Dawud 4/12. Vaata ka Al-Albani „Sahih At-Tir-

31. HALB UNI VÕI ÕUDUSUNENÄGU

114. Sülitata (kolm korda) vasemale.³

Otsi kaitset Jumalalt saatana ja selle kurja eest, mida sa nägid (3x).⁴

Ära sellest kellelegi räägi.⁵

Keera teine külg.⁶

115. Tõuse ja palveta, kui tunnend selleks vajadust.⁷

midhi" 3/171.

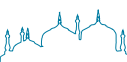
3 Muslim 4/1772.

4 Muslim 4/1772,3.

5 Muslim 4/1772.

6 Muslim 4/1773.

7 Muslim 4/1773.

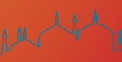
Õpime Egiptuse dialekti

1. PRIMAARNE SÕNAVARA

EESTI KEELES	HÄÄLDUS	ARAABIA KEELES
jah	<i>aiua</i>	أيوه
ei	<i>lää</i>	لا
palun	<i>lau samaht/samahti</i>	لو سمحت
aitäh	<i>šukran</i>	شكرا
ma vabandan (sinu ees), mul on kahju	<i>änä ääsif/ääsfa</i>	أنا آسف / آسفة
pole viga	<i>mäfiš muškila</i>	مفيش مشكلة
Kas sa räägid eesti keelt?	<i>betitkällim/betitkällimi istuuni</i>	بتتکلم / بتتکلمی استنی
Kas sa räägid inglise keelt?	<i>betitkällim/betitkällimi ingiliizi</i>	بتتکلم / بتتکلمی انجلیزی
Kas sa räägid prantsuse keelt?	<i>betitkällim/betitkällimi fransai</i>	بتتکلم / بتتکلمی فرانسوی
Kas võiksid aeglasemalt rääkida?	<i>mumkin betitkällim/betitkällimi birraaha</i>	ممکن بتتکلم / بتتکلمی بالراحة
Kuidas te seda nimetate?	<i>ismahä äi</i>	اسمها ایه
Mida see tähendab?	<i>dii maanähä äi</i>	دی معناها ایه
tervitus kohtumisel ja lahkumisel (Rahu olgu sinuga!)	<i>assaläämu aleikum</i>	السلام علیکم
tervitus vastu (Rahu olgu ka sinuga!)	<i>walikum assalääm</i>	و علیکم السلام
Tere hommikust!	<i>sabaah ul-khair</i>	صباح الخیر
Tere hommikust! (vastus eelmisele)	<i>sabaah un-nuur</i>	صباح النور
Tere õhtust!	<i>masa' ul-khair</i>	مساء الخیر
Tere õhtust! (vastus eelmisele)	<i>masa' un-nuur</i>	مساء النور
Kohtumiseni!	<i>netlä'a badeen</i>	نتلاقی بعدین
Kuidas sul läheb?	<i>ezzaiak/ezzaiik</i>	ازیک
Hästi!	<i>bikheir</i>	بخیر
Kuidas läheb?	<i>aamil/aamla äi</i>	عامل / عاملة ایه
Pole viga!	<i>bikheir</i>	بخیر
Mis su nimi on?	<i>ismak/ismik äi</i>	إسمک ایه
Minu nimi on ...	<i>ismii ...</i>	إسمی
Head ööd!	<i>liila sa'iida</i>	ليلة سعيدة
Hiljem näeme!	<i>ašuuufak badeen</i>	أشوفک بعدین
Ma ei saa aru.	<i>miš fäähim</i>	مش فاهم

LASTELEHT

LUGU KAHEST ORJAST

Tõlkinud: Khadija

Allikas: <http://www.islamcan.com/islamic-stories/hidden-under-the-tongue---the-story-of-two-slaves.shtml>

Kord ostis üks kuningas kaks orja. Üks neist oli väga nägus ja teine üdini inetu. Kuningas käskis nägusal orjal end pesema minna. Kuniks viimane ära oli, pöördus kuningas inetu orja poole ja ütles: „Sinu kaaslane siin andis sinu kohta väga halva hinnangu. Ta ütles, et oled varas ja sul on halb iseloom. Kas see on tõsi?“

Ori vastas, et tema kaaslane on nägus ja tema väline ilu kindlasti peegeldab ka ta sisemist ilu. Ta ei suutnud uskuda, et nii ilus inimene oleks valetanud. Sellepärast vastas ta: „Kui minu kaaslane minu kohta nii halvasti arvab, siis on kindlasti viga minus. Ma kardan, et tal on õigus.“

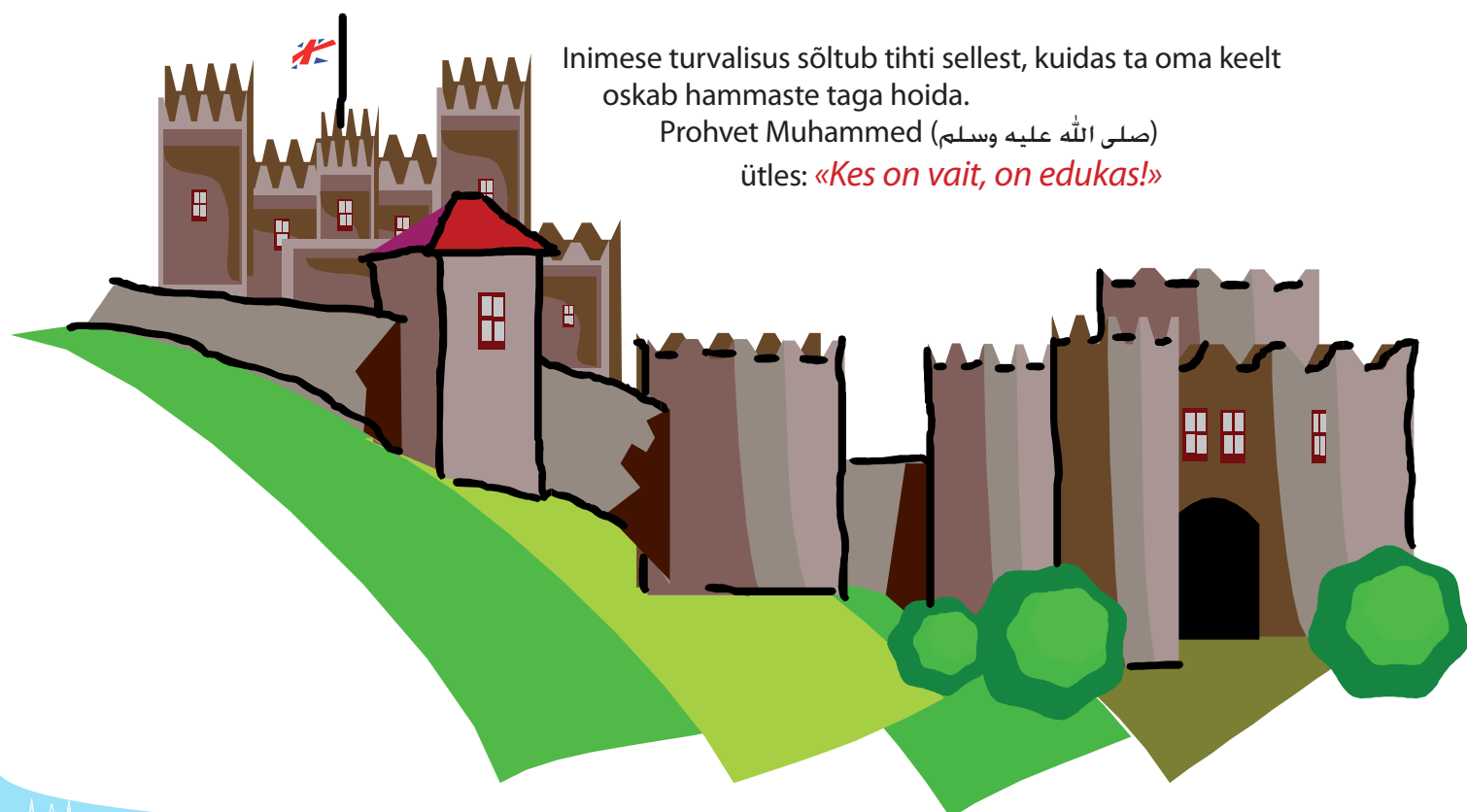
Kuningas arvas, et ilu on Jumala kingitus ja ega mõelnud sellele, et inimesel, kellel on ilus nägu, ei pruugi tingimata puhas süda olla. Kuid talle avaldasid orja iseloom ja tarkus tõsiselt muljet.

Vahepeal oli esimene ori tagasi jõudnud. Kuningas saatis inetu orja end pesema ja tema äraolekul mainis nägusale orjale, et ta kaaslane oli talle väga halva hinnangu andnud. Seda kuuldes hakkas ori oma kaaslast mustama, nimetades teda valetajaks ja kelmiks. Kuningas aga järeldas, et ilusa välimusega orjal puudus sisemine ilu, vastupiselt inetule orjale, kellel oli küll kole välimus, aga see-eest suure väärtusega sisemine ilu. Loo moraal seisneb selles, et ilu on väga pinnapealne. Või nagu öeldakse – kõik pole kuld, mis hiilgab. Iga inimese tõeline ilu peitub tema keele all. Meie keel paljastab nii meie sisemise ilu, tarkuse kui ka alatuse.

Inimese turvalisus sõltub tihti sellest, kuidas ta oma keelt oskab hammaste taga hoida.

Prohvet Muhammed (صلى الله عليه وسلم)

ütles: «*Kes on vait, on edukas!*»

MEISTERDAMIST SUUREMATELE LASTELE

Kosmosebaas

Wau! Lahe! Selline kosmosebaas paneb kindlasti paljud poisid vaimustusest ahhetama! Ja selle meisterdamine pole sugugi nii keeruline!

Selleks on sul vaja:

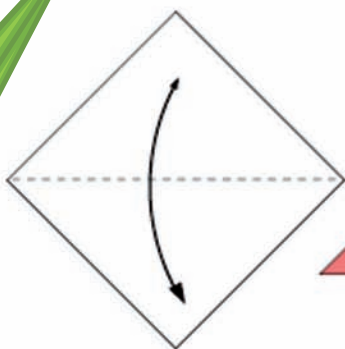

Allikas: <http://gardeningwithoutskills.blogspot.com> Space Toads - a How-To guide

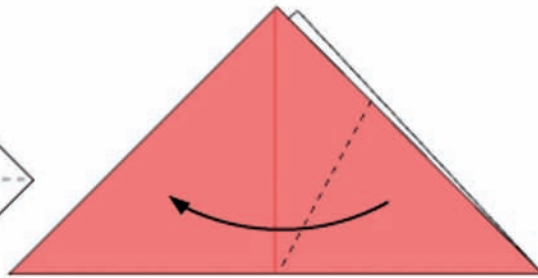
Paberist tulbid emmele!

Autor:Fumiaki Shingu

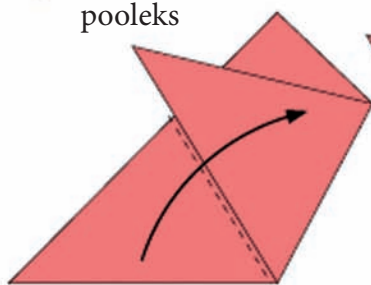
Kõige enam rõõmustavad emasid lilled. Pärislilled on küll ilusad aga närtsivad liiga ruttu. Ja kui sa teeksid ise emale paberist lilled? Need ei närtsi kunagi ja emmel on rõõmu kauaks!

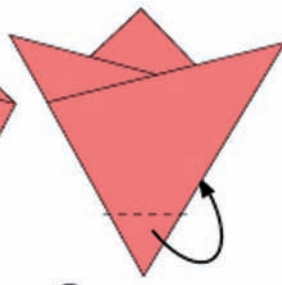
1 murra paber pooleks

2 murra paber pinktiiri pidi vasakule

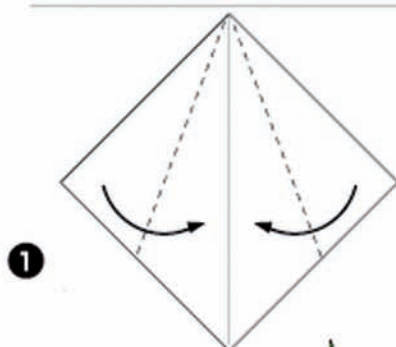
3 seejärel murra paremale

4 murra nurk üles

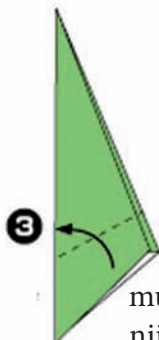
5 õis on nüüd valmis, puudub vars

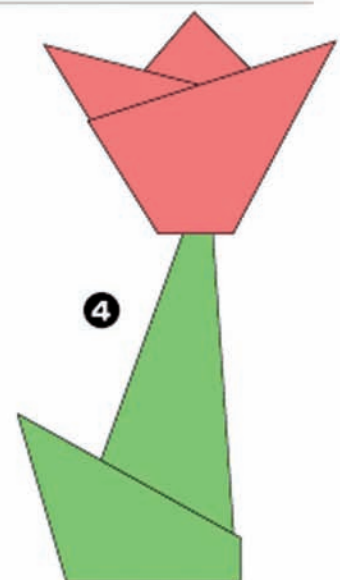
1 murra paber joont mööda kokku

2 voldi paber kokku

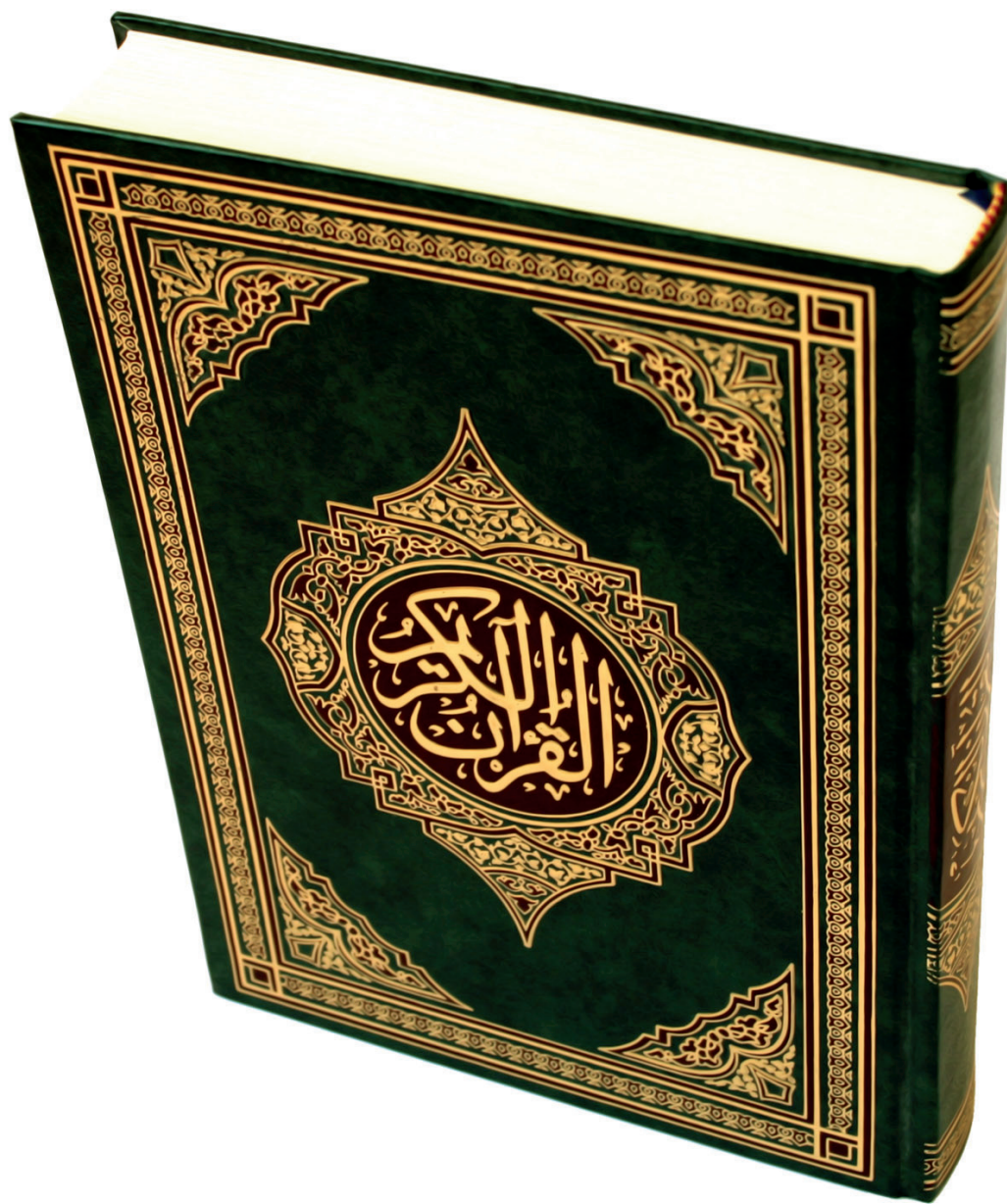

3 murra paberi nurk vasakule nii, et tekiks leht

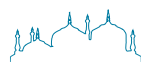

4 pane osad kokku ja valmis ta ongi!

Järgmises Iqra numbris:

TAWHIID
EHK
JUMALA AINSUS

IQRA

SADAQA - ANNETUSED:

www.islam.pri.ee toetamine

(tasuta materjalide saatmine, raamatute tõlkimine, toimetamine ning trükkimine, loengud jne):

Kätlin Hommik

Märkusega "SADAQA"

Ühispanga konto nr. 10010608670016

IBAN: EE231010010608670016

BIC: EEUHEE2X

ÜHE VANA ON TEISE UUS ...

Võimalus saata inimestele riideid, mänguasju jne, mida ise enam ei vaja, kuid ära ka visata ei tahaks. Järgnevalt pakume välja aadressid, kuhu võiksid oma paki saata. Tegemist on erinevate organisatsioonide ja eraisikutega, kes tegelevad humanitaarabi ning vaeste igakülgse abistamise ning toetamisega ja jagavad sinu saadetise nendele, kes seda kõige enam vajavad. Kui äkki tead veel mõnda aadressi, mis sinu meelest peaks siin nimekirjas olema, siis anna meile sellest teada meiliaadressil info@islam.pri.ee.

AFGHANISTAN:

Mohammad Qasim Popal

UNAMA Kabul, Compound B

OSRSG/FSCU, Building 7, Room 101

Peace Avenue, Zanbaq Square

Wazir Akbar Khan (beside French Embassy)

Kabul

AFGHANISTAN

telefon: +93 700217289 / 0790005381

MAROKO:

Najat Mrabte

Rue 8, No 10

54400 Moulay Bouazza

P.Khenifra

MOROCCO

KOOSTAJAD

TOIMETAJAD: Aisha (Kätlin Hommik-Mrabte) ja Khadeja (Airi Hunt)

KUJUNDUS: Khadeja

RUBRIIGID: Aisha, Khadeja, Amina Iirimaalt, Sarah Iirimaalt, Amina Bahrainist, Annely, Kauthar, Kristi, Yusuf Saeed, Karima, Sarah Egiptusest, Zeynep, Rubaba, Aivar, Nele, Aile

PILDID: erakogu, internet

KONTAKT: iqra@islam.pri.ee

MOŠEE JA EESTI ISLAMI KOGUDUS

Keevise tn 9

11415

Tallinn

EESTI/ESTONIA

telefon +372 55 94 76 89

Eesti moslemite kuukiri "IQRA" on eesti moslemite tasuta elektrooniline kuukiri. Ilmub insh Allah, igal kuul uue sisuga. Kuukirja sisu koostamisel on oodatud eesti moslemite ettepanekud nii eesti kui ka vene keeles.